

Raport

z analizy dokumentów badawczych

dotyczących innowacyjności, przedsiębiorczości

oraz świętokrzyskiego systemu innowacji

opracowanych w województwie świętokrzyskim

Zespół badawczy Nr 2:

Joanna Grzela

Aleksandra Makowska

Kielce, grudzień 2009

Projekt:

„Perspektywy RSI Świętokrzyskie (II etap)”

Lider projektu:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego/Departament Polityki Regionalnej Urzędu
Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

Zadanie 9:

Analiza stanu realizacji Świętokrzyskiej RSI

Realizator zadania:

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach

Kierownik zadania:

Barbara Zbroińska

Autorzy raportu:

Joanna Grzela – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w
Kielcach,

Aleksandra Makowska - Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.

Cel:

Analiza stanu realizacji Świętokrzyskiej RSI – dotychczasowych badań, projektów, opracowań przygotowanych w ramach RSI i związanych z rozwojem woj. Świętokrzyskiego (szczególnie konkurencyjnością, innowacyjnością i rozwojem przedsiębiorczości w regionie).

Zadania:

- zgromadzenie wszystkich dostępnych badań, analiz, publikacji naukowych i eksperckich wewnętrznych (wytworzonych wewnątrz regionu Świętokrzyskiego, w różnych instytucjach, urzędach, uczelniach) na temat poziomu rozwoju województwa świętokrzyskiego - poziomu innowacyjności, konkurencyjności, poziomu społeczeństwa informacyjnego, ICT, foresight etc.,
- przygotowanie zestawienia pozycji z możliwością wglądu do poszczególnych pozycji,
- dokonanie przeglądu publikacji i analiz,
- opracowanie wniosków płynących z analiz i publikacji dla RSI.

Wyniki pracy Zespołu badawczego Nr 2:

1. Raport z analizy dokumentów badawczych dotyczących innowacyjności, przedsiębiorczości oraz świętokrzyskiego systemu innowacji, opracowanych w województwie świętokrzyskim
2. Streszczenie raportu z analizy dokumentów badawczych dotyczących innowacyjności, przedsiębiorczości oraz świętokrzyskiego systemu innowacji, opracowanych w województwie świętokrzyskim
3. Załącznik Nr 1 - Wyciąg z Programów Operacyjnych w latach 2004-2006 oraz 2007-2013, w ramach których finansowane były analizowane publikacje.
4. Załącznik Nr 2 – Szczegółowy spis publikacji

Spis treści

WPROWADZENIE	5
1. ANALIZA STRUKTURALNA GOSPODARKI REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I JEJ WYKORZYSTANIE POD KĄTEM PODNOSZENIA KONKURENCYJNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU.....	6
2. W KIERUNKU GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY: INNOWACYJNOŚĆ, KONKURENCYJNOŚĆ, WSPÓLPRACA W REGIONIE,	17
3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ A KONKURENCJA W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – WYNIKI BADAŃ,	20
4. KONKURENCYJNOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ REGIONÓW W WARUNKACH GLOBALIZACJI I METROPOLIZACJI PRZESTRZENI,	22
5. STAN INNOWACYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW POWIATU KONECKIEGO,.....	24
6. STRATEGIA ROZWOJU KLASTRÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,	26
7. ANALIZA WYNIKÓW MONITOROWANIA ROZWOJU REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	27
8. STUDIUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 2008-2010,	33
9. ANALIZA POTENCJAŁU KIELECKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO DLA WYBRANYCH TRZECH SEKTORÓW GOSPODARKI	36
10. INNOWACYJNA STRATEGIA MARKETINGOWA DLA CENTRUM OBSŁUGI INWESTORA W KIELCACH,	38
11. STANDARDY OBSŁUGI INWESTORA,	39
12. RAPORT Z BADAŃ: OCZEKIWANIA I PREFERENCJE UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO CO DO DALSZYCH KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA,	39
13. RAPORT Z BADAŃ: TWORZENIE SYLWETKI ABSOLWENTA – MŁODEGO PRACOWNIKA.....	40
14. MAK – METROPOLIA AKADEMICKA KIELCE; KONCEPCJA FUNKCJONALNO – UŻYTKOWA	41
15. KONCEPCJA STRATEGII PROMOCJI KIELC JAKO OŚRODKA AKADEMICKIEGO	42
16. RAPORT KLUCZOWYCH BRANŻ REGIONU,	43
17. IDENTYFIKACJA WIODĄCYCH TECHNOLOGII W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,	45
18. RAPORT FORESIGHT WIODĄCYCH TECHNOLOGII WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO,	50
19. PERSPEKTYWY RSI ŚWIĘTOKRZYSKIE (I ETAP) – RAPORT Z BADAŃ,	58
20. ANALIZA ROZWOJU INNOWACYJNOŚCI W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,	59
21. ANALIZA STRUKTURY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,	62
22. ANALIZA KIERUNKÓW ROZWOJU WIEDZY W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – RAPORT Z REALIZACJI ZADANIA	62
23. ANALIZA POLITYKI JEDNOSTEK FINANSOWYCH WOBEC PRZEDSIĘBIORCÓW	64
24. ANALIZA WYDATKOWANIA ŚRODKÓW UNIJNYCH W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM. RAPORT Z BADAŃ,.....	64
25. POTENCJAŁ INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM A PROCES TWORZENIA PARTNERSTWA REGIONALNEGO. RAPORT Z BADAŃ,.....	67
26. WYNIKI BADAŃ PRZEDSIĘBIORSTW REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	72
27. WYNIKI BADAŃ GMIN REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	74
28. RAPORTY Z KONFERENCJI I SEMINARIÓW W RAMACH PROJEKTU „NAUKA DLA BIZNESU”	76
29. EUROPEJSKA POLITYKA REGIONALNA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,.....	83
30. PROBLEMY GOSPODARKI REGIONALNEJ I LOKALNEJ W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,	83
32. DYNAMICZNE ASPEKTY OCENY INNOWACYJNEJ ATRAKCYJNOŚCI REGIONU Z UWZGLĘDNIENIEM ELASTYCZNOŚCI PROCESÓW INNOWACYJNYCH	87
33. POZIOM INNOWACYJNOŚCI REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	88
34. NAUKOWO – INTELEKTUALNY POTENCJAŁ CZYNNIKIEM WZROSTU INNOWACYJNOŚCI REGIONU,.....	88
35. REGIONALNE SYSTEMY INNOWACJI PODSTAWOWYM KIERUNKIEM ROZWOJU POLSKICH REGIONÓW	89
36. INNOWACYJNOŚĆ MAŁEGO I ŚREDNIEGO BIZNESU W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	90
37. ANALIZA SWOT W REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI,.....	90
38. ROLA ŚRODOWISKA BIZNESU W KSZTAŁTOWANIU KONKURENCYJNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO,.....	91
39. REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO – MONITORING SYSTEMU EDUKACJI	91
40. KLASTRY W REGIONALNYM SYSTEMIE INNOWACJI.....	91
41. DOŚWIADCZENIA Z REALIZACJI PROJEKTU „ROZWÓJ REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO POPRZECZ PROMOCJĘ I MONITORING RSI „PROMONIT ”,	92
42. WSKAŹNIKI EWALUACJI REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W ZAKRESIE BUDOWY SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO,	94
43. METODY PROGRAMOWANIA MATEMATYCZNEGO W PROCEDURACH EWALUACJI LUB MONITORINGU PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UE, W: UNIA EUROPEJSKA. WPLYW NA ROZWÓJ POLSKI.....	95
44. POTENCJAŁ INNOWACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO A REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI.....	96
ALFABETYCZNY WYKAZ PUBLIKACJI:	977

WPROWADZENIE

W styczniu 2009 roku ukazał się raport European Innovation Scoreboard 2008. Jak z niego wynika Polska jest wciąż zaliczana do grupy krajów najmniej innowacyjnych w Europie. Od kilku lat pozycja naszego kraju nie ulega poprawie w tym względzie. Polska wraz z Rumunią, Bułgarią i Słowacją znajduje się w grupie krajów, w których innowacyjność w stosunku do średniej unijnej wciąż się pogarsza.¹ W latach 2002 – 2004 przedsiębiorstwa innowacyjne stanowiły 42% firm w UE. W Niemczech wskaźnik ten wyniósł 65%, w Austrii 53%, w Danii, Luksemburgu i Irlandii po 52%. W Polsce natomiast tylko 25%. Ponad połowa firm działających na naszym rynku swoją przewagę konkurencyjną zyskuje dzięki cenie, a tylko 0,2% firm oferuje innowacyjne produkty czy usługi.² W UE wartość obrotów przedsiębiorstw innowacyjnych rośnie trzy razy szybciej niż w firmach, które nie mają takiego charakteru. Podobnie rzecz się ma z zatrudnieniem. Istotnym problemem w Polsce jest słaba kooperacja biznesu i nauki. Bez istotnego wsparcia rządu (aktualnie nakłady na B+R wynoszą 0,57% PKB), regiony nie są w stanie wygenerować działań i środków pobudzających przedsiębiorczość i innowacyjność. W Europie znanymi metodami wsparcia innowacyjności są systemy dotacji bezpośrednich, ochrona patentów i wynalazków czy zachęty podatkowe.³ Na tym tle polski system wsparcia firm innowacyjnych wygląda nienajlepiej, sprowadza się bowiem do pewnych form pomocy publicznej – granty, subsydia, pomoc unijna.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom świętokrzyskich przedsiębiorców oraz wymogom Strategii Lizbońskiej, w grudniu 2004 r. sejmik województwa świętokrzyskiego przyjął „Regionalną Strategię Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005–2013” („RSI Świętokrzyskie”), której celem strategicznym jest stworzenie Regionalnego Systemu Innowacji – trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie⁴.

W trakcie prac Zespołu 2 zinventaryzowano 44 publikacje, poświęcone problematyce innowacyjności w Województwie Świętokrzyskim, w tym Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego. Są to zwarte publikacje ujmujące wyniki prowadzonych badań, materiały pokonferencyjne oraz artykuły, publikowane w wydawnictwach naukowych, głównie Politechniki Świętokrzyskiej i Uniwersytetu Jana Kochanowskiego oraz innych kieleckich i

¹ Zob.: *EUROPEAN INNOVATION SCOREBOARD 2008 COMPARATIVE ANALYSIS OF INNOVATION PERFORMANCE*, January 2009, w:

http://www.proinno-europe.eu/EIS2008/website/docs/EIS_2008_Final_report.pdf [dostęp 01.10.2009].

² J. Balcewicz, *Czy Polskę stać na innowacyjność?*, „Gazeta Wyborcza” 22 września 2009.

³ W Czechach do każdego niepublicznie wydanego Euro na badania i rozwój, państwo dopłaca 30% w formie zachęt podatkowych. Tej strategii służą również znaczące wydatki na rządowe programy badawczo-rozwojowe.

⁴ *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005–2013*, Kielce 2004.

krajowych uczelni wyższych, a także raporty powstające w ramach realizowanych projektów, z których część jest dostępna wyłącznie w wersji elektronicznej.

W latach 2005 – 2009 przeprowadzono badania oraz zorganizowano konferencje i seminaria w ramach 4 grup przedsięwzięć, współfinansowanych ze środków UE :

1. Projekty realizowane w ramach ZPORR działanie 2.6 „Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy”;
2. Badania foresight, dotyczące kluczowych branż i wiodących technologii w Województwie Świętokrzyskim, prowadzone w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego "Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw", Priorytet 1 "Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu", Działanie 1.4. "Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką”;
3. Projekt „Perspektywy RSI Świętokrzyskie (I etap)”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 8.2.2 *Regionalne Strategie Innowacji*, działanie 8.2 *Transfer Wiedzy*, Priorytet VIII *Regionalne Kadry Gospodarki* w Programie Operacyjnym *Kapitał Ludzki*;
4. Oś priorytetowa 7: *Pomoc Techniczna* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013.

Ponadto, w ramach badań własnych, prowadzonych przez Politechnikę Świętokrzyską i Uniwersytet Jana Kochanowskiego, ukazały się liczne publikacje i artykuły. Przegląd publikacji i analiz został przygotowany w ujęciu ww. przedsięwzięć (a nie w ujęciu chronologicznym), co powinno ułatwić ewaluację odnoszącą się do oceny stopnia realizacji celów poszczególnych działań (Załącznik Nr 1 Wyciąg z Programów Operacyjnych w latach 2004-2006 oraz 2007-2013, w ramach których finansowane były analizowane publikacje).

1. ANALIZA STRUKTURALNA GOSPODARKI REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I JEJ WYKORZYSTANIE POD KĄTEM PODNOSZENIA KONKURENCYJNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU

praca zespołowa pod redakcją Janusza Kota Kielce 2007 (projekt realizowany w ramach działania 2.6 ZPORR)

<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport.html> (zawartość raportów zamieszczonych na stronie internetowej może różnić się od wersji zamieszczonej w publikacji,).

Publikacja stanowi podsumowanie projektu nr Z/2.26/II/2.6/27/06 o tym samym tytule, realizowanym w ramach działania 2.6 ZPORR, przez zespół pracowników naukowych Instytutu Ekonomii Wydziału Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej pod kierunkiem prof. Janusza Kota.

Publikacja składa się z dwóch części, przy czym część pierwsza zawiera wprowadzenie do zagadnień konkurencyjności i innowacyjności regionu, a także prezentuje wnioski i rekomendacje dla działań na rzecz rozwijania innowacyjności i podwyższania konkurencyjności województwa, wynikające z badań szczegółowych. Część druga zawiera szczegółowe opisy i wyniki 15 tematów badawczych, zgrupowanych w 4 obszarach:

- gospodarka i przedsiębiorstwa,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- infrastruktura,
- zasoby ludzkie

Prof. Kot przytaczając różne definicje konkurencyjności, zwraca uwagę na fakt iż „Konkurencyjność stała się jednym z najważniejszych zagadnień rozwoju regionalnego i lokalnego, chociaż samo pojęcie konkurencyjności nie jest jednoznacznie zdefiniowane ze względu na dużą i zróżnicowaną liczbę czynników, które muszą być brane pod uwagę.”⁵

Z zagadnieniem konkurencyjności nierozzerwalnie związana jest **innowacyjność**, współcześnie rozumiana jako zintegrowany proces (kompleks procesów) sieciowych, spinających „ze sobą trzy sfery: naukę, technikę i produkcję”⁶

Właściwa interpretacja tych zagadnień ma kluczowe znaczenie dla dalszych analiz prowadzonych przez Zespoły 2 i 3. Badania nakierowane na wiele czynników wpływających na konkurencyjność (będącą przedmiotem zainteresowania strategii rozwoju województwa) rozpraszają i oddalają od celu jakim jest skupienie się na problematyce innowacyjności, dla której wierzchołki tzw. „złotego trójkąta powiązań” tworzą: nauka, przedsiębiorczość i instytucje oraz relacje pomiędzy nimi. Wydaje się więc, że skoncentrowanie się na zagadnieniach innowacyjności jest uzasadnione, z punktu widzenia realizacji projektu „Stworzenie regionalnego systemu innowacji”

Z tego punktu widzenia, przedmiotem analizy będą szczególnie wnioski dotyczące następujących obszarów badawczych (1 i 4):

- gospodarka i przedsiębiorstwa
- zasoby ludzkie

Skrótowo (na podstawie Cz. I Raport końcowy) zostaną natomiast zaprezentowane także wnioski z badań w obszarach (2 i 3), które mając wpływ na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu pośrednio oddziałują także na wzrost innowacyjności, nie są jednakże bezpośrednio związane z systemem innowacji:

- jednostki samorządu terytorialnego
- infrastruktura

⁵ Str.9

⁶ Str. 11

W pierwszym obszarze badawczym „gospodarka i przedsiębiorstwa” realizowane były 4 tematy, a wyniki i wnioski z badań zostały przedstawione w formie raportów cząstkowych:

1. Analiza struktury gałęziowo branżowej przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego pod kątem ich skłonności do tworzenia i absorpcji innowacji.
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Lyzwa.doc>
2. Wpływ komputeryzacji i dostępu do Internetu na konkurencyjność i innowacyjność firm województwa świętokrzyskiego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Stachurska%20.doc>
3. Wpływ internetowych aplikacji handlu elektronicznego na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw handlowych województwa świętokrzyskiego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Koziolok.doc>
4. Czynniki sprzyjające procesom innowacyjnym i wzrostowi konkurencyjności podmiotów w przemyśle wydobywczym surowców mineralnych w województwie świętokrzyskim i bariery ograniczające procesy innowacyjne i wzrost konkurencyjności
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Kowalczyk.doc>

Grupa 1 - Gospodarka i przedsiębiorstwa

Zdaniem autorów⁷ na podstawie przeprowadzonych badań nie udało się określić świadomych i celowych działań polityki innowacyjnej w przedsiębiorstwach przemysłowych województwa świętokrzyskiego. Co więcej, część przedstawionych wyników wzbudziła wątpliwości co do dalszych perspektyw rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych regionu, ponieważ zaobserwowano wycofywanie się części przedsiębiorstw średniej wielkości z działalności innowacyjnej oraz mniejszą, niż w latach wcześniejszych, liczbę przedsiębiorstw planujących wprowadzenia nowych produktów.

Spośród badanych przedsiębiorstw stosunkowo największą, aktywność innowacyjną wykazują przedsiębiorstwa duże, natomiast w firmach średnich i małych obserwuje się dużą ilość niewielkich zmian posiadających znamiona nowości. Rozwój gospodarki na bazie sektora MSP nie znajduje potwierdzenia w przeprowadzonych badaniach. Liderami innowacyjności są przedsiębiorstwa duże i one to stanowią na dzień dzisiejszy potencjalne „lokomotywy” rozwoju regionu świętokrzyskiego. Potencjał ten ma jednak niewielkie przełożenie na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań realnie umacniających konkurencyjność przedsiębiorstw na rynkach, na których one działają. Wydaje się, iż autorzy nie doceniają roli sektora MSP, który przy dobrym funkcjonowaniu sieci otoczenia biznesu i uzyskania właściwego wsparcia w rozwoju technologicznym, może odegrać znaczącą rolę we wzroście innowacyjności regionu. Jest to szczególnie ważne w kontekście bezpośredniego wsparcia przedsiębiorstw w ramach RPO 2007-2013.

⁷ Janusz Kot, Edyta Lyżwa, Beata Stachurska, Tomasz Koziolok, Andrzej Kowalczyk

Innowacyjność firm koncentruje się w branżach tradycyjnie związanych z regionem - przedsiębiorstwach z szeroko pojętej branży metalowej oraz branży wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych. Trudno natomiast zgodzić się z wnioskiem autorów, iż "budowanie w regionie innowacji w oparciu o przedsiębiorstwa wysokich technologii nie znajduje uzasadnienia w regionalnej strukturze przedsiębiorstw i ich skłonności do innowacji". Wydaje się, iż Regionalny System Innowacji powinien zostać wykorzystany do zmiany struktury gospodarki.

Za najbardziej istotną barierę ograniczającą innowacyjność przedsiębiorstw regionu autorzy uznali:

- brak środków finansowych, zarówno własnych, jak również efektywnych instrumentów pożyczkowo-poręczeniowych, a także kapitałów podwyższonego ryzyka,
- brak wykwalifikowanego personelu (w ocenie przedsiębiorstw dużych),
- niewystarczające, zarówno w sensie ilości jak i efektywności przeprowadzanych działań, otoczenie instytucjonalne wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności gospodarki,
- niską świadomość wśród przedsiębiorców na temat korzyści wynikających ze współpracy z innymi uczestnikami rynku.

Prezentowane rekomendacje nawiązują do wyników badań przedstawionych zarówno w raportach końcowych grup badawczych, jak i raportach cząstkowych poszczególnych tematów zawartych w części II. Stanowią one podsumowanie projektu, wskazując główne kierunki działań dla instytucji pełniących istotną rolę w kształtowaniu procesów rozwoju społeczno-gospodarczego województwa świętokrzyskiego, mających znaczący wpływ na poziom jego konkurencyjności i innowacyjności.

Zdaniem autorów poprawę istniejącego stanu, można osiągnąć podejmując w regionie takie działania jak:

1. Wzmacnianie liderów regionalnej innowacyjności, jakimi w świetle badań są przedsiębiorstwa duże i aktywne ich włączenie w Regionalny System Innowacji, poprzez:
 - promocję regionu i jego największych przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych prowadzoną przez władze regionu, polityków związanych z regionem, miejscowe autorytety, przedsiębiorców, przyczyniającą się do tworzenia sieci nieformalnych powiązań pomiędzy krajowymi i zagranicznymi przedsiębiorstwami, ułatwiających transfer technologii i dyfuzję innowacji,
 - tworzenie zachęt do wprowadzania własnej działalności badawczo-rozwojowej w przedsiębiorstwach, poprzez budowanie i poszerzanie wśród przedsiębiorców świadomości korzyści wynikających ze stosowania innowacyjnych rozwiązań uzyskanych w wyniku własnych prac badawczo - rozwojowych; zaangażowanie form instytucjonalnych takich jak Loża Business Center Club, Targi Kielce, Urząd Marszałkowski, Staropolska Izba Przemysłowo Handlowa do popularyzowania przykładów przedsiębiorstw odnoszących na tym polu sukcesy (*best practice*), zwłaszcza w obszarach strategicznych rozwoju technologicznego w województwie świętokrzyskim, które zostaną wyznaczone w badaniach Foresight Technologiczny,
 - wspieranie i inicjowanie przez instytucje otoczenia rynkowego kojarzenia partnerów w celu tworzenia programów badawczych umożliwiających wzajemne współdziałanie pracowników nauki i przedsiębiorców sprzyjające transferowi wiedzy pomiędzy nauką i sferą B+R a biznesem

- w regionie oraz wymianę kadr. Triada, w skład, której wejdą Urząd Marszałkowski, Staropolska Izba Przemysłowo Handlowa oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii może być jedną z form kompleksowego wsparcia takich inicjatywy - poprzez pomoc w rozpoznaniu potencjalnych źródeł finansowania np. z środków strukturalnych UE (UM), zainteresowanych przedsiębiorców (SIPH) oraz naukowców (ŚCITT),
2. Kreowanie sieci powiązań między dużymi i średnimi przedsiębiorstwami dla transferu nowych technologii i rozwoju innowacji w regionie poprzez:
 - wspieranie rozwoju klastrów przemysłowych w regionie, w szeroko pojętej branży metalowej oraz branży produkcji wyrobów z surowców niemetalicznych, poprzez inicjowanie przez władze samorządowe, instytucje wsparcia biznesu i największe przedsiębiorstwa z branż okoliczności umożliwiających poznanie się przedsiębiorców i kształtowanie między nimi więzi (konferencje, targi, pikniki),
 - wspieranie przez władze samorządowe rozwoju parków naukowo-przemysłowych w regionie oraz tworzenia konsorcjów nauki i biznesu dla celów realizacji wspólnych programów badawczych,
 3. Działanie na rzecz ograniczania barier wdrażania innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem barier finansowych w przedsiębiorstwach sektora MSP, poprzez:
 - wzmacnianie regionalnych instytucji innowacyjności i przedsiębiorczości i ich roli w procesie świadczenia usług doradczych i szkoleniowych,
 - wypracowanie koncepcji i wdrożenie preferencyjnego systemu finansowania i kredytowania aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw ułatwiający im dostęp do kapitału finansowego.
 4. Podejmowanie szerokich działań promujących przedsiębiorczość i innowacyjność umożliwiające tworzenie w regionie atmosfery społecznej i akceptacji, służącej budowie klimatu innowacyjnego, zachęcającego do przedsiębiorczości i działalności innowacyjnej, poprzez:
 - organizowanie konkursów, prezentacji, konferencji, targów, wystaw promujących wyniki działalności innowacyjnej i postawy innowacyjne w oparciu o takie instytucje jak np: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Staropolska Izba Przemysłowo Handlowa, Targi Kielce, Loża Bussines Center Club,
 - upowszechnianie informacji i uzupełnianie kształcenia w szkołach średnich i wyższych o zagadnienia związane z innowacyjnością i przedsiębiorczością przy zaangażowaniu w proces nauczycieli i lokalne autorytety,
 - promowanie zagadnień innowacyjności i przedsiębiorczości poprzez kampanię informacyjną w oparciu o lokalne media - radio, telewizję i prasę.
 5. Stwarzanie warunków podwyższania kwalifikacji przedsiębiorców i pracowników w dziedzinach sprzyjających innowacyjności przedsiębiorstw, poprzez uzupełnienie rynkowej oferty kształcenia o kursy, szkolenia warsztaty dotyczące identyfikowania i wykorzystywania zewnętrznych źródeł

finansowania (w tym ze środków UE) przy czynnym udziale w procesie kształcenia praktyków życia gospodarczego.

6. Podejmowanie działań umożliwiających budowę w regionie sektora wysokiej techniki, poprzez przyciąganie krajowych i zagranicznych inwestorów do województwa z branż sektora wysokiej techniki, drogą tworzenia konkurencyjnych warunków funkcjonowania przedsiębiorstw (w tym zachęt finansowych).
7. Rola regionalnych podmiotów mogących wspierać rozwój innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych w województwie świętokrzyskim jest niewielka. Oznacza to brak w regionie wystarczających warunków instytucjonalnych realnie wspomagających rozwój procesów innowacyjnych w przemyśle. Umocnienie, z jednej strony, roli podmiotów wsparcia biznesu, ośrodków innowacyjności i przedsiębiorczości oraz podmiotów zajmujących się działalnością badawczo-rozwojową oraz zwiększenie, z drugiej strony, inicjatywy małych i średnich przedsiębiorstw w poszukiwaniu wspierającej rozwój pomocy zewnętrznej wydaje się zmianami możliwymi do osiągnięcia i już przebiegającymi. Współpraca dla celów rozwoju przedsiębiorstw przemysłowych w regionie świętokrzyskim odbywa się przy realnym udziale takich podmiotów jak Staropolska Izba Przemysłowo Handlowa, Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Politechnika Świętokrzyska. Pozostałe, objęte badaniem instytucje, mają niewielkie lub wręcz marginalne znaczenie.
8. Wskazuje się na potrzebę podejmowania działań promujących innowacyjność i wynalazczość. Wskazaniem jest organizowanie szkoleń i staży dla pracowników w takich podmiotach, które produkują, używają i znają najnowsze technologie. Należy w większym zakresie promować udział w targach oraz ułatwiać kontakty z producentami nowych technologii.
9. Autorzy zwracają uwagę na potrzebę działań dotyczących nowej organizacji pracy i wprowadzania nowych metod zarządzania w przedsiębiorstwach, w tym wspomaganie zarządzania poprzez stosowanie informatycznych systemów zarządzania firmą oraz informatycznych systemów zarządzania wiedzą.
10. Dla zwiększenia innowacji w firmie należy wzmacniać i rozszerzać współpracę z innymi podmiotami funkcjonującymi w branży. Doceniać należy potencjalne możliwości innowacyjne płynące z wymiany doświadczeń. Powinno się stworzyć wspólne forum spotkań z władzami lokalnymi i firmami dla przedyskutowania możliwych działań do realizacji ze strony firm i władz lokalnych dla wzrostu wspólnych korzyści. Trzeba efekty takich spotkań następnie wcielić w życie w sposób konsekwentny. Poprawi to wzajemne relacje, wizerunek firm w regionie i klimat współpracy. Warto przemyśleć wspólne działania firm i władz lokalnych w ramach nawiązania partnerstwa publiczno-prywatnego dla podniesienia atrakcyjności ofert firm i regionu. Wydaje się, iż postawienie takiego wniosku oznacza, iż nie działają w pełni zaprojektowane w RSI elementy (instytucje) – Regionalne Forum Innowacji.

11. Rozwijanie komputeryzacji i internetyzacji firm, w tym poszerzanie zakresu wykorzystania tych instrumentów w sterowaniu procesem produkcji, systemie zarządzania firmą, w promocji i marketingu, rozwijaniu sprzedaży sieciowej oraz rozwoju całej gamy usług sieciowych.
12. Podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców i pracowników w zakresie wiedzy informatycznej ułatwiającej efektywne funkcjonowanie na polu e-gospodarki.

Grupa 2 - Jednostki Samorządu Terytorialnego

Tematy badań:

1. Podstawy polityki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Bury.doc>
2. Polityka budżetowa jednostek samorządu terytorialnego i jej wpływ na konkurencyjność i innowacyjność regionu
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Dziekanski.doc>
3. Wspieranie sektora MSP przez jednostki samorządu terytorialnego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Braziewicz.doc>
4. Finansowanie rozwoju regionu świętokrzyskiego środkami unijnymi
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Rogalska.doc>
5. Skuteczność wykorzystania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w jednostkach samorządu terytorialnego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Cedro.doc>

Zdaniem autorów ⁸ jednostki samorządu terytorialnego mogą i powinny odgrywać znaczącą rolę w procesie rozwoju lokalnego i regionalnego. Właściwe dla każdego ze szczebli samorządu instrumenty mogą być również wykorzystywane w celu wspierania innowacyjności i konkurencyjności regionu.

W opinii Zespołu 2, rola JST na poziomie gminnym (poza dużymi miastami) w rozwoju innowacyjności jest zdecydowanie przeszacowana. Gminy tworzą warunki do pozyskiwania nowych inwestorów, szczególnie inwestorów zagranicznych, którzy transferują know-how i kupują technologie. Bezpośrednimi instrumentami oddziaływania na poprawę innowacyjności w regionie dysponuje natomiast samorząd województwa poprzez wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz jednostki szczebla centralnego wdrażające Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka.

Autorzy usystematyzowali rekomendacje w czterech grupach:

- polityka budżetowa JST (poszerzenie lokalnej polityki budżetowej oraz identyfikacja jej lokalnych ograniczeń, wprowadzenie planowania zadaniowego, poszukiwanie nowych źródeł

⁸ *Piotr Bury, Paweł Dziekański, Olga Braziewicz, Joanna Rogalska, Alicja Cedro*

- finansowania, podporządkowanie lokalnej polityki budżetowej strategicznym wieloletnim planom rozwoju),
- wspieranie sektora MSP (indywidualizacja instrumentów lokalnej polityki budżetowej wobec podmiotów gospodarczych, poprawa stanu infrastruktury technicznej jako czynnika przyciągającego nowych inwestorów, wspieranie działalności lokalnych organizacji rozwoju oraz tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, tworzenie związków gmin bliźniaczych z zagranicą a także rozwijanie współpracy z gminami sąsiednimi, zintensyfikowanie współpracy z samorządem gospodarczym i organizacjami pozarządowymi),
 - wykorzystanie środków UE (kontynuacja działań w zakresie rozbudowy infrastruktury i ochrony środowiska, zwiększenie środków na tworzenie miejsc pracy oraz zwiększenie efektywności szkoleń, zwiększenie zainteresowania świętokrzyskich rolników działalnością w grupach producenckich i uprawą roślin energetycznych, scalanie gruntów),
 - eliminacja barier w wykorzystaniu środków UE (uproszczenie procedur pozyskiwania środków unijnych, doskonalenie systemu informacji, w tym informacji dla beneficjentów, korzystanie z profesjonalnych usług jednostek wyspecjalizowanych w pozyskiwaniu środków, zapewnienie szczególnego wsparcia gminom biedniejszym i tym, które dotychczas nie korzystały z funduszy strukturalnych, rozwijanie systemów współpracy JST i sektora MSP).

Grupa 3 – Infrastruktura⁹

Tematy badań:

1. Infrastruktura drogowo-parkingowa Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego.
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Poborski.doc>
2. Infrastruktura drogowo-parkingowa w województwie świętokrzyskim
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Raport%20J.%20Kowalik%20-Drogi%20do%20rozwoju.doc>
3. Innowacyjność w usługach komunalnych jako element budowy potencjału endogenicznego
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Stachowicz.doc>

Badania w grupie „Infrastruktura”, które to pojęcie jest dość szerokie, zostało w przeprowadzonych badaniach ograniczone do trzech obszarów tematycznych i w tych obszarach zostały pogrupowane wnioski i rekomendacje:

- infrastruktura drogowo-parkingowa w województwie świętokrzyskim,
- infrastruktura drogowo-parkingowa Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego,
- sektor usług komunalnych.

⁹ Mieczysław Poborski, Janina Kowalik, Monika Stachowicz, Jacek Stachowicz

Szczególnie wnikliwie została przeprowadzona analiza w obszarze infrastruktury drogowej (kluczowej dla wzrostu konkurencyjności regionu), jednakże wydaje się, iż ten temat nie jest bezpośrednio związany z zagadnieniami innowacyjności, a wnioski z badania nie będą miały wpływu na budowanie Regionalnego Systemu Innowacji.

W nawiązaniu do wyników badań nad infrastrukturą drogową w województwie świętokrzyskim autorzy postulują przede wszystkim podjęcie przez samorządy działań na rzecz zmiany systemu zarządzania drogami publicznymi w Polsce (w oparciu o logikę funkcji infrastruktury drogowej). Do czasu wprowadzenia zmian systemowych zalecają skoordynowanie działań poszczególnych zarządów dróg na rzecz stworzenia wewnętrznej klasyfikacji dróg oraz racjonalizacji i hierarchizacji inwestycji, z uwzględnieniem potrzeb oraz możliwych do wykorzystania środków pomocowych UE. Podkreślają potrzebę współpracy na rzecz wspólnej realizacji projektów (konsorcja) oraz podejmowania decyzji w oparciu o opinie niezależnych ekspertów.

Wychodząc z założenia, że dość zasadniczy element polityki komunikacyjnej, szczególnie w obrębie Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego stanowi tzw. polityka parkingowa, autorzy objęli tę dziedzinę odrębnym badaniem ankietowym.

Kolejne badanie ankietowe, skierowane do 102 gmin, było poświęcone problematyce innowacji (a w zasadzie zmian i ulepszeń) w usługach komunalnych. Autorzy analizowali również dane statystyczne GUS oraz strony internetowe wybranych gmin. Ankiety zostały wypełnione przez 54% respondentów. Jako przykłady najczęściej zgłaszanych ulepszeń podaje się rozbudowę sieci wodociągowo-kanalizacyjnej (usługi sieciowe), zmiany w sposobie zbiórki i zagospodarowania odpadów oraz zmiany form organizacyjnych prowadzonej działalności.

Autorzy uznali, iż gospodarka komunalna, z uwagi na specyficzny charakter, nie jest sferą podatną na wprowadzanie innowacji. Wprowadzane zmiany i ulepszenia realizowane były na skalę lokalną i były w dużej mierze uzależnione od zewnętrznej pomocy finansowej.

Rekomendacje dotyczące sektora usług komunalnych w województwie świętokrzyskim dotyczą głównie otwarcia rynku usług komunalnych dla prywatnych przedsiębiorców, wprowadzania nowych rozwiązań organizacyjnych, nawiązywania współpracy między-gminnej w celu bardziej efektywnego świadczenia usług komunalnych oraz dalsze wspieranie inwestycji komunalnych funduszami zewnętrznymi.

Grupa 4 - Zasoby Ludzkie

W czwartym obszarze badawczym „zasoby ludzkie” realizowane były 3 tematy, a wyniki i wnioski z badań zostały przedstawione w formie raportów cząstkowych:

1. Kształtowanie kapitału ludzkiego przez szkoły wyższe
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Agata%20-%20raport%20do%20internetu.doc>
2. Transfer wiedzy w regionie (rola szkół wyższych)
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Raport%20Marek.doc>

3. Wielkość i struktura popytu na pracę oraz jego perspektywy na rynku pracy regionu świętokrzyskiego

<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport/Ania.doc>

Zdaniem autorów¹⁰ współczesnym czynnikiem wzrostu i rozwoju gospodarczego stają się „aktywa wiedzy”, skupione na danym terytorium. O sukcesie rozwojowym przesądzą kwalifikacje, umiejętności oraz postawy takie jak: przedsiębiorczość, otwartość na zmiany, skłonność i umiejętność uczenia się oraz umiejętność współpracy. Szczególną rolę w kształtowaniu tych postaw a także w rozwoju potencjału badawczego mają wyższe uczelnie.

Wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań wskazują iż:

- 1) Województwo charakteryzuje się słabą „siłą naukową”, co ma wyraz zarówno w nakładach na B+R, ale także w liczbie posiadanych przez kieleckie uczelnie uprawnień do nadawania stopni naukowych. Na dzień badania dwie uczelnie publiczne - Politechnika Świętokrzyska i Akademia Świętokrzyska miały prawo nadawać tytuł doktora na 8 kierunkach oraz doktora habilitowanego na 3 kierunkach. Skutkiem tego jest bardzo niska pozycja województwa pod względem uczestników studiów doktoranckich.
- 2) Realizowana tematyka badawcza jest w dużym stopniu rozproszona. Brak kompleksowych multidyscyplinarnych projektów badawczych a prowadzone badania są pochodną własnych zainteresowań poszczególnych naukowców.
- 3) Pomiedzy uczelniami w regionie nie występuje wykształcona sieć powiązań, co jest warunkiem do stopniowego przekształcania regionu w region wiedzy i efektywnego udziału w programach badawczych UE. Pojawił się więc wniosek dotyczący docelowego połączenia w jedną strukturę uniwersytecką Akademii Świętokrzyskiej i Politechniki Świętokrzyskiej, a także konsolidacji małych uczelni niepublicznych. Wydaje się, iż po przekształceniu Akademii Św. w Uniwersytet, wniosek ten stracił na aktualności,
- 4) Odnotowano dużą aktywność w zakresie organizacji studiów podyplomowych przez świętokrzyskie uczelnie, zarówno publiczne, jak i prywatne, które oferują kilkadziesiąt kierunków adresowanych do: pracowników administracji samorządowej i państwowej, nauczycieli, pracowników organizacji gospodarczych i przedsiębiorstw,
- 5) Uznano za niezadowalającą niską aktywność uczelni przygotowujących opracowania i ekspertyzy na rzecz biznesu. W sumie w latach 1999-2006 w województwie Świętokrzyskim powstało ok. 30 różnego rodzaju opracowań i patentów. Działalność patentowa dotyczy praktycznie tylko AŚ.¹¹ (uwaga Zespołu 2 – do wyjaśnienia - albo to jest pomyłka i powinno być PŚ albo nie ujęto patentów uzyskanych przez Politechnikę Świętokrzyską – przykładowo

¹⁰ Agata Szydlik-Leszczyńska, Marek Leszczyński, Anna Dybala

¹¹ str. 352

<http://www.tu.kielce.pl/organizacja/wbiis/jednostki/pracownik.mhtml/id=149>, natomiast na stronie http://www.tu.kielce.pl/organizacja/OsrodekOchronyWlasnosciIntelektualnej/pdf/wynalazki_psk.pdf wykazanych jest 119 patentów od roku 1990 – niestety brakuje daty uzyskania patentu).

Akademia Świętokrzyska (obecnie Uniwersytet Humanistyczno - Przyrodniczy Jana Kochanowskiego) jest również liderem pod względem działalności wydawniczej (kilkadziesiąt tytułów książkowych rocznie oraz wydawnictwa ciągłe),

- 6) Instytucją, która stanowi swoistą „ogniskową” innowacyjności w regionie jest Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, które na stałe współpracuje z kilkuset firmami oferując im kursy, szkolenia, studia podyplomowe.
- 7) Rozwój potencjału badawczego powinien być szczególnie skoncentrowany na rozwijaniu badań w zakresie: nowoczesnych materiałów i technologii dla budownictwa (w oparciu o występujące w regionie surowce), nowoczesnych technologii metali mających szerokie zastosowanie w działalności przemysłowej w oparciu o Centrum Laserowych Technologii Metali PŚK, zdrowia i medycyny w oparciu o wiodące placówki medyczne regionu oraz Wydziały AŚ - Nauk o Zdrowiu oraz Matematyczno-Przyrodniczy AŚ.

Zdaniem autorów Raport stanowi materiał studialny, mający za zadanie uzupełnić istniejącą wiedzę o regionie, oraz stać się przyczynkiem do dalszej dyskusji nad kierunkami rozwoju Regionu Świętokrzyskiego. Może być także wykorzystywany dla potrzeb aktualizacji/weryfikacji dokumentów programowych poprzez dostarczenie pogłębionej wiedzy o obszarach będących przedmiotem badań. „Rekomendacje mogą i powinny być przedmiotem zainteresowania decydentów i znaleźć zastosowanie w procesach podejmowania decyzji zarówno przez organy administracji publicznej (szczególnie samorządowej), niezależne jednostki gospodarcze, jednostki B+R oraz jednostki szkolnictwa wyższego. Podmioty te były, bowiem przedmiotem badań, zatem są także adresatem wynikających z nich rekomendacji, a także ich beneficjentem.”¹²

Wydaje się, iż przeprowadzone badania i analizy nie miały charakteru badań kompleksowych, ukierunkowanych na zdiagnozowanie i usprawnienie Regionalnego Systemu Innowacji. Były one raczej odzwierciedleniem zainteresowań poszczególnych autorów i przyczynkiem do dalszych prac. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że rekomendacje nie zostały dotychczas wykorzystane w procesach podejmowania decyzji, bowiem w ramach RSI nie istnieje system wdrażania rekomendacji (waga i charakter rekomendacji, adresat, sposób wdrożenia, termin, przewidywany efekt wdrożenia).

¹² str. 75

2. W KIERUNKU GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY: INNOWACYJNOŚĆ, KONKURENCYJNOŚĆ, WSPÓLPRACA W REGIONIE,

materiały konferencyjne pod redakcją Janusza Kota, (23-24 kwietnia 2006 r. Wólka Milanowska), opublikowane w ramach działania 2.6 ZPORR – projekt nr Z/2.26/II/2.6/8/05. Informacje o projekcie <http://www.ujk.edu.pl/iekon/kon3/>

Celem projektu było nawiązanie współpracy nauki, administracji i gospodarki dla stymulowania innowacyjnego myślenia, poszukiwania nowych rozwiązań i stworzenia systemu wspierania innowacyjności w regionie, na rzecz podnoszenia konkurencyjności regionu. Organizacja cyklu konferencji miała umożliwić transfer wiedzy i doświadczeń z zakresu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki oraz przybliżenie tzw. dobrych praktyk, także z wykorzystaniem dorobku przedstawicieli innych regionów.

„Szerokie spektrum zagadnień odzwierciedla złożoność podejmowanej w trakcie konferencji problematyki. Różnorodność tematyczna artykułów jest wynikiem wielowątkowego podejścia do zagadnienia wiedzy, innowacyjności i konkurencyjności we współczesnych procesach rozwoju. Przedstawione w publikacji treści prezentują dorobek i doświadczenia naukowe Autorów, stanowiąc jednocześnie przyczynek do dalszej wymiany myśli, opinii i refleksji”¹³

Publikacja zawiera 57 referatów zgrupowanych w trzy bloki tematyczne:¹⁴

- Społeczeństwo oparte na wiedzy w procesie budowy konkurencyjności regionów i gospodarki
- Innowacyjność i konkurencyjność jednostek gospodarczych
- Regionalne wymiary innowacyjności

Spośród 57 referatów – 29 zostało przygotowanych przez naukowców (przedstawicieli) uczelni kieleckich, w przeważającej części reprezentujących (ówczesną) Akademię Świętokrzyską, pozostałych 28 przygotowali reprezentanci środowiska naukowego Łodzi, Katowic, Krakowa i Wrocławia.¹⁵ W zdecydowanej większości referaty odnoszą się do szeroko rozumianego zagadnienia konkurencyjności i nie zawierają wniosków, które mogłyby zostać wykorzystane w tworzeniu regionalnego systemu innowacji.

Niemniej jednak w niektórych wystąpieniach konferencyjnych zawarte zostały istotne spostrzeżenia, które mogłyby być wzięte pod uwagę w procesie aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji.

¹³ Str. 9

¹⁴ Spis referatów załączono

¹⁵ http://www.ujk.edu.pl/iekon/kon3/tematy_r.html

- **Aleksandra Nowakowska, *Potencjał akademicki polskich regionów*, str. 149 i n.**

Autorka analizuje procesy zachodzące w szkolnictwie wyższym w okresie transformacji gospodarki i ich znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego i nowoczesnej gospodarki. Dostrzega zarówno sukcesy, jak i słabe strony tego procesu.

Dynamiczny rozwój potencjału akademickiego dokonał się kosztem jakości kształcenia poprzez nadmierny rozwój studiów wieczorowych i zaocznych. Również nieadekwatny do wzrostu liczby studentów, rozwój zasobów pracy w szkolnictwie wyższym, spowodował nie tylko nadmierne obciążenie dydaktyczne i spadek jakości kształcenia, ale przede wszystkim obniżył aktywność naukowo-badawczą pracowników akademickich. Utrwalone zostały także dysproporcje regionalne.

- **Małgorzata Woźniak: *Wykształcenie jako determinanta wzrostu innowacyjności*, str. 37**

Autorka ukazując przemiany, jakie dokonały się poziomie wykształcenia w Polsce, zwraca uwagę na cechę wyraźnie odróżniającą Polskę od krajów wysoko rozwiniętych, tj. niski odsetek studentów na studiach techniczno-inżynierskich, z zakresu nauk ścisłych, informatyki, fizyki czy matematyki. Analizując czynniki wpływające na innowacyjność podkreśla, iż największy potencjał „... mają kraje i regiony, w których istnieją silne jednostki naukowo-badawcze zdolne do generowania nowej wiedzy i technologii, silne zaplecze gospodarcze zdolne do absorpcji i komercyjnego wykorzystania tej wiedzy oraz odpowiednie środki na finansowanie badań. Jednakże czynnikiem decydującym o sukcesie jest wytworzenie sprawnych mechanizmów współpracy i przepływu wiedzy pomiędzy głównymi podmiotami życia społeczno-gospodarczego. Istotne są zarówno powiązania formalne bazujące na istniejących instytucjach (uniwersytetach, inkubatorach i parkach technologicznych, centrach transferu technologii itp.), jak i nieformalne powiązania, które uzależnione są w dużym stopniu od istniejącego kapitału społecznego, komunikacji i mobilności na rynku pracy”¹⁶

- **Justyna Sokołowska -Woźniak *Budowanie Gospodarki Opartej na Wiedzy. Pozycja Polski na tle innych krajów.***

Autorka uściślając pojęcie Gospodarka Oparta na wiedzy (GOW), omawia wybrane, stosowane przez Bank Światowy metodologie pomiaru zaawansowania gospodarki kraju (regionu) w budowaniu GOW oraz ukazuje polską gospodarkę na tle Szwecji i innych krajów. Szczegółowo została opisana metodologia KAM (Knowledge Assessment Methodology). System KAM składa się z 80 strukturalnych i jakościowych wskaźników, odnoszących się do czterech filarów, kluczowych dla rozwoju GOW. Należą do nich:

¹⁶ str. 41

- system gospodarczy, regulacyjny i instytucjonalny (Economic Incentive & Institutional Regime),
- system edukacyjny (Education & Training),
- infrastruktura informacyjna (ICT),
- wydajny system innowacyjny (Innovation Systems), do którego należą sprzężone ze sobą przedsiębiorstwa, centra naukowo o badawcze, uniwersytety, inkubatory wiedzy i inne organizacje, które mogą przyczynić się do zwiększenia rozmiarów wiedzy, zaadaptowania jej do lokalnych potrzeb, stworzenia nowych produktów, usług, technologii i metod prowadzenia biznesu.

W Polsce relatywnie słabo rozwinięty jest i wykorzystywany, uważany obecnie za najważniejszy, czynnik konkurencyjności i rozwoju gospodarki: wiedza. Istnieje potrzeba przeprowadzenia szeregu reform we wszystkich filarach wspierających rozwój gospodarki opartej na wiedzy, w strukturach zarówno materialnych jak i w świadomości obywateli. Do niezbędnych działań można m.in. zaliczyć: ulepszanie warunków dla przedsiębiorczości (zmiany w systemie regulacyjno-instytucjonalnym), dostosowanie edukacji do potrzeb rynku, zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki (system edukacyjny), zwiększenia nakładów na BiR, zwiększenie dostępności do funduszy wysokiego ryzyka, szerzenie współpracy pomiędzy jednostkami badawczymi, przedsiębiorstwami i rządem (system innowacyjny), wspieranie konkurencji w sektorze ICT (system infrastrukturalny).

- **Jerzy Strzelec, *Możliwości wykorzystania funduszy strukturalnych na rzecz rozwoju aktywności innowacyjnej w województwie świętokrzyskim*, str. 445 i n.**

Autor uważa, iż opracowanie regionalnych strategii innowacji należy uznać za pierwszy – niedoskonały jeszcze – krok zmierzają ku budowie regionalnych systemów innowacji. Dalsze prace badawcze na poziomie regionalnym powinny dotyczyć w szczególności:

- inwentaryzacji rynkowej działalności placówek naukowych; rodzajów ich struktur organizacyjnych, zakresu działalności; efektów;
- współpracy przedsiębiorstw z placówkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami transferu technologii i wspierania innowacji;
- potrzeb innowacyjnych przedsiębiorstw, ich w aktywności w pozyskiwaniu innowacji oraz występujących barier i ograniczeń;
- poziomu innowacyjności przedsiębiorstw i charakterystyki wdrożonych innowacji, ich źródeł, sposobów finansowania i uzyskiwanych efektów;
- roli innowacji i postępu technologicznego w rozwoju regionalnym;
- dotychczasowej działalności władz samorządowych w sferze wspierania innowacji i ich relacji ze sferą nauki i gospodarki;
- działalności instytucji w sferze transferu technologii i wspierania innowacji.

Obszarami badawczymi, ważnymi dla budowania regionalnych systemów innowacji są również: jakość regionalnych systemów edukacji, poziom wykształcenia mieszkańców, ich aktywność zawodowa, umiejętności samoorganizowania się i współpracy.

Autor podejmuje także polemikę z G. Gorzelakiem¹⁷ krytycznie odnoszącym się do sformułowania celu szóstego RSI Województwa Świętokrzyskiego – „Optymalne wykorzystanie funduszy dla realizacji RSI”. J. Strzelec podziela stanowisko twórców RSI, iż możliwość uzyskania wsparcia dla rozwoju regionalnego powinna być wykorzystana w maksymalnie możliwym stopniu na realizację projektów, które sprzyjałyby osiągnięciu celów tej strategii. W tym sensie zapisany tak jak wyżej cel 6 nie jest tylko środkiem do realizacji strategii, ale celem samym w sobie.

3. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ A KONKURENCJA W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – WYNIKI BADAŃ,

praca zbiorowa pod redakcją Zbigniewa Olesińskiego, Wydział Zarządzania i

Administracji AŚ Kielce, 2007 zrealizowana w ramach projektu nr Z/2.26/II/2.6/33/06

Współpraca na rzecz wzrostu konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw województwa

świętokrzyskiego. Publikacja niedostępna w wersji elektronicznej. Informacja o projekcie

<http://www.ujk.edu.pl/wzia/ProjUE/index.html>

Inspiracją do podjęcia badań konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim stały się wyniki badań przeprowadzonych przez OECD¹⁸, wskazujące, iż najwięcej nowych miejsc pracy tworzą tradycyjne firmy, realizujące drobne innowacje i wolno wzrastające, a więc „... małe organizacje, które charakteryzuje szybki wzrost wartości wygenerowany przez własne pomysły.”¹⁹

Publikacja zawiera 7 tematów, z których dwa obejmują zagadnienia mające znaczenie dla tworzenia Regionalnego Systemu Innowacji.

- **Raport z przeprowadzonych badań w mikroprzedsiębiorstwach województwa świętokrzyskiego, Agnieszka Predygier, str.79-159**

Badaniem objęto 55 mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających mniej niż 9 osób, wykazujących obroty mniejsze niż 2 mln euro rocznie oraz działające na rynku nie dłużej niż 36 miesięcy. Brak informacji jaką część wszystkich mikroprzedsiębiorstw stanowi wytypowana próba oraz informacji o sposobie doboru próby. Podstawową formą była ankieta, uzupełniona wywiadami, zawierająca 44 pytania dotyczące pozycji rynkowej i konkurencyjności firmy, zagadnień finansowych, inwestycji,

¹⁷ G. Gorzelak: Polskie, regionalne strategie innowacji ..., s. 117

¹⁸ str. 5

¹⁹ str. 6

relacji z innymi firmami oraz organizacjami nauki i wsparcia biznesu. Odębne ankiety, skierowano do jednostek samorządu terytorialnego, uczelni oraz instytucji otoczenia biznesu. Uzyskano 10 ankiet gmin oraz 10 ankiet uczelni i organizacji biznesu.

Za największe problemy w rozwoju firmy uznano: zbyt wysokie podatki, brak kapitału inwestycyjnego, silna konkurencja i niestabilność rynku, brak poczucia stabilności prawnej, niedobory kadry specjalistycznej, trudności w uzyskaniu informacji nt. zewnętrznych źródeł finansowania, trudności w dostępie do tanich kredytów, gwarancji i poręczeń, niewystarczające środki na promocję firmy.

Badania wykazały, iż mikroprzedsiębiorcy nie posiadają wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia na rozwój firmy, jak również na temat funkcjonowania organizacji otoczenia biznesu. W wyniku badania sformułowano następujące wnioski:

- Aktywność innowacyjna mikroprzedsiębiorstw oraz charakter realizowanych innowacji są niewystarczające dla zapewnienia pożądanego poziomu konkurencyjności krajowej i międzynarodowej,
 - Potencjał innowacyjny mikroprzedsiębiorstw nie sprzyja realizacji znaczących innowacji i wymaga szybkiego wzmocnienia przez intensyfikację działań władz lokalnych, organizacji nauki i organizacji wsparcia biznesu,
 - Mikroprzedsiębiorstwa mają słabo rozwiniętą współpracę proinnowacyjną z samorządami, organizacjami nauki oraz organizacjami wsparcia biznesu, co wynika z braku aktywnej działalności i braku interaktywnych form współpracy między tymi organizacjami,
 - Mikroprzedsiębiorstwa wykorzystują głównie własne źródła innowacji, z uwagi na niski stan wiedzy o oferowanych formach pomocy.
- **Raport z przeprowadzonych badań w instytucjach otoczenia biznesu działających na rzecz zwiększenia konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego, Anna Sabat, str. 183-200** (tytuł nie adekwatny do treści)

Badaniem, które miało odpowiedzieć na pytania jak przedsiębiorcy postrzegają otoczenie, jakie mają oczekiwania w stosunku do instytucji oraz w jakim stopniu organizacje otoczenia biznesu są dla nich użyteczne, zostało objętych 85 mikroprzedsiębiorstw, 10 jednostek samorządowych oraz 11 instytucji otoczenia biznesu.

Zidentyfikowane w trakcie badania bariery rozwoju mikroprzedsiębiorstw zostały pogrupowane w sposób następujący:

- otoczenie prawno-ekonomiczne: wysokie podatki, brak poczucia stabilności prawnej, niejasne i szybko zmieniające się przepisy prawne, trudności w dostępie do tanich kredytów, gwarancji, poręczeń oraz brak kapitału,

- otoczenie celowe: silna konkurencja, niestabilność rynków zbytu,
- otoczenie biznesu: brak lub niedobór działań wspierających przedsiębiorczość, trudności w uzyskaniu informacji nt. zewnętrznych źródeł finansowania.

Przeprowadzona analiza potrzeby funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu wykazała, że na terenie województwa świętokrzyskiego, najważniejszym zadaniem jest budowa regionalnego systemu poręczeniowo-pożyczkowego oraz inkubatorów przedsiębiorczości.

Za najbardziej istotną dla mikroprzedsiębiorców formę wsparcia uznano pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych oraz pomoc w promowaniu działalności firmy. Do czynników służących wzmocnieniu współpracy między mikroprzedsiębiorcami a organizacjami nauki i wsparcia biznesu zaliczono przede wszystkim: stworzenie zachęt finansowych ułatwiających współpracę, obniżenie kosztów korzystania z usług instytucji wsparcia, profesjonalny system informacyjny o ofertach oraz wzbogacenie i dostosowanie oferty instytucji otoczenia biznesu.

Funkcjonowanie i rozwój przedsiębiorstw zależy w znacznej mierze od kształtowania postaw przedsiębiorczości oraz wzrostu ekonomiczności wszelkich działań. Duże znaczenie dla powodzenia podejmowanych działań ma jakość kapitału społecznego uczelni, będący wypadkową potencjału naukowego i osobowego poszczególnych naukowców, mechanizmów funkcjonowania uczelni, stosunków międzyludzkich, tradycji naukowych, środowiskowych i politycznych.

4. KONKURENCYJNOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ REGIONÓW W WARUNKACH GLOBALIZACJI I METROPOLIZACJI PRZESTRZENI,

materiały konferencyjne pod redakcją Janusza Kota (14-15 maja 2007 r. Kielce),

opublikowane w ramach działania 2.6 ZPORR, w ramach projektu Z/2.26/II/2.6/8/05

Informacje o projekcie <http://www.ujk.edu.pl/iekon/konf4/>

Publikacja prezentuje dorobek konferencji naukowej o takim samym tytule, zorganizowanej przez Instytut Ekonomii Wydziału Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach (obecnie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego). Celem publikacji było przedstawienie do publicznej dyskusji kolejnego zbioru referatów zawierających poglądy naukowców i praktyków na tematy ważne dla współczesnych procesów rozwoju oraz włączenie w nurt dyskusji młodych pracowników nauki, a tym samym zachęcenie ich do dalszej współpracy.

Wystąpienia zostały pogrupowane w trzech obszarach tematycznych:

- Regionalne wymiary innowacyjności,
- Przestrzenne, gospodarcze i społeczne aspekty rozwoju regionalnego i obszarów metropolitalnych,
- Konkurencyjność w warunkach globalizacji.

Spośród 72 referatów – 26 zostało przygotowanych przez naukowców (przedstawicieli) uczelni kieleckich, w przeważającej części reprezentujących Akademię Świętokrzyską, pozostałych 46 przygotowali reprezentanci środowiska naukowego Łodzi, Katowic, Krakowa i Wrocławia, Radomia, Lublina, Rzeszowa, Olsztyna oraz Uniwersytetu w Żilinie.²⁰ W zdecydowanej większości referaty odnoszą się do szeroko rozumianego zagadnienia konkurencyjności oraz globalizacji i nie zawierają wniosków, które mogłyby zostać wykorzystane w tworzeniu regionalnego systemu innowacji, niemniej jednak dostarczają pewnej wiedzy teoretycznej, pozwalającej na usystematyzowanie zagadnień związanych z innowacyjnością w wymiarze regionalnym.

- **Innowacja jako nowy czynnik rozwoju regionalnego - wybrane aspekty teoretyczne - mgr Niki Derlukiewicz (Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu) - str. 34 i n.**

Autor przybliży podstawowe definicje *innowacji*, *dyfuzji innowacji* oraz *systemu innowacyjnego*. Zwraca uwagę na fakt „...że innowacja jest zdarzeniem jednostkowym, podczas gdy dyfuzja jest procesem wielokrotnego zastosowania danego rozwiązania”²¹.

„Gospodarka postrzegana jest jako sieć wzajemnie powiązanych podmiotów gospodarczych i instytucji warunkująca zajście synergicznych efektów współpracy. Dlatego poza instytucjami generującymi wiedzę i innowacje jak przedsiębiorstwa, sfera badawczo-rozwojowa czy instytucje pośredniczące w transferze innowacji dostrzega ona znaczenie różnorodnych interakcji zachodzących między nimi. W związku z tym system innowacyjny powinien być rozumiany jako kompleks instytucji i łączących je powiązań, dzięki którym dana gospodarka stanowi sprawny mechanizm generowania i dyfuzji wiedzy”.²²

- **Innowacyjność i konkurencyjność jednostek terytorialnych – pojęcia i zależności, prof. dr hab. Janusz Kot, dr Anna Dybała (Akademia Świętokrzyska w Kielcach) str. 62 i nast.**

Autorzy definiują pojęcia innowacyjności oraz konkurencyjności, także w wymiarze regionalnym. „Innowacja jest zintegrowanym procesem sieciowym, spinającym ze sobą trzy sfery: naukę, technikę i produkcję. Innowacja jest produktem i procesem”²³

Następnie formułują 9 cech współczesnej innowacji oraz czynniki sprzyjające innowacyjności gospodarki. Wskazują podstawowe zależności pomiędzy innowacyjnością, konkurencyjnością i rozwojem, analizowane tak z poziomu przedsiębiorstwa jak i z poziomu regionu.

²⁰ http://www.ujk.edu.pl/iekon/kon3/tematy_r.html

²¹ str. 36

²² str. 37

²³ str. 62

- **Uczelnie wyższe w kształtowaniu regionów wiedzy na przykładzie województwa świętokrzyskiego – s. 70**, Leszczyński Marek dr (Akademia Świętokrzyska w Kielcach,), RSDr, Mgr, Phd Vladimir Mika (Uniwersytet w Żilinie – Słowacja)

Autorzy nawiązują do wcześniejszych badań własnych oraz formułują wnioski bezwzględne wzmocnienia roli wyższych uczelni w regionie świętokrzyskim i skoncentrowania rozwoju potencjału badawczego na takich dziedzinach jak nowoczesne materiały i technologie dla budownictwa, rozwój nowoczesnych technologii metali w tym laserowych, zdrowie i medycyna, oraz przedsiębiorczość w regionie.

5. STAN INNOWACYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW POWIATU KONECKIEGO, Zbigniew Olesiński, 2007

http://innowacyjnosc.powiat.konskie.pl/files/raport_nt_innowacyjnosci_powiat_konecki.pdf

Publikacja powstała w ramach projektu „Innowacyjność kluczem do rozwoju”, którego celem było tworzenie korzystnych warunków do wdrażania innowacji w powiecie Koneckim, podnoszenie poziomu wiedzy wśród lokalnych przedsiębiorców i jednostek samorządu terytorialnego oraz promocja innowacyjności wśród mieszkańców.

Raport przedstawia wyniki badań przeprowadzonych we wrześniu 2007 roku, w formie ankiet skierowanych do 55 losowo wybranych przedsiębiorstw. Wyodrębniono 3 zbiorowości badawcze w oparciu o hipotezę, iż w powiecie koneckim do najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw zaliczyć można firmy produkcyjne działające w klastrze ceramicznym oraz odlewniczym. Trzecią grupę stanowiły przedsiębiorstwa losowo wybrane z pozostałych branż.

Powiat konecki mimo bogatych tradycji produkcji przemysłowej, zachował charakter rolniczy, jednakże zdecydowana większość gleb, to gleby o niskiej jakości. Ważnym zasobem są złoża glinki, sprzyjające powstawaniu przemysłu płytek ceramicznych, podobnie jak w sąsiednich powiatach, co stało się przesłanką rozwoju grona płytek ceramicznych Końskie - Opoczno- Przysucha –Tomaszów Mazowiecki.

Autor wymienia kilkadziesiąt firm, które równocześnie konkurują i współpracują ze sobą, zarówno współproducentów, jak również przedsiębiorstw, które zajmują się promocją, logistyką, produkcją materiałów instalacyjnych, a także przedsiębiorstw branży budowlanej.

Współpraca może służyć między innymi w przyciągnięciu inwestorów zagranicznych, zbieraniu i rozpowszechnianiu informacji ekonomicznej, wspólnej polityce naukowo – technicznej czy też reformie systemu prawnego. Do dnia badania przedsiębiorstwa nie sformalizowały swojej współpracy.

Drugie ponadregionalne skupisko firm to zakłady odlewnicze, zlokalizowane w powiatach Piotrków Trybunalski – Końskie – Starachowice – Ostrowiec Świętokrzyski – Lublin – Rzeszów- Jasło. Nieformalna współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami branży odlewniczej z południowo –

wschodniej Polski prowadzona była już w ramach Centralnego Okręgu Przemysłowego. Pierwsze formalne porozumienie w ramach klastra Kom-Cast zostało podpisane przez 26 przedsiębiorstw z województw świętokrzyskiego, podkarpackiego i lubelskiego. Są to małe, średnie i duże odlewnie, zakłady mechaniczne, dostawcy surowców i materiałów dla odlewnictwa oraz instytut badawczy i uczelnia wyższa. Przychody przedsiębiorstw stowarzyszonych w klastrze w skali roku szacowane były na 630 mln złotych, przy zatrudnieniu 4200 pracowników.

Badania zidentyfikowały bariery i okazały możliwości ich przewyżczenia. „Z badań wynika, iż kluczową przeszkodą jest brak środków i źródeł finansowych, ograniczony dostęp do kapitału, wysokie podatki, silna konkurencja, niestabilność rynków zbytu, trudności w dostępie do tanich kredytów, gwarancji i poręczeń, brak stabilności prawnej, brak wykwalifikowanej kadry specjalistycznej, niewystarczająca baza techniczna, niedobór działań wspierających przedsiębiorczość, brak informacji na temat dostępności nowych technologii, brak informacji z rynku – rozeznania w potrzebach klientów, brak wiedzy oraz wysokie koszty ochrony praw intelektualnych, patentów, brak lub niewielkie kontakty sektorowe, niewielu kooperantów, brak lub niewystarczające środki na promocję, wzajemna nieufność, ograniczona możliwość adaptacji oferowanych rozwiązań.”²⁴

Przeprowadzone badania pozwoliły skonstruować model wsparcia konkurencyjności przedsiębiorstw regionu, oparty na współdziałaniu przedsiębiorstw z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami wsparcia biznesu i instytucjami nauki. Zasadnicze znaczenie ma opracowanie Regionalnych Strategii Innowacyjnych, głównie przez jednostki samorządu terytorialnego przy wsparciu ośrodków naukowych. Organizacje wsparcia biznesu odgrywają natomiast istotną rolę w pośrednictwie między sferą nauki a przedsiębiorstwami w zakresie transferu innowacji oraz w uzyskiwaniu dostępu przez przedsiębiorstwa do środków finansowych. W rezultacie powyższych działań samorządy terytorialne wspierają lokalnych liderów w dokonywaniu wyborów innowacyjnych i realizacji inwestycji.

Polityka innowacyjna urasta do rangi jednej z najważniejszych polityk rządów krajów Unii Europejskiej, co wynika z dwóch faktów:

- a. roli, jaką innowacje odgrywają we wzroście gospodarczym (szacuje się iż 2/3 wzrostu krajów rozwiniętych łączy się z wprowadzaniem innowacji).
- b. z tzw. zjawiska niedoskonałości funkcji samoregulacyjnej rynku, który bez wsparcia rządów, nie jest w stanie zapewnić innowacyjności gospodarki na optymalnym poziomie

Autor przeprowadził także analizę ilościową kilkunastu wskaźników wdrażania innowacyjności, na podstawie której określił dziesięć najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw wśród przebadanych firm powiatu koneckiego.

²⁴ Str. 31

Z punktu widzenia rozwoju innowacyjności dla Powiatu Koneckiego zostały zidentyfikowane trzy ważne obszary: szeroko rozumiany sektor nauki i techniki, uczelnie wyższe i kształcenie ustawiczne, tworzenie oraz rozwój małej i średniej przedsiębiorczości innowacyjnej.

Autor zwracając uwagę na niską jakość i efektywność krajowego otoczenia administracyjnego oraz prawnego (generującego dodatkowe koszty pokonywania barier prawnych i administracyjnych) wskazuje na potrzebę nowych regulacji prawnych, zwiększenia współpracy regionalnej oraz rozwój instytucji krajowych (Agencja Techniki i Technologii) oraz parków naukowo-technologicznych na szczeblu regionalnym.

Duże znaczenie dla efektywności funkcjonowania parków ma jakość kapitału społecznego uczelni, która jest wypadkową potencjału naukowego i osobowego poszczególnych naukowców, mechanizmów funkcjonowania uczelni, stosunków międzyludzkich, tradycji naukowych, środowiskowych i politycznych. Pochodną kapitału społecznego uczelni jest ukształtowanie się pewnej wyraźnej grupy przywódczej, osób mających wizję i zdeterminowanych do działania. Ośrodek akademicki nie może być nastawiony na trwanie ale na tworzenie, co zależy od aktywności społecznej i środowiskowej. Dynamika uczelni zależy również od sfery regulacyjnej, szczególnie w kwestiach możliwości łączenia pracy na uczelni z działalnością komercyjną czy też kwestiach związanych z własnością intelektualną. Z kolei dla parku zagadnieniem kluczowym jest konieczność nadania parkom menedżerskiego profilu zarządzania.

Autor uważa, iż innowacyjne rozwiązania wprowadzone do badanych firm powiatu koneckiego, mogą stanowić pomocną bazę know-how dla firm nowo powstających. Zaobserwowane usprawnienia to przede wszystkim: nowe sposoby produkcji, nowe cechy produktów, wprowadzanie produktów energooszczędnych, zastępowanie materiałów półproduktami o podwyższonych parametrach, zakup nowych maszyn i urządzeń, wprowadzanie wyrobów ekologicznych, wdrażanie patentów, wykorzystanie w przedsiębiorstwie sieci komputerowych i nowoczesnego oprogramowania, nowe rozwiązania organizacyjne, wprowadzenie monitoringu do firmy, zdobywanie certyfikatów, ułatwienia dla klientów - sprzedaż internetowa produktów i usług, udzielanie dożywotnich gwarancji, bezpłatne serwisy gwarancyjno – naprawcze, usługi transportowe w sklepach, wprowadzenie kart magnetycznych, czy wreszcie korzystanie z wyspecjalizowanych usług firm zewnętrznych (np. prowadzenie księgowości w internetowym biurze rachunkowym).

Główną barierą ograniczającą działalność innowacyjną w badanych firmach są czynniki finansowe, wykazywane również jako jedną z głównych barier ograniczających współpracę przedsiębiorstw ze środowiskiem naukowym.

6. STRATEGIA ROZWOJU KLASTRÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

Zbigniew Olesiński, Kielce 2008

Realizacja w ramach projektu nr Z/2.26/II/2.6/43/06 – działanie 2.6 ZPORR

http://klastry.sarr.org.pl/pliki/Srodek_1_64.pdf

Obecne tendencje gospodarcze wskazują, iż coraz więcej osób znajduje zatrudnienie w usługach, a coraz mniej w produkcji i rolnictwie. Dla utworzenia miejsca pracy w usługach angażuje się stosunkowo małe nakłady kapitałowe, natomiast poszukuje się w większości pracowników z wyższymi kwalifikacjami niż w produkcji. Małe przedsiębiorstwa funkcjonujące w usługach, zatrudniające kilka do kilkunastu osób są bardziej elastyczne i szybciej reagują na potrzeby rynku. Ważnym dla ich rozwoju jest powstawanie firm oferujących wsparcie eksperckie, promocyjne, techniczne, technologiczne i finansowe.

Jeśli na danym obszarze powstaje grupa podmiotów zajmujących się podobną działalnością a dla ich potrzeb powstają instytucje wsparcia, wówczas kształtują się specyficzne formy współpracy zwane klastrami (gronami), w ramach których przedsiębiorstwa współpracują i jednocześnie konkurują ze sobą. Celowe jest wspieranie rozwoju struktur klastrowych zarówno przez władze państwowe jak i samorządowe.

W okresie objętym badaniem w województwie świętokrzyskim istniało 5 inicjatyw tworzących stowarzyszenia (izby) instytucjonalizujące klastry oraz 3 inicjatywy w toku realizacji, załączki klastrów. W trakcie badań ustalono, iż największą konkurencyjnością charakteryzuje się klaster turystyczno-targowy (2,99), budowlany (2,19), odlewniczy (2,08), ogrodniczo-spożywczy (2,02) i medyczny (1,72). W analogicznych badaniach przeprowadzonych przez prof. Olesińskiego dotyczących klastrów w krajach wysoko rozwiniętych, odnotowano znacznie wyższe wartości wskaźników konkurencyjności, nierzadko przekraczające 10.

Jednostki samorządu mogą i powinny odgrywać rolę inicjatora dialogu środowiskowego, która sprzyja powstawaniu i rozwojowi sieci lokalnych, ponadlokalnych i regionalnych oraz poszukiwaniu ich wzajemnych relacji sieciowych. Powinny także tworzyć przesłanki do generowania przez liderów środowiskowych stałej i systemowej presji na konieczność wprowadzenia zmian o charakterze innowacyjnym. Bardzo istotnym zadaniem jednostek samorządu terytorialnego jest kształtowanie partnerstwa publiczno-prywatnego, co sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości w środowisku lokalnym, podnosi konkurencyjność podmiotów gospodarczych, ale także rozwojowi organizacji sektora pozarządowego i organizacji non-profit.

Działania tego rodzaju wspierane są ze środków Unii Europejskiej. W szczególności należy wskazać na Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka oraz Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej.

7. ANALIZA WYNIKÓW MONITOROWANIA ROZWOJU REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Redakcja naukowa: dr Paulina Nowak, dr Dorota Milek, dr inż. Bożena Kaczmarska

W ramach projektu RSI PROMONIT” (nr 1/2.6/ZPORR/EFS/05)

Zamieszczona na stronie

<http://perspektywrsi.kielce.pl/images/stories/pliki/analiza%20wynikw%20monitorowania%20rozwoju%20regionalnej%20strategii%20innowacji%20województwa%20witokrzyskiego.pdf>

oraz <http://rsi.it.kielce.pl/StronaGłówna/DokumentyRSI/tabid/463/Default.aspx>

Raport powstał w efekcie prac zespołu, realizującego projekt RSI PROMONIT, który uruchomiono w celu promowania działalności innowacyjnej i zbadania, jakie są warunki dla rozwoju inicjatyw innowacyjnych w regionie świętokrzyskim, a nade wszystko w celu monitoringu wdrażania RSI WŚ. Projekt był współfinansowany z funduszy strukturalnych UE w ramach działania 2.6 *Regionalne Strategie Innowacji i Transfer Wiedzy*, Priorytet II *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach* w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

Głównym wykonawcą i liderem projektu było Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. (ŚCITT), zaś partnerami – Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa, Politechnika Świętokrzyska (PŚ) oraz Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa (SIPH). Celem projektu RSI PROMONIT było promowanie, monitorowanie i analiza postępów w rozwoju Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego, a także współdziałanie na rzecz podnoszenia potencjału regionu w sferze innowacji, poprzez wzrost świadomości społecznej w zakresie wdrażania nowych technologii oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem naukowo-badawczym a gospodarczym.

W ramach projektu przeprowadzono następujące działania:

- promowanie wiedzy na temat Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego poprzez:
 - organizację łącznie 12 konferencji (po jednej konferencji w każdym z powiatów), 12 seminariów (zorganizowanych przez SCITT, WSEiP, PŚ oraz SIPH) oraz konferencję otwierającą projekt w czerwcu 2006 roku,
 - publikacje w prasie lokalnej,
 - materiały informacyjne i promocyjne,
 - artykuły zamówione,
 - stronę internetową <http://rsi.it.kielce.pl>
- przeprowadzenie metodą ankietową szczegółowych badań w oparciu o wyznaczone w RSI obszary monitoringu i przyporządkowanie do nich wskaźników oraz sporządzenie analiz i raportów z wyników rozwoju RSI w województwie.

Monitoring wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego został zrealizowany w ramach następujących sześciu obszarach badawczych, odpowiadających celom warunkującym RSI:

- doskonalenie systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze – EDUKACJA,
- rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwania wewnętrznych czynników rozwoju regionu – ROZWÓJ REGIONU,
- budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego – ICT,
- rozwój instytucji otoczenia biznesu – OTOCZENIE BIZNESU,
- budowa instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki – NAUKA I GOSPODARKA,
- Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI – FUNDUSZE UE.

W celu przeprowadzenia monitoringu Regionalnej Strategii Innowacji określono następujące podmioty badawcze: przedsiębiorstwa; jednostki B+R; instytucje otoczenia biznesu; jednostki samorządu terytorialnego; jednostki edukacyjne; mieszkańców regionu świętokrzyskiego.

Raport składa się z ośmiu rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiono cele projektu i metodykę badań. Zaś w rozdziałach 2-7 omówiono wyniki badań (ankietowych, analiz jakościowych) sześciu ww. obszarów. W rozdziale ósmym dokonano podsumowania wniosków oraz zaproponowano zmiany w systemie wskaźników opisujących stopień realizacji RSI, tak aby w następnym okresie monitorowania RSI WS wskaźniki te były dostosowane do zmian, zachodzących w poszczególnych obszarach badawczych. Przedstawiony w RSI zestaw wskaźników monitorujących nie zawierał ani wartości bazowych ani docelowych, więc w ramach projektu zweryfikowano, przeformułowano, wprowadzono nowe lub zrezygnowano z niektórych wskaźników, a jednocześnie określono ich wartości.

Ponadto w rozdziale 7. Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI - sporządzono zestawienie celów warunkujących, do których przypisano działania mające – zdaniem autorów – bezpośredni wpływ na finansowanie realizacji tych celów. Wydaje się jednak, że autorzy bardzo szeroko interpretują oddziaływanie niektórych przedsięwzięć na innowacyjność gospodarki, a w szczególności na realizację celu 2 *Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwania wewnętrznych czynników rozwoju regionu*. Do tego celu przypisano 32 działania i poddziałania trzech Programów: ZPORR, SPO WKP oraz SPO RZL. Można odnieść wrażenie, iż autorzy nie przeprowadzili analizy celów wybranych priorytetów i działań. Przykładowo można tu wskazać: działanie 1.1 ZPORR – Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego, działanie 3.4 ZPORR – Mikroprzedsiębiorstwa, działanie 2.4.2 SPO WKP – Gospodarka wodno-ściekowa, działanie 1.4 SPO RZL – Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka – i wiele innych. Jakkolwiek wszystkie z wymienionych działań mogą oddziaływać na szeroko rozumianą konkurencyjność województwa, to ich wpływ na poprawę innowacyjności trudno byłoby wykazać, a cele tych działań nie odnoszą się do innowacji. W jednym z wniosków do rozdziału 7. stwierdza się: „3. Przyporządkowania wpływu działań programów operacyjnych dokonano na

poziomie ogólnym – bez dokładnej analizy celów i rezultatów poszczególnych projektów nie ma możliwości dokładnej oceny wpływu realizowanych projektów na realizację celów RSI”.²⁵

Przeprowadzone badania w pozostałych obszarach pozwoliły autorom (kierownikiem projektu był prof. dr hab. Krzysztof Grysa) dokonać obserwacji i postawić wnioski, wśród których znalazły się m.in.:

1. Badane jednostki edukacyjne w województwie świętokrzyskim posiadają bazę lokalowo–sprzętową do prowadzenia działalności naukowo–dydaktycznej, chociaż w niewystarczającym stopniu w stosunku do potrzeb. Niepokojącym jest jednak fakt, że wśród źródeł finansowania działalności edukacyjnej nie występują przychody z umów z przedsiębiorstwami. Tymczasem środki podmiotów gospodarczych mają decydujące znaczenie dla podnoszenia innowacyjności gospodarki, czyli przenoszenia osiągnięć naukowych do sektora przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych. Może to świadczyć o niewielkim zainteresowaniu sektora prywatnego tą działalnością.
2. Istnieje potrzeba szkoleń dla nauczycieli i uczniów w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnych.
3. Jednostki edukacyjne prowadzą słabą współpracę z przedsiębiorstwami, otoczeniem biznesu, innymi jednostkami edukacyjnymi oraz z jednostkami samorządu terytorialnego.
4. W regionie występuje dość wysoki potencjał kadry zdolnej do pracy zespołowej, a więc podatnej na wszelkie działania, w tym działania proinnowacyjne. Wymaga jednak przywódców, pomysłodawców, kadry kierowniczej zdolnej do wygenerowania i przeprowadzenia inicjatyw innowacyjnych.
5. Mały odsetek młodych ludzi wyraża chęć założenia własnej działalności gospodarczej. Województwo świętokrzyskie charakteryzuje zróżnicowany poziom przedsiębiorczości, przy czym aktywność gospodarcza jest znacznie niższa na obszarach wiejskich. Do grupy najbardziej zmarginalizowanych pod tym względem jst należy zaliczyć gminy: Bejsce, Wilczyce oraz Imielno, zaś do najbardziej wiodących gminy: Kielce, Sandomierz oraz Ostrowiec Świętokrzyski (północno-zachodnia część województwa). W grupie 15 gmin o najwyższym wskaźniku przedsiębiorczości znalazło się tylko 5 gmin wiejskich: Krasocin, Masłów, Sitkówka-Nowiny, Miedziana Góra i Morawica. Gminy, które można określić jako zmarginalizowane położone są głównie w południowo-wschodniej części regionu i często sąsiadują ze sobą. Cechą charakterystyczną tych jednostek terytorialnych jest najczęściej niekorzystna struktura wiekowa ludności oraz brak podmiotów zatrudniających powyżej 49 osób.
6. Mały stopień wiedzy na temat możliwości wykorzystania funduszy europejskich. Większość mieszkańców deklaruje brak tej znajomości (60,3%), co jest wyraźnym przejawem nieumiejętności wykorzystywania szans, a więc postawy nieinnowacyjnej (co może świadczyć o

²⁵ str. 308

słabych działaniach promocyjnych władz). Stosunkowo niewielki odsetek młodych ludzi wyraża również chęć założenia własnej działalności gospodarczej.

7. Uczelnie wyższe powinny stać się przekaźnikami wiedzy o tych formacjach (inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne, klastry i grupy producenckie), które będą ułatwiały młodym i przedsiębiorczym ludziom wejście w życie zawodowe.
8. Szanse na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności w regionie są bezpośrednio związane z liderami – osobami, które swoją postawą i zaangażowaniem potrafią wzbudzić impuls motywujący wszystkich do pracy oraz dający dobry przykład.
9. Problematyka innowacyjności technologicznej i organizacyjnej wciąż nie zajmuje należnego i optymalnego miejsca w strategiach regionalnych i lokalnych w naszym województwie.
10. Poziom infrastruktury i wykorzystania technologii informacyjno–komunikacyjnych jest poniżej średniej krajowej, stąd też niezbędna jest dalsza realizacja projektów związanych z rozbudową sieci szerokopasmowych.
11. W regionie świętokrzyskim występuje stosunkowo niewielkie zainteresowanie prowadzeniem działalności w inkubatorze przedsiębiorstw, co może wynikać z niewystarczającej świadomości potencjalnych ułatwień i korzyści gospodarczych z tym związanych. Z drugiej strony, regionalne instytucje otoczenia biznesu (inkubatory) nie dysponują kompleksową ofertą wspierającą rozwój inkubowanych podmiotów. Brakuje w pełni rozwiniętego systemu inkubacji z ofertami pomocy w zakresie technologii, instytucji obsługi innowacyjno-badawczej oraz zinstytucjonalizowanych form kapitału ryzyka.
12. Znaczna część przedsiębiorstw nie wie o istnieniu Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii lub też ma ograniczoną wiedzę dotyczącą oferty i zakresu świadczonych przez ŚCITT usług.
13. Brakuje działań dotyczących dwóch możliwych typów projektów realizowanych w ramach działania 2.6 ZPORR w latach 2004 - 2006: staże dla absolwentów uczelni i pracowników sektora badawczo-rozwojowego oraz stypendia doktoranckie dla dziedzin ważnych dla rozwoju strategicznych obszarów regionu. Wynikać z braku wiedzy lub błędu zaniechania ze strony takich potencjalnych beneficjentów jak szkoły wyższe, czy przedsiębiorstwa. Sytuacja taka jest również wskazówką dla Urzędu Marszałkowskiego, aby więcej uwagi przywiązywać do właściwej polityki informacyjnej na temat możliwości dofinansowania projektów ze środków europejskich. Warto odnotować, że w innych województwach wspomniane typy projektów cieszyły się dużą popularnością wśród wnioskujących.
14. Ważnym podmiotem, wpływającym na rozwój regionu na płaszczyźnie przedsiębiorczości i innowacyjności są Targi Kielce. Niezbędny jest jednak dalszy rozwój infrastruktury otoczenia biznesu. Wzrastająca ich liczba oraz poszerzający się zakres oferty specjalistycznych usług wspierających endogeniczne czynniki rozwoju, jest niezbędnym elementem podniesienia innowacyjności województwa. Szczególnie pożądanym wydaje się rozwijanie regionalnych

centrów transferu technologii, inkubatorów i centrów wspierania przedsiębiorczości przy znacznie zwiększonym udziale lokalnych środowisk biznesu. Rozwój sektora otoczenia biznesu oznacza również tworzenie warunków do efektywnego wspierania przedsiębiorstw zorientowanych na stosowanie nowoczesnych technologii i stymulowania współpracy ze środowiskiem naukowo-badawczym. Instytucje otoczenia biznesu powinny zapewniać łatwy i powszechny dostęp do usług opartych na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych. Wsparcie to winno dotyczyć również promowania możliwości i korzyści inwestycji w technologie informatyczne oraz zwiększenia umiejętności ich wykorzystania w procesach gospodarczych w szczególności w sektorze MŚP i usługach publicznych.

15. Biznes, nauka, administracja wiedzą o wzajemnym istnieniu, tolerują się wzajemnie, są natomiast tak zajęte własnymi sprawami, że nie mają potrzeby do wzajemnego wspierania się. Rozbieżność celów, jakie te sfery chcą osiągnąć w krótkim i długim okresie, utrudnia znalezienie obszarów wspólnych interesów. W tym kontekście, dobrą formą transferu wiedzy i zacieśniania związków między szkołami wyższymi, samorządem terytorialnym a przedsiębiorstwami jest system doskonalenia pracowników przedsiębiorstw i administracji przez jednostki naukowo-badawcze w ramach studiów podyplomowych oraz praktyki dla przedstawicieli świata nauki w przedsiębiorstwach, które pozwalają na bezpośrednie przeniesienie innowacyjnych wyników badań przez ich autorów do firm.
16. Innowacyjność gospodarki regionu świętokrzyskiego jest na niskim poziomie i nie stanowi czynnika sprzyjającego jego konkurencyjności. Nie bez znaczenia pozostaje również stale niewystarczająca aktywność władz samorządowych w dynamizowaniu przedsiębiorczości i innowacyjności.
17. Kielce, jako jego stolica i największy ośrodek miejski pełni zbyt małą rolę w łączeniu współpracy gospodarczej nauki i przemysłu. Spada zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej oraz liczba zgłaszanych patentów w województwie, co przyczynia się do dalszego pogłębiania trudności w sferze nauki i innowacji.
18. Niezbędnym staje się stałe doskonalenie regionalnego systemu edukacji, kształtującego w społeczeństwie postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze, w tym tworzenie „kultury innowacji” (podnoszenie świadomości społecznej w zakresie innowacji, kształtowanie postaw innowacyjnych przedsiębiorców oraz świadomości władz publicznych na rzecz otwartości na innowacje).
19. Dla zwiększenia poziomu innowacyjności regionu niezbędne są wspólne przedsięwzięcia najważniejszych aktorów życia społeczno-gospodarczego województwa w zakresie przedsiębiorczości i innowacji. W tym kontekście niezbędnym jest umacnianie instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki.
20. Regionalny System Innowacji w województwie świętokrzyskim jest w fazie załączkowej i w celu jego dalszego rozwoju konieczna jest intensyfikacja działań, sprzyjających pogłębianiu

partnerstwa podmiotów go tworzących. Wymaga to zmiany mentalności najważniejszych aktorów życia społeczno-gospodarczego regionu oraz kształtowania postaw otwartych i innowacyjnych.

21. Koniecznym jest zwiększenie promocji innowacji i RSI w województwie świętokrzyskim.
22. Należy położyć większy nacisk na dopasowanie systemu edukacji do potrzeb regionalnego rynku pracy. Wskazany jest uzupełnienie kształcenia w szkołach średnich i wyższych o zagadnienia związane z innowacyjnością i przedsiębiorczością.

W końcowych rekomendacjach proponuje się:

- zmianę celu strategicznego RSI z „stworzenie Regionalnego Systemu Innowacji – trwałego partnerstwa między przemysłem, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie” na „stworzenie Regionalnego Systemu Innowacji – trwałego partnerstwa między organizacjami gospodarczymi, instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami naukowo-badawczymi, administracją rządową oraz samorządami mieszkańców dla zdynamizowania działań innowacyjnych w regionie”;
- zmiana nazwy celu warunkującego 2 Rozwój działalności badawczej na rzecz wyzwania wewnętrznych czynników rozwoju regionu (obecna nazwa zawęża problem) na „Rozwój działalności badawczej” oraz zmiana priorytetów, w szczególności: 2.2. Badania w zakresie skuteczności różnych form przeciwdziałania bezrobociu na „Badanie różnych form kształcenia zawodowego”.
- zmianę nazwy celu warunkującego 4: Rozwój instytucji otoczenia biznesu (obecna nazwa zawęża problem) na „Instrumenty służące wzrostowi innowacji” (wówczas nazwy priorytetów nie ulegałyby zmianie) lub zmianę nazw i liczby priorytetów oraz metody ich monitoringu.
- zmianę celu warunkującego 6: „Optymalne wykorzystanie funduszy UE w realizacji RSI” na „Wykorzystanie funduszy UE w realizacji RSI”.
- zmianę wskaźników Regionalnej Strategii Innowacji – z obecnych wskaźników popytu, podaży i wyniku na wskaźniki w układzie: produkt, rezultat, oddziaływanie,
- w odniesieniu do metody monitoringu sugeruje się zmniejszenie znaczenia procesu ankietowania i większe lub wyłączone oparcie się na opiniach krajowych ekspertów w tej problematyce, a także rozszerzenie badań o studium przypadku oraz poszukiwanie nowych zjawisk – np. lidera zmian – tworzącego nową jakość w regionie.

8. STUDIUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 2008-2010,

Krzysztof Głomb, Marcin Kufłowski, Kielce 2008, Projekt nr Z/2.26/II/2.6/67/06, realizowany w ramach działania 2.6 ZPORR. <http://www.wrota-swietokrzyskie.pl/web/guest/pio/informatyzacja>

Dokument został opracowany z inicjatywy Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, w okresie styczeń - maj 2008 roku przez zespół ekspertów Stowarzyszenia "Miasta w Internecie": Krzysztof Głomb, Marcin Kufłowski, Artur Krawczyk, , Małgorzata Kuta – Pałach, Mateusz Przanowski, Rafał Urbaś, Sławomir Wilk.

W diagnozie stanu rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim wskazano na małą aktywność samorządów lokalnych w kreowaniu przedsięwzięć lokalnych. Za negatywny wyróżnik regionu w kraju uznano fakt, iż największe miasta województwa nie podejmują na ogół współpracy z okolicznymi gminami. Realizowany w latach 2006-2008 projekt *e-Świętokrzyskie* jest wynikiem inicjatywy odgórnej, a do jego realizacji w znaczącym stopniu przyczynił się partner zewnętrzny - Naukowo Akademicka Sieć Komputerowa (NASK).

Za główne słabości regionu uznano: relatywnie słabo zakorzenioną kulturę innowacyjną, małą zdolność partnerów do współdziałania oraz niedobór na poziomie wojewódzkim, kadr zawodowo związanych z realizacją działań na rzecz e-rozwoju.

„Złote rekomendacje” dla władz województwa świętokrzyskiego: jak skutecznie rozwijać społeczeństwo informacyjne?

Planowanie i wdrażanie regionalnych programów (strategii) rozwoju społeczeństwa informacyjnego to działania wpisane w codzienną praktykę regionów Unii Europejskiej od kilkunastu lat. Wnioski wywiedzione z tych doświadczeń pozwalają na sformułowanie „złotych rekomendacji” dla władz województwa świętokrzyskiego, których uwzględnienie w praktyce decyzyjnej może zasadniczo wpłynąć na podniesienie skuteczności realizacji programów i projektów na rzecz e-Rozwoju regionu zaproponowanych w Studium:

1. W latach 2007 – 2013 polityk rozwojowych nie można prowadzić w sposób analogiczny do działań w latach 2004 – 2006. Zasadniczo zwiększył się zakres prac, jakie będzie można podjąć, dzięki współfinansowaniu ze środków Narodowej Strategii Spójności, w tym RPO. Trzeba do tego zakresu dobrać nowe narzędzia, mechanizmy współpracy z partnerami i wzmocnić kadrowo i finansowo potencjał instytucji publicznych odpowiedzialnych za rozwój.
2. Realizując programy rozwoju społeczeństwa informacyjnego samorzady winny otwierać się na partnerskie współdziałanie z sektorem prywatnym. Władze regionalne winny zrozumieć swoją „nową rolę” i stać się bardziej „katalizatorem” rozwoju na swoim terytorium niż ściśle wyznaczać jego kierunki. Takie podejście upewnić ma partnerów regionalnych – szczególnie przedsiębiorców, iż wspólnie z władzami mogą włączyć się w działania na rzecz konkurencyjności gospodarek regionalnych, zaś ośrodki badawczo-rozwojowe otworzyć na potrzeby gospodarki dzięki finansowaniu prac badawczych.
3. Innowacyjne działania władz winny być dostosowane do konkretnych uwarunkowań społecznych i gospodarczych regionu. Innowacyjność odnosi się do wielu branż gospodarki regionalnej i działów sektora publicznego, także takich z którymi ich często nie kojarzymy. Dlatego też władze winny rozpoznać główne osie rozwojowe regionów i finansować w ramach RPO projekty

pobudzające innowacje w różnych dziedzinach, np. zabezpieczeniu społecznym, opiece zdrowotnej, turystyce, przemyśle rolno-spożywczym i rolnictwie.

4. Rozwój regionalny i zyskiwanie przewag konkurencyjnych wymagają podejmowania ryzyka. Projekty „eksperymentalne” powinny stanowić komponent regionalnych programów operacyjnych. W pełni popiera takie działania Komisja Europejska, rekomendując zapisanie w RPO na lata 2007 – 2013 komponentu związanego z finansowaniem projektów „eksperymentalnych”.
5. Strategie i dokumenty programowe polityki spójności nie są „kamiennymi tablicami”. Władze województwa winny monitorować postęp wdrożeń i trendy gospodarcze i modyfikować zapisy RPO. Dobrze zarządzane implementacje strategii mają bowiem realny katalityczny wpływ na innowacyjność regionów. Osiągnięcie sukcesu możliwe będzie dzięki partnerstwom opartym na wspólnie podzielanych celach i ryzykach. Wymaga to tego, aby zapisy RPO mogły być przedmiotem zmian i adaptacji w trakcie okresu wdrożenia. Takie podejście ma w latach 2007 – 2013 zdecydowanie większe znaczenie niż w ostatnich latach.
6. Zespół kierujący wdrożeniem programu rozwoju społeczeństwa informacyjnego powinien grupować osoby decyzyjne, wpływowe, osobiście zainteresowane sukcesem. Program regionalnego e-Rozwoju winien być operacyjnie zarządzany przez wyspecjalizowany podmiot, władze publiczne nie mają bowiem na ogół odpowiednich kompetencji i warunków organizacyjno-prawnych do wdrażania tak wielowątkowych procesów. Powołanie regionalnej rady społeczeństwa informacyjnego jako ciała opiniotwórczego ma sens pod warunkiem, że nie będzie ona liczniejsza niż 20 osób, a w kwestiach szczegółowych będzie możliwość powołania grup roboczych o jasno określonym mandacie do działania.
7. Komunikacja z mieszkańcami – potencjalnymi klientami e-usług stanowi istotny element wdrażania programu e-Rozwoju. Komunikacja na poziomie regionalnym i prowadzenie przemysłanych akcji informacyjnych służy: podnoszeniu świadomości mieszkańców (podatników), aktywizowaniu interesariuszy regionalnych oraz przyciąganiu uwagi firm (kapitał prywatny), a także wysokokwalifikowanych specjalistów. Działania te powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane podmioty – profesjonalne instytucje.
8. Korzystanie z dobrych praktyk wiodących regionów Unii Europejskiej pozwala uniknąć wielu pomyłek i błędów. Dobre praktyki projektów „eksperymentalnych” z innych regionów oraz branż mogą stanowić silny impuls do rozwoju wartościowych projektów o silnej wartości dodanej w zakresie innowacyjności. RPO powinny zawierać komponenty umożliwiające finansowanie poznawania i studiowania dobrych praktyk w innych krajach członkowskich UE poprzez tworzenie partnerstw i sieci międzyregionalnych, wizyty studyjne, uczestnictwo w europejskiej wymianie wiedzy (konferencje, warsztaty).
9. Regiony zdefaworyzowane powinny ze swojej słabości uczynić oręż, koncentrując swoje działania na finansowaniu programów i projektów przezwyciężających endogenne problemy, np.

wykluczenie cyfrowe. Aby to stało się możliwe, procesy e-Rozwoju winny stać się wysokim priorytetem politycznego władz, które zagwarantują odpowiednie środki finansowe na projekty infrastrukturalne i edukacyjne oraz stworzenie odpowiedniego potencjału instytucjonalnego.

10. Władze województwa winny przewycięzać pokusę poniekąd zrozumiałych prób ochrony regionalnego rynku pracy przed konkurencją zewnętrzną. Pozyskiwanie wartości dodanej w postaci ekspertyz i rezultatów badań, transferu specjalistycznej wiedzy, zapewnienia nowych szans edukacyjnych ma większe znaczenie dla e-Rozwoju województwa niż próba finansowania inicjatyw wewnątrzregionalnych średniej jakości. W dobie gospodarki wiedzy siła regionów rodzi się w zrównoważonych procesach wsparcia wewnątrzregionalnego i pozyskiwania wartościowego wsparcia zewnętrznego.

W okresie od **23 marca – 23 maja 2009r.** Urząd Miasta Kielce realizował projekt: **"Konkurencyjność Kielce poprzez innowacyjne działania Centrum Obsługi Inwestora"**

W ramach projektu opracowane zostały m.in. trzy raporty:

- Analiza potencjału Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego dla wybranych trzech sektorów gospodarki,
- Standardy Obsługi Inwestora,
- Innowacyjna Strategia Marketingowa dla Centrum Obsługi Inwestora w Kielcach,

9. ANALIZA POTENCJAŁU KIELECKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO DLA WYBRANYCH TRZECH SEKTORÓW GOSPODARKI

Zespół JODKA Consulting: Paweł Kolas Mieczysław Bąk i Jakub Rawski, 2009

<http://www.invest.kielce.pl/download.php?id=209>

Raport dotyczy analizy potencjału rozwojowego Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego (KOM), w skład którego oprócz lidera - Miasta Kielce wchodzi jednaście gmin zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie Kielc (Miasto i Gmina Chęciny oraz Daleszyce, a także Gminy: Górnio, Kije, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Strawczyn, Sitkówka-Nowiny, Zagnańsk).

Za szczególnie ważne dla Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego uznano następujące obszary:

- sektor budowlany;
- sektor targowy i usług około targowych;
- sektor outsourcingu – BPO (Business Process Outsourcing)

Analizowane czynniki atrakcyjności inwestycyjnej zostały pogrupowane w siedmiu kategoriach (które opisano za pomocą od 1 do 6 cech):

- chłonność rynku;
- dostępność transportowa;
- zasoby pracy;
- charakterystyka infrastruktury społecznej i gospodarczej;

- poziom przedsiębiorczości;
- potencjał naukowy i innowacyjny;
- możliwości spędzania wolnego czasu.

Badania statystyczne zostały uzupełnione wnioskami z ankiety wypełnionej przez pracowników COI Kielce oraz z wywiadów przeprowadzonych z przedstawicielami wszystkich gmin KOM. Ważnym elementem opracowania były także spostrzeżenia ekspertów przygotowujących dokument.

W drugim etapie przeprowadzono analizę porównawczą atrakcyjności inwestycyjnej KOM z sąsiadującymi miastami o podobnej do Kielc charakterystyce wielkościowej lub funkcjonalnej – Lublin, Rzeszów, Radom i Kraków.

Kielce zajęły pierwsze miejsce w obszarze sektora budowlanego i uzyskały najwyższe noty w kategorii zasobów pracy oraz pod względem liczby jednostek zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Najgorzej sytuacja miasta wygląda w obszarze potencjału naukowego i innowacyjnego (4 miejsce).

Badania porównawcze 5 miast potwierdziły także silną drugą pozycję Kielc (za Krakowem) w sektorze usług targowych. Na wyniku zaważyła dostępność transportowa z uwzględnieniem odległości do najbliższego lotniska obsługującego ruch międzynarodowy. Dwa pierwsze miejsca przypadły dla Rzeszowa i Krakowa, które dysponują lotniskami, oddalonymi o odpowiednio 10 i 12 km od centrum. Dla sektora targowego analizowano także dodatkowo możliwości spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem bazy noclegowej. Kielce zajęły drugie miejsce pod względem liczby miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, jednakże potencjał ten jest wykorzystywany w mniejszym stopniu niż ma to miejsce w przypadku pozostałych miast. Świadczy o tym czwarte miejsce pod względem liczby noclegów oraz liczby osób korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Na atrakcyjność miasta targowego wpływa również bogactwo oferty kulturalno-rozrywkowej. Ogólnie w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, w analizowanej grupie miast, Kielce zajęły trzecie miejsce.

Najgorszy wynik – 3 miejsce, Kielce uzyskały w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej dla inwestorów z sektora BPO (Business Process Outsourcing). Miasto dysponuje określonym potencjałem, który jednak jeszcze nie jest w pełni wykorzystany.

Syntetyczne wyniki badań wskazują, że Kielecki Obszar Metropolitalny ze względu na swój potencjał inwestycyjny i intelektualny ma szansę wykreowania wizerunku skutecznie konkurującego z innymi subregionami i ośrodkami miejskimi porównywalnej wielkości. Wykorzystując obecnie atut, jakim są niższe koszty pracy na obszarze KOM, należy pamiętać, że dla inwestorów z sektorów wysokich technologii, dla produkcji kapitało- i wiedzo-chłonnej największe znaczenie ma jakość otoczenia biznesu, kwalifikacje pracowników jak i zaplecze naukowo-badawcze. Wskazany kierunek

działań w tym zakresie to wzmacnianie kompetencji kadr, poprawa infrastruktury teleinformatycznej oraz promocja istniejących możliwości inwestycyjnych.

Oprócz wymienionych 3 sektorów Kielecki Obszar Metropolitalny jest dobrym miejscem do lokowania inwestycji w takich branżach jak: przemysł metalowy, przetwórstwo rolno-spożywcze, energetyka oparta o źródła odnawialne, a także turystyka uzdrowiskowo-rehabilitacyjna, kwalifikowana i biznesowa.

Wnioski, jakimi autorzy kończą raport z przeprowadzonych badań są podstawą opracowania kolejnych dwóch dokumentów. Ich zdaniem, zastosowanie strategii marketingowej opartej na właściwych działaniach promocyjno-informacyjnych oraz opracowanie odpowiednich standardów obsługi inwestora pozwoli na zwiększenie przewagi konkurencyjnej KOM w wymienionych sektorach.

10. INNOWACYJNA STRATEGIA MARKETINGOWA DLA CENTRUM OBSŁUGI INWESTORA W KIELCACH,

Zespół JODKA Consulting: Mieczysław Bąk, Paweł Kolas, Jakub Rawski

<http://www.invest.kielce.pl/download.php?id=212>

Autorzy stwierdzają iż atrakcyjność Kielc dla inwestorów zewnętrznych najczęściej postrzegana jest przez pryzmat całego województwa świętokrzyskiego. Przywołują szereg badań atrakcyjności regionów prowadzonych w ostatnich latach, które potwierdzają i utrwalają stereotypowy wizerunek województwa i jego stolicy. W porównaniu z innymi miastami wizerunek Kielc cechuje bardzo mała wyrazistość, brakuje wyraźnego symbolu, który mógłby być podstawą wizerunku.

Zauważa się, iż głębsze poznanie regionu często przeczy utrwalonym stereotypom. Należy więc ukierunkować aktywność marketingową Miasta Kielce i całego Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego. Podkreśla się, iż nowy sposób działalności, zastosowanie nowoczesnych metod marketingu i zarządzania są innowacją w skali danej organizacji.

Motorem działań promocyjnych może być samo Miasto Kielce, które z racji pozycji lidera jest w stanie inicjować realizację projektów zmieniających postrzeganie całego regionu. Ważną rolę w poprawie postrzegania gospodarki KOM może odegrać Centrum Obsługi Inwestora. Strategia opisuje modele funkcjonowania COI i zasady finansowania a także zawiera propozycje działań ukierunkowanych na pozyskiwanie BIZ i inwestorów krajowych (zewnętrznych) w trzech kluczowych sektorach (budowlany, targowy i usług około targowych oraz sektor outsourcingu – BPO). Dokument ujmuje działania w dwóch wariantach – minimalnym i optymalnym.

Centrum Obsługi Inwestora jako podstawowe zadanie powinno postawić sobie koordynowanie współpracy gmin całej aglomeracji w zakresie działań związanych z pozyskiwaniem inwestorów oraz inicjowaniem wspólnych przedsięwzięć oraz współpracę z PAIiZ.

11. STANDARDY OBSŁUGI INWESTORA,

Zespół JODKA Consulting w składzie: Mieczysław Bąk, Paweł Kolas, Jakub Rawski
http://www.invest.kielce.pl/pl/projekty/konkurencyjnosc_kielc_poprzez_innowacyjne_dzialania_coi

Działalność COI koncentrować się będzie w 4 obszarach, do których należy:

- 1) Przygotowanie i aktualizacja profesjonalnej oferty inwestycyjnej (baza ofert inwestycyjnych),
- 2) Przygotowanie i prowadzenie promocji gospodarczej (materiały promocyjne, udział w targach i wydarzeniach promocyjnych itp.).
- 3) Obsługa zapytań i projektów inwestycyjnych (kontakty, korespondencja, obsługa wizyt inwestorów, prezentacja oferty inwestycyjnej, negocjacje itp.).
- 4) Serwis po-inwestycyjny i utrzymanie dobrych relacji z inwestorami obecnymi w KOM (monitoring i analiza sukcesów inwestycyjnych, analiza przypadków, materiał do promocji KOM).

COI powinno zostać zorganizowane jak instytucja biznesowa (efektywna, nakierowana na określoną grupę docelową, stale podnosząca swój profesjonalny poziom działania) i również rozliczana z ekonomicznych wyników działalności. Standardy te pozwolą na wzmocnienie zdolności COI do przyciągania i utrzymania inwestorów zainteresowanych prowadzeniem działalności w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym.

Profesjonalizm działalności COI uzależniony jest od zaangażowania do pracy osób spełniających wysokie kryteria kompetencyjne. Zespół COI musi też posiadać system rozwijania umiejętności potrzebnych do realizacji powierzonych zadań.

Źródłem inspiracji dla działań COI będzie wymiana doświadczeń i promocja dobrych praktyk przez PAiIZ S.A. oraz audyty poszczególnych elementów systemu obsługi inwestora, które cyklicznie będą realizowane przez niezależnych ekspertów.

W ramach Projektu Z/2.26/II/2.6/11/09 pn. „MAK – Metropolia Akademicka Kielce” dofinansowanego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Działanie 2.6 „Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy” przygotowano 4 raporty:

12. RAPORT Z BADAŃ: OCZEKIWANIA I PREFERENCJE UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO CO DO DALESZYCH KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA,

Małgorzata Krawczyk – Blicharska, Kielce, maj 2009

http://mak.it.kielce.pl/images/stories/pliki_do_pobrania/raport%20z%20bada%20oczekiwania%20i%20preferencje%20uczni%20szk%20ponadgimnazjalnych%20co%20do%20dalszych%20kierunk%20kszta%20b3cenia.pdf

System szkolnictwa wyższego jest jednym z najważniejszych filarów budowania zasobów ludzkich w nowoczesnym społeczeństwie. W województwie świętokrzyskim około 20% bezrobotnych stanowią osoby do 25-go roku życia.

Autorka wskazuje przykłady państw - Austrii, Danii, Szwajcarii i Niemiec, w których odnotowuje się stosunkowo najniższe stopy bezrobocia osób młodych. Zjawisko to jest powiązane z obowiązującymi w tych krajach systemami edukacji, łączącymi kształcenie teoretyczne z szeroką wiedzą praktyczną. Ułatwia to absolwentom szybkie podjęcie zatrudnienia zgodnego z oczekiwaniami.

Obecnie wiedza praktyczna staje się coraz bardziej poszukiwana, co skłania uczniów i studentów do samodzielnego podejmowania starań o odbycie w trakcie nauki praktyk i staży w różnych przedsiębiorstwach, instytucjach i organizacjach. Podjęte więc zostały badania dotyczące poszukiwanych przez młodzież kierunków dalszego kształcenia.

Badania przeprowadzono na próbie 3000 uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych (46,6% chłopców i 53,4% dziewcząt). Losowo wybrano 100 placówek i w każdej z nich przebadano po 30 uczniów. Blisko połowa badanych (45%) zamierza kontynuować naukę na studiach wyższych. Jednocześnie istnieje duża grupa osób (35%), która podczas studiów chce podjąć prace zawodową. Ponad połowa badanych wyraziła chęć studiowania w Kielcach i na terenie województwa świętokrzyskiego. Podstawą działań i motywem wyboru wpływającym na dalsze losy edukacyjne uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych w większości przypadków jest czynnik ekonomiczny, wyrażony opiniami o niskich kosztach utrzymania, bliskości położenia, dobrego dojazdu z miejsca zamieszkania. Respondenci deklarowali znaczną samodzielność w sprawie podejmowania decyzji o dalszym rozwoju edukacyjno – zawodowym. W wypowiedziach badanych raczej marginalna jest rola nauczyciela i nie pojawia się doradca zawodowy. Jednakże analiza wypowiedzi wskazuje na niekonsekwencje, gdyż ponad połowa badanych nie potrafi wskazać zawodu, który chcieliby wykonywać w przyszłości.

Wyniki badań wskazują również na niewystarczającą znajomość oferty kształcenia przygotowanej przez kieleckie uczelnie wyższe. Uczelnie powinny więc zintensyfikować działania w zakresie efektywnego przekazu informacji do odbiorcy, jak również działania w zakresie tworzenia nowych kierunków studiów zgodnych z oczekiwaniami uczniów i pracodawców.

13. RAPORT Z BADAŃ: TWORZENIE SYLWETKI ABSOLWENTA – MŁODEGO PRACOWNIKA

Małgorzata Krawczyk - Blicharska

http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/raport%20z%20bada%F1%20%20tworzenie%20sylwetki%20m%20B3odego%20pracownika.pdf

W Polsce wskaźnik wzrostu liczby studentów należy najwyższych w Europie, jednakże konieczne są zmiany struktury kształcenia poprzez zwiększenie liczby absolwentów na kierunkach

ściślych i technicznych związanych z gospodarką. Niezbędnym warunkiem realizacji tego postulatu jest podniesienie jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji polegającej w szczególności na kształtowaniu zdolności do abstrakcyjnego myślenia, prowadzenia samodzielnego rozumowania oraz efektywnego wykorzystania innowacji technologicznych.

Oczekiwania pracodawców dotyczące kwalifikacji przyszłych pracowników były przedmiotem badań przeprowadzonych na próbie 100 firm, organizacji bądź instytucji z terenu województwa świętokrzyskiego z czego: 21 % stanowiły podmioty działające na rynku lokalnym, 30 % na rynku regionalnym i ogólnopolskim, a 19 % na rynku międzynarodowym.

Wśród badanych ponad 50 % stanowiły firmy o profilu usługowym, budowlanym i produkcyjnym. Większość pracodawców deklarowała, że ma kłopoty ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Stosunkowo duża grupa pracodawców (ok. 30%) nie dba o podnoszenie kwalifikacji własnej kadry. Zdaniem pracodawców do najważniejszych wymagań wobec pracowników należą: umiejętności obsługi komputera, umiejętności interpersonalne, poziom kwalifikacji zawodowych, znajomość języka. Doceniane są także: umiejętności pracy zespołowej, obsługi komputera, zdolności językowe, dobre maniery, wysoki poziom kultury osobistej oraz umiejętności w zakresie planowania własnego rozwoju.

Większość badanych wyraziła opinie że kieleckie szkoły wyższe zaopatrują studenta w duży pakiet wiedzy teoretycznej oraz że zakres wiedzy praktycznej jest na zadowalającym poziomie.

14. MAK – METROPOLIA AKADEMICKA KIELCE; KONCEPCJA FUNKCJONALNO – UŻYTKOWA

Autorzy: Łukasz Bilski – red. Arkadiusz J. Stawicki, Patryk Szczygiel

http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/koncepcja%20podmiotu%20mak.pdf

Jedną z głównych funkcji uczelni jest kształcenie ustawiczne. Kierunki, specjalności oraz profile studiów powinny być dostosowywane do zapotrzebowania. Zmiany programowe kształcenia ustawicznego powinny więc uwzględniać wyniki systematycznych badań tych potrzeb. Charakterystyka rynku edukacyjnego powinna obejmować: liczbę osób zainteresowanych kształceniem, ich potrzeby edukacyjne, strukturę grupy i poszukiwanych obszarów wiedzy. Uczelnia określa następnie możliwość dostosowania programu edukacji ustawicznej do wspomnianej charakterystyki, wyrażoną w formie listy potrzeb w zakresie kadry, środków technicznych i koniecznych inwestycji.

Badania struktury potrzeb edukacyjnych bywają przedmiotem prac dyplomowych na kierunkach pedagogicznych i nauk społecznych niektórych uniwersytetów, jednak (z uwagi na małe upowszechnienie tych prac) pozostają nieznanymi większości zainteresowanych. Podobnie jest z wynikami badań naukowych, zwłaszcza w dziedzinach matematyczno-przyrodniczo-technicznych, gdzie prawie każde odkrycie powinno skutkować opatentowaniem technologii, a następnie jej wdrożeniem. W praktyce często badania potrzebne są naukowcom tylko i wyłącznie do zdobywania

kolejnych stopni i tytułów naukowych a wyniki badań nie są udostępniane. Autorzy opracowania podejmują próbę udowodnienia, że niezależna inicjatywa „MAK – Metropolia Akademicka Kielce” może osiągnąć cel, jakim jest zmiana jakości usług edukacyjnych.

Celem inicjatywy „Metropolia Akademicka Kielce” jest ukazanie oferty edukacyjnej Kielce, jako wartościowego produktu, ale także przekonywanie uczelni do bliższej współpracy między sobą oraz z przedstawicielami biznesu. Koordynatorzy MAK, jako inicjatorzy współpracy pomiędzy przedstawicielami nauki a biznesu podejmować będą wszelkie starania mające na celu zacieśnienie relacji pomiędzy partnerami i poszerzenie obszarów współpracy.

Celem strategicznym MAK jest stworzenie klastra o charakterze edukacyjnym (Eduklastra Świętokrzyskiego), który będzie płaszczyzną współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi, podmiotami szkoleniowymi, doradczymi, technologicznymi, teleinformatycznymi, ośrodkami badawczymi, mediami, organizacjami branżowymi oraz pozarządowymi. Eduklaster Świętokrzyski pomoże tworzyć innowacyjne, kreatywne rozwiązania edukacyjne.

Zakłada się, że efekty projektu MAK przyczynią się do trwałego podniesienia atrakcyjności Województwa, poprawią sytuację na lokalnym rynku pracy, co przyciągnie nowych inwestorów, a przede wszystkim studentów, którzy widząc szanse rozwoju na stałe osiadą w regionie.

15. KONCEPCJA STRATEGII PROMOCJI KIELC JAKO OŚRODKA AKADEMICKIEGO

Anita Kijanka – red., Agnieszka Kmieciak, Katarzyna Potoczala

http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/koncepcja%20strategii%20promocji%20kielc%20jako%20o%20o%20rodka%20akademickiego.pdf

Opracowanie koncepcji, to początkowy etap związany z pracą nad przygotowaniem pełnej Strategii promocji Kielc jako ośrodka akademickiego.

Zakłada się, że rezultatem realizacji Strategii promocji Kielc jako ośrodka akademickiego będzie:

- zwiększenie rozpoznawalności Kielc jako ośrodka akademickiego - w Województwie Świętokrzyskim i całej Polsce
- wzrost zainteresowania maturzystów i studentów z Polski studiowaniem w Kielcach,
- pozycjonowanie miasta Kielce jako atrakcyjnego do edukacji, rozrywki oraz wypoczynku,
- prezentacja miasta jako dynamicznie się rozwijającego, gdzie młódzież ma szansę zdobyć nie tylko wyższe wykształcenie, ale również ciekawie spędzić czas,
- promocja miasta w którym szanse na rozwój mają osoby z pasją,
- odświeżenie wizerunku Kielc w całej Polsce, stawianie na młodych,
- nawiązanie ściślejszej współpracy pomiędzy instytucjami otoczenia biznesu, przedsiębiorcami a szkołami wyższymi w regionie.

Według Auterek pełny harmonogram wdrażania zostanie przedstawiony w *Strategii promocji Kielc jako ośrodka akademickiego*. Wstępnie planuje się rozpoczęcie działań w 2010 roku, a przeprowadzenie kampanii promocji Kielc jako ośrodka akademickiego w drugiej połowie 2010 roku.

Poprzedzić je musi powstanie Eduklastra w województwie świętokrzyskim, który pełnić będzie funkcję kontrolną nad wykonaniem całej kampanii.

W okresie lipiec 2006 - czerwiec 2008r. w województwie świętokrzyskim miała miejsce realizacja projektu typu *Foresight*, zatytułowanego „**Priorytetowe technologie dla zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego**”. Beneficjentem projektu badawczego, prowadzonego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego "Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw", Priorytet 1 "Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu", Działanie 1.4. "Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo-rozwojową a gospodarką" była Politechnika Świętokrzyska. Prace nad wskazaniem wiodących technologii/procesów wspierających prowadzone były wieloetapowo. Ich wyniki zostały opublikowane w dwóch raportach: *Raport kluczowych branż region i Identyfikacja wiodących technologii w województwie świętokrzyskim*.

16. RAPORT KLUCZOWYCH BRANŻ REGIONU,

pod red. K. Grysy, L. Ploneckiego,

PROJEKT FORESIGHT Priorytetowe technologie dla zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego (projekt nr WKP_1/1.4.5/2/2006/20/23/601/2006/U), Politechnika Świętokrzyska, Kielce 2007.

Raport ten stanowi pierwszy etap realizacji całego Projektu. Autorzy stwierdzają już na wstępie, że działania zmierzające do stworzenia zdolności innowacyjnych regionu wymagają sieciowego partnerstwa i istnienia środowiska innowacji. Tak zidentyfikowany Regionalny System Innowacji winien stać się płaszczyzną stałej współpracy przedstawicieli biznesu, instytucji naukowo – badawczych, władz lokalnych i regionalnych, instytucji wsparcia i partnerstwa ekonomiczno – społecznego. Tworzą one komplementarne podsystemy, składające się na Regionalny System Innowacji. Elementem spinającym i fundamentem są władze lokalne i regionalne wraz z prowadzoną polityką innowacyjną (określoną w RSI).

Ze wstępnych badań (gabinetowych – przeprowadzonych wśród przedstawicieli administracji lokalnej – 12 starostw i 13 podmiotów gospodarczych) wynikało, iż największe znaczenie dla regionu mają: budownictwo, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; neutralne znaczenie mają: przetwórstwo przemysłowe, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego oraz działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna; małe znaczenie mają: górnictwo i obsługa nieruchomości,

wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dla respondentów najistotniejszą dla badanych branż jest ważność ekonomiczna i społeczna. Zdaniem autorów Raportu analiza wstępna regionu wskazuje na niezwykle skomplikowaną i zróżnicowaną sytuację w regionie, co wymaga dalszych badań, dotyczących funkcjonowania poszczególnych segmentów gospodarki w województwie oraz działania mające podnieść świadomość mieszkańców w zakresie możliwości rozwoju regionu.

W Raporcie tym zaprezentowano wyniki ankiety „Karta oceny branż”, w której m.in. określono ważność zgłaszanych przez respondentów (ekspertów z poszczególnych powiatów) branż pod względem ekonomicznym, społecznym, ekologicznym, szanse naukowo – badawcze i technologie oraz szanse wdrożeniowe (zarówno w opinii ekspertów, jak i w odbiorze społecznym), a także przedział czasowy, w którym wskazane branże optymalnie się rozwiną przy zastosowaniu nowoczesnych technologii. Wśród istotnych dla regionu branż, wskazanych przez ekspertów, znalazły się: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, obsługa nieruchomości i usługi, zaopatrywanie w media (energia elektryczna, gaz, woda), górnictwo. Większość ekspertów (46%) wskazała okres od 3 do 8 lat potrzebny do optymalnego rozwoju branż. To, w ocenie autorów Raportu, oznacza dużą szansę na intensywny rozwój regionu pod warunkiem szybkiego i prawidłowego wdrożenia nowoczesnych technologii. Ta ankieta stała się bazą dla kolejnej, w której wskazano branże kluczowe dla województwa świętokrzyskiego. Wyboru dokonał Panel Główny spośród 114 branż wskazanych w „Karcie oceny branży”. Na uwagę zasługuje fakt, iż eksperci nie wskazali branż, które mają największe szanse na rozwój technologiczny przy wykorzystaniu zasobów regionu świętokrzyskiego i przy najlepszym wykorzystaniu zasobów ludzkich. W opinii ekspertów nie ma zatem lidera – branży, w której są pokładane nadzieje na rozwój w przyszłości. Wg ekspertów największe szanse na rozwój technologiczny w przyszłości będą miały przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa przemysłowego (co jest zbieżne z badaniami wstępnymi). Kolejna bardzo istotna branża – to budownictwo. Trzecie miejsce zajęła obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (informatyka, działalność badawczo – rozwojowa).

Niepokojącym zjawiskiem, zdaniem autorów Raportu, jest znaczna przewaga przemysłu nad branżami usługowymi, co oznacza słabszy rozwój tego sektora i niewielkie nadzieje na jego rozwój w przyszłości. Mankamentem regionu pozostaje również niewielkie zróżnicowanie wśród najbardziej perspektywicznych branż.

Autorzy Raportu twierdzą, iż rozwoju innowacyjnych branż można się spodziewać w miastach i silnych gminach województwa świętokrzyskiego. Związane jest to z wysokim wskaźnikiem osób wykształconych. W regionie potrzebna jest jednak infrastruktura sprzyjająca przedsiębiorczości, a to zależy od władz samorządowych, które winny tworzyć instytucje wsparcia przedsiębiorczości (zwłaszcza w tych gminach, w których nie występują).

Wskazano siedem obszarów badawczych. Dla każdego z nich zaś wiodące technologie oraz wizję przyszłości:

1. Budownictwo i przemysł materiałów budowlanych (przemysł cementowy, wapienniczy, gipsowy, wyroby ceramiczne); 2. przetwórstwo spożywcze, rolnictwo, biotechnologia, biochemia, chemia przemysłowa; 3. energia, gaz, woda i odnawialne źródła energii oraz przetwórstwo odpadów; 4. działalność badawczo – rozwojowa, technologie wspierające wykorzystanie badań naukowych w przemyśle, technologie poprawiające efektywność zarządzania przedsiębiorstwem; 5. informatyka, telekomunikacja, elektronika, biofizyka, medycyna, technika cyfrowa, grafika komputerowa, poligrafia, wzornictwo przemysłowe; 6. przemysł maszynowy, automatyzacja i monitorowanie procesów produkcyjnych; 7. usługi edukacyjne, konsultingowe, finansowe, bezpieczeństwa, kolporterskie, logistyka, handel, targi, promocja, obsługa nieruchomości i firm, turystyka.

W obrębie każdego obszaru wyłoniono kilka technologii, uznanych za ważne dla przyszłości regionu. Raporty końcowe prac paneli tematycznych zostały omówione przez ekspertów, którzy wyłonili 22 technologie oraz procesy wspierające rozwój wybranych technologii, które uznano za najważniejsze technologie przyszłości, priorytetowe dla zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego. Tak powstał drugi raport :

17. IDENTYFIKACJA WIODĄCYCH TECHNOLOGII W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

pod red. K. Grysy, L. Ploneckiego,

PROJEKT FORESIGHT Priorytetowe technologie dla zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego (projekt nr WKP_1/1.4.5/2/2006/20/23/601/2006/U), Politechnika Świętokrzyska, Kielce 2008.

W dokumencie zawarto najbardziej perspektywiczne technologie/procesy, wspierające rozwój wybranych technologii w województwie świętokrzyskim - czyli kierunki rozwoju regionu. Ustalony ranking branż stał się podstawą do wyboru siedmiu obszarów badawczych,. W raporcie tym przedstawiono prace w drugim etapie realizowania projektu Foresight. Za najważniejsze w poszczególnych zakresach tematycznych, uznano:

1. obszar tematyczny: budownictwo i przemysł materiałów budowlanych: cementowy, wapienniczy, gipsowy, wyroby ceramiczne.

Ekspertcy zwrócili uwagę na wzrost zapotrzebowania na kruszywa budowlane, spowodowane napływem środków unijnych. W tym kontekście podkreślili znaczenie targów w tematyce „Autostrada”. Kieleckie kruszywa mają olbrzymią szansę, z uwagi na: korzystne położenie w pobliżu aglomeracji okołolódzkiej i okołowarszawskiej, napływ środków unijnych na intensywną modernizację dróg krajowych i w związku z modernizacją dróg i budową autostrad, zintensyfikowaną przez perspektywę mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012. Obecny potencjał produkcji województwa świętokrzyskiego w zakresie kruszyw, cementu, wapna pozwala samodzielnie zrealizować krajowy program budowy autostrad, dróg ekspresowych, jeżeli założyć, że produkcja ta

przeznaczona byłaby wyłącznie na to zadanie. Odbudowa potencjału wykonawczego to zadanie najistotniejsze w kontekście prac nad rozwojem województwa świętokrzyskiego w odniesieniu do branży usługi budowlane (wymaga odbudowy potencjału wykonawczego, co wiąże się z powzięciem przez władze lokalne długoterminowej polityki oświatowej (zmiana szkolnictwa zawodowego) i gospodarczej). Branża ta jest w wysokim stopniu rozwojowa o czym przesądza m.in.: baza surowcowa, uwarunkowania ekonomiczne, zdolność wydobywco – produkcyjna firm województwa świętokrzyskiego.

Ekspertcy uznali, iż priorytetami winny być: rozbudowa sieci połączeń komunikacyjnych, energooszczędne i inteligentne budownictwo oraz utylizacja odpadów, stworzenie nowych technologii, pozwalających na wytworzenie materiałów i wyrobów dla budownictwa oraz spójna polityka urbanistyczno – architektoniczna. Tzw. jokerami mogą być: wykorzystanie kolei szerokotorowej, kolei na poduszkach magnetycznych i lotniska w Obicach, wykorzystanie źródeł geotermalnych oraz technologii jądrowej, pojawienie się i następnie szybkie wdrożenie materiałów nowej generacji, podniesienie rangi małych miast historycznych oraz kształcenie systemowe architektów. Niezbędne uwarunkowania, potrzebne do zaistnienia tego scenariusza, to m.in.: zapewnienie terenów pod inwestycje oraz zabezpieczenie środków finansowych na ich realizację; współpraca pomiędzy administracją rządową, samorządową i społeczeństwem; przygotowanie terenów pod budownictwo inteligentne; edukacja administracji samorządowej; spójność strategii gmin, powiatów i województw; opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego; stworzenie ośrodka badań i edukacji; współpraca między sektorem przemysłowym, naukowym i wykonawczym. Efektem końcowym dyskusji nad przyszłością budownictwa w perspektywie dwudziestu lat było określenie trzech tez, które stanowiły opis kluczowych technologii w sektorze budowlanym w regionie świętokrzyskim:

Teza I: Lokalne surowce naturalne oraz odpady będą powszechnie wykorzystywane do produkcji nowoczesnych, wysokoprzetworzonych wyrobów budowlanych.

Teza II: Technologie budownictwa energooszczędnego będą powszechnie stosowane przy jednoczesnym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.

Teza III: Budownictwo jednopokoleniowe, w którym wszystkie elementy konstrukcji domów mieszkalnych zostaną wykonane z materiałów w pełni nadających się do recyklingu oraz do biodegradacji.

Tezy delfickie: energooszczędne i proekologiczne technologie budowlane; wprowadzenie ładu przestrzennego w zakresie wykorzystania i uzbrojenia terenu;

2. obszar tematyczny: przetwórstwo spożywcze, rolnictwo, biotechnologia, biochemia, chemia przemysłowa.

Ekspertcy uznali, iż biorąc pod uwagę zasoby endogenne tj. bazę surowcową i siłę roboczą oraz krajowe prognozy, branża owocowo-warzywna i sektor piekarski w województwie świętokrzyskim mają duże szanse rozwoju. Rozdrobnienie upraw i ekologiczne środowisko stwarzają

dobre warunki dla rozwoju małych firm przetwórstwa spożywczego. Województwo może rozwijać produkcję warzyw mrożonych, szczególnie w formie „żywności wygodnej”, tj. gotowych dań – mieszanek warzywnych, warzywno-mięsnych oraz suszy warzywnych i owocowych ewentualnie z wykorzystaniem nowych technologii suszenia mikrofalowego (o strukturze zbliżonej do liofilizatów). W województwie istnieją korzystne warunki dla rozwijania ekologicznej produkcji pieczywa żytniego o przedłużonej trwałości, szczególnie pieczywa razowego produkowanego na zakwasach. Istnieje konieczna do wypełnienia nisza w zaopatrzeniu terenów wiejskich w pieczywo ciemne razowe: żytnie i pszenne. Nie bez znaczenia są tu działania z zakresu informacji i edukacji konsumentów, promocja gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych, poprawa stanu chłodnictwa, wykorzystanie roślin energetycznych w rolnictwie. Z pracy tego panelu wynika, iż kilka gałęzi przemysłu chemicznego mogłoby stać się lokomotywą rozwoju gospodarczego regionu świętokrzyskiego, tj. : produkcja chemiczna wyrobów związanych z budownictwem, na potrzeby drogownictwa i rynku rolnego, spożywczego, kosmetycznego, zielarskiego i farmaceutycznego. Zaproponowane przez ekspertów modele rozwoju branży rolnej to:

I. Rozwój gospodarstw wysoko produkcyjnych; II Gospodarstwa ekoagroturystyczne; III Gospodarstwa specjalizujące się w nowych technologiach produkcji, z nowym unikalnym produktem.

Tezy delfickie: świętokrzyskie jest w czołówce producentów i eksporterów żywności ekologicznej wśród wszystkich województw Polski; współpraca sektora produkcyjnego z jednostkami naukowymi i wdrażającymi innowacyjne rozwiązania ma charakter bezpośredni; energia odnawialna jest elementem rozwoju gospodarstw rolnych w regionie, uzyskiwania przewagi konkurencyjnej nad innymi regionami; producenci żywności posiadają przynajmniej średnie kierunkowe wykształcenie i możliwość korzystania z prac instytucji naukowo – badawczych;

3. obszar tematyczny: energia, gaz, woda, odnawialne źródła energii i przetwórstwo odpadów.

Priorytetowe technologie w tym obszarze to: bezwzględna ochrona zasobów pitnej wody z kieleckich ujęć oraz zachowanie czystości środowiska naturalnego w województwie; sortowanie odpadów i produkcja opakowań biodegradalnych; wykorzystanie biomasy, energii słonecznej, energetyki wiatrowej i małych elektrowni wodnych. Ekspertcy zaproponowali, by w każdej gminie był specjalista ds. energii odnawialnej, który w imieniu jst. zarządzałby energią, monitorował i racjonalizował jej zużycie na użytek odbiorców. Jako kluczowe dla rozwoju gospodarki uznano: rozwój klastrów high – technology, bezprzewodowy transport energii elektrycznej oraz zwierciadła kosmiczne (orbitalne) przesyłające energię światła.

Tezy delfickie: energooszczędne i proekologiczne technologie budowlane; zagwarantowanie pełnego bezpieczeństwa dotyczącego ilości i jakości dostępnych zasobów wodnych;

4. obszar tematyczny: działalność jednostek badawczo – rozwojowych, wykorzystanie badań naukowych w przemyśle, technologie poprawiające efektywność zarządzania przedsiębiorstwem, rozwiązania systemowe, służące transferowi osiągnięć naukowych do przemysłu i stymulacji nauki przez przemysł.

Z analizy wynika, iż w przedsiębiorstwach nie obserwuje się stałej skłonności do finansowania badań naukowych, nawet w konkretnych wąskich dziedzinach. Przedsiębiorstwa nie dostrzegają interesu w tym, żeby korzystać z nowych rzeczy wymyślonych w ośrodkach B+R, o ile w prosty sposób nie przekładają się one na efektywność finansową liczoną w krótkim czasie. Wymagania innowacji służących ekologii również postrzegane są w przedsiębiorstwach wyłącznie jako podwyższenie kosztów, a nie inwestycja w przyszłość. **Związki** pomiędzy przedsiębiorstwami a ośrodkami, w których prowadzi się badania naukowe o charakterze technicznym, technologicznym mają marginalny i incydentalny charakter. Przedsiębiorcy rzadko korzystają z konferencji naukowych organizowanych w regionie. W efekcie, ludzie funkcjonujący w przemyśle nie mają pojęcia, jak funkcjonuje nauka, niekiedy wydaje im się, że dobre technologie można zrobić na żądanie, *a vista*, bez wcześniejszych uzgodnień, dostosowania aparatury, kadry i długotrwałej niekiedy pracy badawczej. Niezbyt skutecznie funkcjonują również ogniwa pośrednie, których zadaniem jest kojarzenie sfery nauki z potrzebami przemysłu. Współcześnie funkcjonujące centra gromadzenia wiedzy i transferu technologii nie spełniają swojego zadania. Są bardzo drogim pośrednikiem. Nie istnieje również widoczne przełożenie wiedzy naukowej w zakresie zarządzania i efektywności zarządzania na sytuację w zakładach produkcyjnych. Nauka i przemysł poruszają się w dwóch oddzielnych tunelach, które nie nawiązują ze sobą realnego kontaktu. Wzajemne związki pomiędzy uczelniami i ośrodkami B+R funkcjonującymi w regionie, a przedsiębiorstwami nie mogą być oczywiście obligatoryjne, jednak w interesie władz samorządowych leży skuteczna facylitacja takich związków. Formą rozwiązującą problemy poszczególnych gałęzi (dziedzin) przedsiębiorczości jest tworzenie branżowych instytucji B+R finansowanych z zysków przedsiębiorstw. Takie systemy prowadziłyby do rzeczywistej realizacji idei tzw. gron, która na obecnym etapie ma czysto teoretyczny wymiar. Samorząd regionalny powinien być kreatorem takiej współpracy również poprzez stworzenie infrastruktury dla wymiany informacji w tym względzie - wykorzystanie nowych technologii informacyjnych (Internet) do bieżącego kontaktu nauki z przemysłem, stworzenie internetowej bazy informacji o wszystkich potrzebach technicznych i technologicznych oraz o potencjale badawczym i wynalazczym instytucji naukowych. Samorząd terytorialny winien organizować i finansować wyspecjalizowane, nowoczesne instytucje zajmujące się zdobywaniem funduszy unijnych na rzecz rozwoju i zaspokajania najważniejszych potrzeb w regionie oraz promować i moderować współpracę technologiczną z innymi regionami. Samorządy lokalne i regionalny winny stosować system zachęt i zwolnień dla przedsiębiorstw wspomagających finansowo (poza mechanizmami rynkowymi) jednostki badawczo-rozwojowe. Powinno to mieć związek z prowadzonym przez samorządy bieżącym monitoringiem potrzeb technologicznych oraz potrzeb kadrowych w regionie. W razie niemożności zaspokojenia tych potrzeb, samorządy powinny zawierać umowy partnerskie z samorządami w innych regionach w zakresie korzystania z konkretnych (szczególnych) zasobów uczelni w innych regionach. Za priorytetowe technologie w obszarze JBR uznano: elastyczną ofertę kształcenia; zmianę systemu kształcenia technicznego i politechnicznego na poziomie średnim i wyższym – dostosowanie

kierunków do potrzeb, kształcenie innowacyjne i projektowe na poziomie magisterskim; notyfikacja i certyfikacja laboratoriów dla pełnienia roli ośrodków certyfikujących i wydających homologację dla produktów i usług powstających w regionie; ośrodki naukowe i badawczo – rozwojowe ukierunkowują się i specjalizują w zakresie technologii przyszłości stosownie do wiodących w regionie działów gospodarki.

Tezy delfickie: rozwój technologii informacyjnych; nowoczesne technologie badawcze dla wysoko zaawansowanych technologii w wiodących ośrodkach naukowych i B+R regionu;

5. obszar tematyczny: informatyka, telekomunikacja, elektronika, biofizyka, medycyna, technika cyfrowa, grafika komputerowa, poligrafia, wzornictwo przemysłowe.

Ekspertzi stwierdzili, że region świętokrzyski nie posiada rozwiniętych tradycji we wskazanych obszarach działalności – nie można zatem prognozować rozwoju jako kontynuacji poprzednich działań. Wyłoniono dwa priorytety zrównoważonego rozwoju regionu:

- **rozwój małych wyspecjalizowanych firm jest szansą dla regionu** (to one są źródłem zatrudnienia, stymulują przedsiębiorczość i innowacyjność – mają więc kluczowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia);

- **promowanie zdrowego stylu życia** poprzez kompleksowe działania prozdrowotne o charakterze diagnostycznym, rehabilitacyjnym i turystycznym, wspomagane medycyną estetyczną – sprzyja temu zaplecze turystyczno – rehabilitacyjno – sanatoryjne regionu.

Wiodące technologie w tym obszarze to: rozwój usług outsourcingowych i telepracy; specjalistyczne usługi medyczne z wykorzystaniem zasobów naturalnych, zaplecza medycznego oraz wykształconej kadry średniego personelu medycznego.

Tezy delfickie: dziesięciokrotny wzrost liczby wdrożonych rozwiązań innowacyjnych; efektywne wykorzystanie potencjału naukowo – badawczego regionu przez przedsiębiorców (transfer technologii, wzrost innowacyjności i konkurencyjności wyrobów); stworzenie wysokiej jakości systemu kształcenia związanego z telekomunikacją i informatyką; stworzenie efektywnej sieci współpracy podmiotów gospodarczych i jednostek naukowo – badawczych.

6. obszar tematyczny: przemysł maszynowy, automatyzacja i monitoring procesów produkcyjnych.

Paneliści uznali, iż przemysł maszynowy jest ważny dla przyszłości regionu, gdyż angażuje technologie na wysokim poziomie, może dostarczyć wysokich dochodów, w regionie jest tradycja związana z tym przemysłem (wciąż istnieje rynek pracy związany z tym przemysłem oraz zaplecze – huta, odlewnie). Zdaniem ekspertów, świętokrzyskie powinno być zainteresowane nawiązaniem kontaktów z dużymi firmami i podpisaniem umów na produkcję komponentów z zagranicznymi kontrahentami (to nie wymaga nakładów, rozbudowanej infrastruktury i nie obciąża środowiska naturalnego). Zwrócono uwagę na potrzebę stworzenia bazy danych o stanie tej branży w regionie. W tym kontekście konieczne jest ustawiczne kształcenie kadr zasilających tę branżę. Podkreślono, iż

największą barierą dla rozwoju jest mentalność, nastawiona na działania zachowawcze, bez gotowości zmian, postępu.

Priorytetowe technologie to: wdrożenie technologii rapid – prototyping w zakresie metalurgii i odlewnictwa; zintegrowany system zarządzania produkcją, jakością i środowiskiem w przedsiębiorstwach oraz monitorowanie tych procesów w regionie.

Tezy delfickie: kształcenie specjalistów na zamówienie; rozwój transportu samochodowego i kolejowego;

7. obszar tematyczny: usługi edukacyjne, konsultingowe, finansowe, bezpieczeństwa, kolporterskie, logistyka, handel, targi, promocja, obsługa nieruchomości i firm, turystyka.

Eksperti zdefiniowali 4 główne kierunki, istotne dla rozwoju poszczególnych branż: usługi edukacyjne, turystyka i promocja, targi, obsługa firm, usługi konsultingowe i finansowe. Za najważniejsze w poszczególnych obszarach uznano m. in.: zapewnienie łatwego i taniego dostępu do Internetu w szkołach i placówkach kształcenia; regionalny system monitorowania rynku pracy i potrzeb pracodawców w Internecie; wykorzystanie nowoczesnych technik nauczania; połączenie systemu regionalnego informacji edukacyjnej z systemem krajowym i globalnym; utworzenie regionalnego systemu monitorowania potrzeb pracodawców w zakresie zatrudnienia; różne formy edukacji i szkolenia zawodowego dla rozwoju zasobów ludzkich; stworzenie regionalnego systemu informacji turystycznej w Internecie i połączenie go z krajowym i globalnym; budowanie marki świętokrzyskiej i nowych produktów turystycznych; stworzenie zintegrowanej strategii budowy wizerunku *travel – świętokrzyskie*; budowanie struktur branżowych turystycznych (klastry, Lokalne Grupy Działania); tworzenie nowych produktów targowych i struktur branżowych – klaster targowy; obsługa przedsiębiorców za pośrednictwem technologii informatycznych; wzmocnienie i rozszerzenie instrumentów finansowych dla przedsiębiorców; specjalizacja obsługi związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym obsługi inwestorów ze wschodniej części Europy i Azji; budowanie struktur branżowych (klastry, sieci); wzmocnienie współpracy z jednostkami badawczo – rozwojowymi a przez to transfer know – how.

Tezy delfickie: zbudowanie silnej marki świętokrzyskiej; powszechny dostęp do Internetu.

Końcowym efektem i podsumowaniem całego projektu jest:

18. RAPORT FORESIGHT WIODĄCYCH TECHNOLOGII WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO,

pod. red. K. Grysy, L. Płoneckiego, Politechnika Świętokrzyska, Kielce czerwiec 2008.

W ramach 7 obszarów badawczych, które stały się ostatecznym tematem rozważań ekspertów, wskazano priorytetowe technologie:

1) budownictwo i przemysł materiałów budowlanych

A. - wykorzystanie lokalnych surowców naturalnych i odpadów mineralnych do produkcji wysoko przetworzonych, trwałych, energooszczędnych materiałów budowlanych. Warunkiem powodzenia tych zamierzeń jest opracowanie w rodzimych jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych nowych technologii produkcji w tym zakresie bądź dla przyspieszenia procesów wdrożeniowych - w sytuacji, gdy jest to możliwe i opłacalne - zakup licencji na produkcję takich materiałów. Preferowanym przez ekspertów kierunkiem działania jest produkcja pianek i elementów szklanych oraz materiałów kompozytowych (laminatów), bazujących na wszechobecnych, rodzimych zasobach piasku, jak też opracowanie i wdrożenie nowych technologii, wykorzystujących różnego typu kruszywa wydobywane w regionie, do produkcji prefabrykatów budowlanych o doskonałych właściwościach wytrzymałościowych, izolacyjnych i niskich kosztach produkcji. Uzasadnieniem dla takiego wyboru jest fakt, że świętokrzyskie stanowi źródło zaopatrzenia w kruszywa budowlane dla znacznego obszaru kraju. Są one jednak eksploatowane i sprzedawane w postaci najniższej przetworzonego produktu. Efekty ekonomiczne nie są zbyt wysokie, biorąc pod uwagę wyczerpywanie się zasobów oraz nieodwracalne szkody wyrządzone środowisku naturalnemu, a dodatkowo - poważne i niezwykle kosztowne wyrządzone w czasie transportu tych surowców. Bardzo ważnym problemem staje się w tym kontekście limitowanie przez Komisję Europejską emisji dwutlenku węgla powstającego podczas produkcji chemii budowlanej. Koniecznością w tej sytuacji wydaje się inwestowanie w nowe technologie produkcji o niskim poziomie emisji dwutlenku węgla. Warunkiem uczynienia branży budowlanej motorem rozwoju dla regionu jest planowa współpraca firm branży budowlanej z jednostkami badawczo-rozwojowymi i z Wydziałem Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Świętokrzyskiej. Docelowo współpraca powinna prowadzić do powstania klastra budowlanego, wykorzystującego synergii różnych form działania. Politechnika Świętokrzyska powinna uzyskać stosowne notyfikacje dla wydawania certyfikatów dla elementów budowlanych produkowanych z rodzimych surowców.

B. - Rozpowszechnianie technologii budownictwa energooszczędnego z wykorzystaniem nowych materiałów wysoko przetworzonych, energooszczędnych z zastosowaniem technologii pozyskiwania alternatywnej energii. W perspektywie dwóch dekad można też przewidywać rozwój tzw. budownictwa inteligentnego, posiadającego nie tylko liczne walory użytkowe dla mieszkańców, ale przede wszystkim przystosowanego do optymalnego (oszczędnego) zużycia energii, wody czy ciepła. To z kolei oznacza podejmowanie przez lokalne samorzady starań o pozyskanie i uzbrojenie nowych terenów pod budownictwo przygotowanych według nowoczesnych standardów ekologicznych.

C. - Za technologię alternatywną do wymienionych wcześniej eksperci uznali tanie, niskie i lekkie budownictwo jednopokoleniowe z łatwych do pozyskania, tanich materiałów budowlanych: glina, tanie prefabrykaty. Eksperci uznali, iż bardzo korzystny wpływ na rozwój budownictwa indywidualnego w regionie miałoby wykreowanie regionalnego stylu architektonicznego, będącego rozpoznawalnym znakiem dla przybywających tu turystów;

2) rolnictwo i przetwórstwo spożywcze

A. - Ekspertcy uznali, że w województwie świętokrzyskim winny funkcjonować równolegle trzy typy gospodarstw rolnych: wysokotowarowe, ekoagroturystyczne oraz z unikalnym produktem. Zabezpieczenie znacznej części potrzeb rynkowych z wykorzystaniem żywności produkowanej na terenie województwa byłoby poważnym impulsem dla rozwoju gospodarczego regionu, również w pozarolniczych obszarach. Warunkiem prawidłowego rozwoju rolnictwa w regionie jest powstanie grup producenckich, powiązanych z przedsiębiorstwami przetwórczymi oraz ośrodkami naukowymi o rolniczym i technologiczno-przetwórczym profilu. Dla uczynienia z rolnictwa świętokrzyskiego wiodącej gałęzi należy - we współpracy z nauką - pokonać podstawowe bariery produkcji żywności, jak: sezonowość produkcji, problemy z przechowywaniem produktów, zwalczanie chorób bez użycia szkodliwej chemii itp. Z racji istniejącej struktury, charakteryzującej się przewagą małych gospodarstw oraz relatywnie (na tle innych regionów) czystego środowiska, region świętokrzyski powinien zasłynąć produkcją ekologicznie kwalifikowanej żywności. Wielką szansą dla regionu świętokrzyskiego jest fakt, że tylko 1,5% produkowanej w Polsce żywności spełnia standardy ekologii. Idea uczynienia z ekologicznej żywności produktu regionalnego jest pomysłem ze wszech miar słusznym, trafiającym w istniejącą niszę rynkową i mającym wysokie prawdopodobieństwo powodzenia. Przy odpowiednim marketingu mogłaby się ona stać „produktem firmowym” regionu, tak na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

B. - należy spróbować wprowadzić na europejski rynek tradycyjne i oryginalne produkty);

3) energia, gaz, woda i odnawialne źródła energii oraz przetwórstwa odpadów

A. - należy bezwzględnie ochronić największe bogactwo województwa świętokrzyskiego, jakim są zasoby krystalicznie czystej wody. Ponadto niezbyt wysokie uprzemysłowienie znacznej części regionu, które było postrzegane jako przypadłość tych terenów, może się w kolejnych dziesięcioleciach przekształcić w ich największy walor.

B. – koniecznym jest wsparcie producentów biomasy poprzez odpowiednie przepisy prawa oraz dofinansowanie tego typu upraw.

C. – zadaniem samorządów powinien być rozwój i wspieranie producentów tańszych urządzeń do odzyskiwania energii słonecznej oraz systemowe propagowanie ich wykorzystania w indywidualnych gospodarstwach. W przekonaniu ekspertów każda gmina powinna przyjąć odpowiedzialność za gospodarowanie energią na swoim terenie. Stały i systematyczny nadzór na tych procesach powinien sprawować gminny specjalista ds. poszanowania energii, wyposażony w odpowiednie instrumentarium do egzekucji właściwych zachowań mieszkańców, czy przedsiębiorców.

D. - należy propagować segregowanie śmieci przy jednoczesnym wyeliminowaniu plastiku, wprowadzając opakowania wielokrotnego użytku.

5) jednostki naukowe i badawczo – rozwojowe oraz system ich współpracy z przemysłem

A. – za priorytet uznano zmianę systemu kształcenia technicznego i jego ściślejsze powiązanie z potrzebami przemysłu, rynku pracy i samorządowej wizji regionu.

B. - powinno się dokonać jakościowej zmiany sposobu kształcenia technicznego, tzn. kształcenie odtwórcze do poziomu licencjatu (studia zawodowe), zaś na poziomie magisterskim preferująca kształcenie projektowe, oparte na indywidualnej bądź zespołowej pracy nad innowacjami w obszarze będącym przedmiotem studiów z mobilnym udziałem praktyków ze sfery produkcji (usług) oraz częstym, funkcjonalnym współdziałaniu z przedstawicielami przedsiębiorstw.

C. - dużą szansę rozwoju jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych w regionie upatrywali eksperci w ich notyfikacji, umożliwiającej wydawanie certyfikatów dla produktów rolniczych czy przemysłowych.

D. - powstawanie i specjalizacja instytucji naukowych i ośrodków badawczo-rozwojowych pod kątem wyznaczonych wiodących branż, na których ma się opierać rozwój. Koncentracja sił i środków w kilku wiodących dziedzinach, pozwoliłaby na zmianę miejsca w rankingach gospodarczych województw w Polsce. Na terenie regionu brakuje instytucji naukowych w obszarze rolnictwa, metalurgii (odlewnictwa) oraz logistyki i wystawiennictwa.

5). informatyka, telekomunikacja, elektronika, biofizyka, medycyna, technika cyfrowa, grafika komputerowa, poligrafia, wzornictwo przemysłowe

A. - eksperci uznali, iż ważną technologią będzie w przyszłości rozwój usług outsourcingowych połączony z różnego rodzaju formami pracy świadczonej na odległość w wielu dziedzinach gospodarki oraz zjawisko telepracy.

B. - szansą dla rozwoju regionu świętokrzyskiego jest według ekspertów kompleksowy rozwój usług medycznych w Kielcach i okolicach przy wykorzystaniu zasobów leczniczych i uzdrowiskowych w już istniejących ośrodkach - Busko Zdrój, Solec Zdrój, jak też nowych, atrakcyjnych miejsc specjalnie stworzonych z wykorzystaniem szczególnie korzystnych walorów krajobrazowych, klimatycznych i związanych z ubóstwem infrastruktury dla przemysłu ciężkiego. Usługi lecznicze mogłyby bazować na istniejących w Kielcach szpitalach oraz innych zakładach usług medycznych, które równolegle mogłyby rozwijać usługi medyczne on-line. Kielce posiadają za to duże zasoby kadry medycznej średniego szczebla - pielęgniarki, fizykoterapeutów itp. Stanowi to potężny kapitał dla rozwoju w regionie swoistej specjalizacji w zakresie usług sanatoryjno-rehabilitacyjnych, opieki nad osobami starszymi czy opieki hospicyjnej. Warunkiem realizacji tej wizji jest powstanie w regionie zespołów instytucji medyczno-rehabilitacyjno-opiekuńczych, współpracujących ze sobą w zakresie oferowania kompleksowych usług medycznych i okołomedycznych, wykorzystujących najnowsze technologie, które powinny być przedmiotem badań w istniejących jednostkach badawczo-rozwojowych, bądź nowo powstałych parkach technologicznych.

6. przemysł maszynowy, automatyzacja i monitoring procesów produkcyjnych

A. - firmy odlewnicze mają duże perspektywy rozwoju z racji coraz szerszego zastosowania półproduktów odlewniczych w innych gałęziach gospodarki oraz stały wzrost zapotrzebowania na wyroby kooperacyjne, wykonane na bazie odlewu. Brak możliwości zastąpienia tworzyw odlewniczych tworzywami syntetycznymi oraz istnienie w regionie nowoczesnych zakładów metalurgicznych i odlewniczych jest uzasadnieniem dla uznania tego kierunku produkcji za wiodącą technologię dla przyszłości regionu. Pełne wykorzystanie rodzących się w tej dziedzinie możliwości może tylko zapewnić powstanie na kieleckiej uczelni jednostki badawczej, zajmującej się zagadnieniami metalurgii. Za technologię przyszłości należy uznać rapid-prototyping, pozwalającą elastycznie reagować na potrzeby zleceniodawców w zakresie szybkiego projektowania i programowania produkcji prototypów dla wszelkich typów produktów, nie tylko metalurgicznych.

B – zmiany, dokonujące się w przemyśle, powinny być stale monitorowane przez samorząd regionalny, w celu stworzenia odpowiednika zintegrowanego systemu zarządzania produkcją, jakością i środowiskiem na poziomie regionu.

7) usługi edukacyjne, konsultingowe, finansowe, bezpieczeństwa, kolporterskie, logistyka, handel, targi, promocja, obsługa nieruchomości i firm, turystyka

A. - istnieje potrzeba powołania centrum monitorującego zapotrzebowanie rynku pracy na konkretne zawody na poziomie regionu.

B. - klaster targowy - branża musi stać się „koniem pociągowym” dla wielu innych przedsiębiorstw, związanych z branżą wystawienniczą - hotele, centra konferencyjne itp. Eksperti zaproponowali, by w ramach poszerzania oferty targowej i poszukiwania efektu synergii - promować w czasie targów i wystaw w większym stopniu osiągnięcia techniczne i innowacyjne wyższych uczelni i ośrodków badawczo-rozwojowych funkcjonujących na terenie województwa.

C. - rozwój specjalistycznych usług turystycznych, takich jak parki tematyczne, gospodarstwa agroturystyczne oraz inne formy, wykorzystujące potencjał przyrodniczy i kulturowy regionu. Samorząd województwa powinien stworzyć portal internetowy i zintegrowaną informację turystyczną, tak by dotarła ona do potencjalnego odbiorcy).

Ostatecznie grupa 25 ekspertów wyłoniła spośród w/w propozycji 22 technologie/procesy wspierające, które uznała za najważniejsze. Podjęte w ich ramach inicjatywy gospodarcze mogą - zdaniem ekspertów - przynieść w perspektywie kilku-kilkunastu lat dynamiczny rozwój regionu. Panel Główny skonsolidował trzy procesy wspierające rozwój technologii (związane z edukacją) oraz nieco zmodyfikował zakres kilku innych proponowanych technologii i procesów wspierających. Ponadto postanowił wyróżnić pięć spośród tak określonych 20 technologii/procesów wspierających, jako najistotniejsze dla zrównoważonego rozwoju województwa. Są to: 1. sortowanie odpadów i produkcja opakowań biodegralnych; 2. specjalistyczne usługi medyczne – leczenie, rehabilitacja, usługi sanatoryjne, opieka geriatryczna i hospicyjna, z wykorzystaniem zasobów naturalnych, zaplecza

medycznego oraz kadry personelu medycznego; 3. wykorzystanie surowców naturalnych i odpadów mineralnych do produkcji wysokoprzetworzonych wyrobów budowlanych – mączki, kleje, masy mineralno – asfaltowe, pianki i pręty szklane oraz innych surowców bazujących na surowcach mineralnych; 4. produkcja, przetwórstwo i dystrybucja żywności ekologicznej i innych ekologicznych produktów rolnych i hodowlanych; 5. rozwój nowoczesnych technologii metalurgii i odlewnictwa ze szczególnym uwzględnieniem technologii rapid-prototyping.

Pozostałych 15 wiodących technologii to: 1. budownictwo jednopokoleniowe oraz stworzenie regionalnego stylu w architekturze; 2. rozwój usług outsourcingowych i telepracy; 3. ukierunkowanie ośrodków naukowych i badawczo – rozwojowych w zakresie technologii przyszłości: budownictwa, metalurgii i odlewnictwa, rolnictwa, usług wystawienniczych, targowych i logistycznych, turystyki; 4. notyfikacja i certyfikacja laboratoriów dla pełnienia roli ośrodków certyfikujących i wydających homologację dla produktów powstających w regionie; 5. powszechne wykorzystanie energii słonecznej; 6. rozwój specjalistycznych produktów turystycznych, wykorzystujących potencjał kulturowy i przyrodniczy regionu; 7. promocja gospodarstw wysokotowarowych, produkujących żywność, opartych na technologiach zrównoważonego podejścia do metod i środków produkcji; 8. zintegrowany system zarządzania jakością, produkcją i środowiskiem w przedsiębiorstwach oraz monitorowanie tych procesów w regionie; 9. zarządzanie energią na poziomie gminy, monitorowanie i racjonalizacja zużycia energii na użytek różnych odbiorców; 10. rozwój produktów tradycyjnych i regionalnych w gospodarstwach o profilu ekoagroturystycznym; 11. rozwój sieci firm oferujących usługi związane z działalnością Targów Kielce i wszelką działalnością okołotargową (klaster targowy); 12. wykorzystanie alternatywnych źródeł energii na bazie biomasy; 13. budownictwo energooszczędne, w tym technologie materiałów kompozytowych, wykorzystujące alternatywne źródła energii oraz budownictwo inteligentne; 14. elastyczne i dostosowane do potrzeb pracodawców kształcenie na wszystkich poziomach. Stworzenie efektywnego sprzężenia zwrotnego nauki z przemysłem, rynkiem pracy i samorządami; 15. bezwzględna ochrona zasobów czystej, pitnej wody z ujęć kieleckich oraz zachowanie czystości środowiska naturalnego w województwie.

Publikacja ta zawiera również wyniki badań socjometrycznych, które miały określić środowiska, które mogą dobrze rokować obecnym oraz perspektywnym szansom rozwoju innowacyjności w regionalnej nauce i przedsiębiorczości, na których może się oprzeć przewidywanie pomyslniej konkurencyjności regionalnej gospodarki. Ponadto badania miały podkreślić szanse pozytywnej, twórczej współpracy między liderami regionalnej nauki i gospodarki oraz wskazać tych, którzy wpisują się w regionalny krajobraz aktywności publicznej i gospodarczej. **Wnioski:**

1. Wśród respondentów (90 osób podzielonych na dwie grupy: ekspertów i przedsiębiorców) dominuje przekonanie, że region świętokrzyski dysponuje kadrami naukowymi i menedżerskimi, gwarantującymi w niedalekiej przyszłości zastosowanie najnowszych technologii.
2. Gdyby przyjąć kryterium kapitału ludzkiego, branżami o największym potencjale są:

budownictwo, targi, turystyka, usługi kolporterskie, przemysł cementowy i gipsowy.

3. Składnikami regionalnego kapitału, sprzyjającymi innowacyjności gospodarki są: jakość kadry akademickiej, nowoczesność kształcenia akademickiego, jakość kadr menedżerskich w przemyśle, innowacyjność osiągnięć naukowych. Tendencjom do innowacyjności nie sprzyjają: nakłady na naukę, jakość studentów, jakość kadr wybieralnych i urzędniczych w samorządach.
4. W ocenie respondentów kadry menedżerskie opierają swoją działalność biznesową na: rzetelnej wiedzy technicznej i technologicznej oraz z zakresu organizacji i zarządzania, ale jednocześnie na znajomościach i „układach”.
5. Wielu respondentów, którzy wypowiedzieli się w kwestiach branż regionalnej gospodarki, nie potrafiło jednocześnie podać nazwisk osób z regionu, tak ze środowisk naukowych, jak gospodarczych i samorządowych, o których można powiedzieć, że w swojej działalności sprzyjają szansom rozwoju innowacyjności w województwie świętokrzyskim.

W Raporcie znalazły się również opinie i komentarze przedstawicieli biznesu, nauki i samorządu terytorialnego. Na uwagę zasługują:

- większość osób za wiodącą branżą uznała budownictwo i przemysł ze wskazaniem na racjonalne gospodarowanie surowcami, z uwzględnieniem ekologicznego wydobywania i przetwarzania minerałów, a także doskonalszej obróbki wydobytych surowców, tak aby powstał finalny produkt specjalistyczny, przynoszący większe dochody ze sprzedaży. Potrzebna jest nowa technologia wydobywania kamienia, tak aby przeznaczony był do produkcji innych wyrobów, a nie tylko jako kruszywo;
- wskazywano konieczność rozwoju przemysłu ceramicznego z uwagi na złoża gliny w naszym regionie;
- skonsolidowanie środowiska z obszaru przemysłu surowców mineralnych materiałów budowlanych i przygotowanie stałej wystawy materiałów budowlanych przy Targach Kielce;
- stworzenie regionalnego stylu w budownictwie mieszkaniowym;
- konieczność wznowienia kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, liceach profilowanych;
- rozwój grup producenckich, wyposażonych w określone narzędzia i metody oddziaływania marketingowego lub zlecające takie usługi firmom pełniącym rolę konsultanta – asystenta oraz prowadzącym rachunkowość;
- uaktywnienie Ośrodków Doradztwa Rolniczego i poszerzenie ich oferty o rolę stymulatora klastrów wiejskich;
- uruchomienie konsultingu dla rolników;
- powstanie gospodarstw rybackich – jako promocja w regionie działań rzadkich i niepopularnych;

- konieczność informatyzacji oferty turystycznej i ustawienie w miejscach publicznych punktów z elektroniczną informacją;
- region świętokrzyski – regionem opieki dla osób starszych;
- z uwagi na brak sprzyjających warunków do rozwoju elektrowni wiatrowych i wodnych – istnieje konieczność pozyskiwania innych alternatywnych form pozyskiwania energii (biomasa, baterie słoneczne, wody geotermalne);
- powołanie niezależnych (poza strukturami uczelni) centrów badawczych.

Kolejna część Raportu zawiera opinie o trafności wybranych technologii i szansach na ich skuteczne wdrożenie. Uczestnicy dyskusji w większości zgodzili się z wyborem priorytetowych obszarów rozwoju województwa świętokrzyskiego, ponadto zgłosili kilka spostrzeżeń. Wśród uwag znalazły się, m.in.:

- inwestycja w nowe technologie dla budownictwa, oparta na zasobach kopalnianych regionu, może stanowić poważny impuls rozwojowy dla gospodarki świętokrzyskiej;
- konieczność dywersyfikacji budownictwa (budownictwo szkieletowe, wykorzystujące drewno, gips, cegłę);
- konieczność wsparcia finansowego ze strony władz samorządowych województwa niezależnych od Politechniki Świętokrzyskiej ośrodków badawczo – rozwojowych, które będą wspierać innowacje w budownictwie (zwrócono uwagę na fakt, iż większość świętokrzyskich kopalni jest w prywatnych rękach, a właściciele nie są zainteresowani nowymi technologiami, lecz prostą eksploatacją złóż);
- promowanie zdrowej, świętokrzyskiej żywności;
- konieczność rozwoju infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej (drogi, lotnisko, szybkie linie kolejowe);
- potrzeba kształcenia ludzi na poziomie wyższym w dziedzinach, będących przedmiotem wiodących technologii: budownictwo, metalurgia i odlewnictwo, rolnictwo, usługi wystawiennicze, targowe i logistyczne, turystyka, informatyka i ochrona środowiska.

RSI WŚ stała się przedmiotem nie tylko monitoringu, ale i licznych naukowych opracowań i artykułów. W wielu z nich stawiane wnioski się powielają i skupiają na kilku kluczowych zagadnieniach, dając się tym samym sprowadzić do wspólnego mianownika.

Kolejnym etapem działań w zakresie realizacji RSI WŚ stał projekt „Perspektywy RSI Świętokrzyskie (I etap)”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji, działanie 8.2 Transfer Wiedzy, Priorytet VIII Regionalne Kadry Gospodarki w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki. Celem projektu było współdziałanie na rzecz podniesienia potencjału Regionu Świętokrzyskiego w sferze innowacji, a w szczególności utworzenie i rozwój sieci współpracy pomiędzy uczelniami oraz instytucjami otoczenia

biznesu, służące promocji innowacji i transferu wiedzy poprzez promowanie oraz rozwój nowych technologii oraz przygotowanie się do aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego. Liderem Projektu był Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Partnerami Projektu zaś: Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii, Politechnika Świętokrzyska, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego, Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego, Staropolska Izba Przemysłowo - Handlowa w Kielcach. Okres realizacji: 01.09.2008 r. - 31.03.2009 r.

Główne działania w ramach projektu objęły:

1. promowanie wiedzy na temat rozwoju systemu innowacji w regionie poprzez: organizację „Konferencji otwierającej i zamykającej projekt, które będą dotyczyły diagnozy sytuacji rozwoju systemu innowacji w Regionie. Podczas drugiej konferencji zamykającej projekt przedstawione zostaną wyniki z poszczególnych badań, a uczestnicy otrzymają publikacje wyników; publikacje w prasie lokalnej; materiały informacyjno-promocyjne; portal internetowy.
2. analizy stanu wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005 – 2013: analiza struktury podmiotów gospodarczych w Regionie; analiza wiodących branż w Regionie Świętokrzyskim wśród gmin, powiatów i przedsiębiorstw; analiza instytucji otoczenia biznesu w Regionie Świętokrzyskim; analiza obszarów rozwoju innowacyjności w Regionie Świętokrzyskim; analiza wydatkowania środków unijnych w Regionie; analiza kierunków rozwoju wiedzy w Regionie Świętokrzyskim; analiza polityki jednostek finansowych względem przedsiębiorców; analiza wyników z poszczególnych badań pod względem obszarów RSI;
3. kształtowanie atmosfery i postaw proprzedsiębiorczych oraz proinnowacyjnych w Regionie Świętokrzyskim: Ośrodek TRIZ; Klub Promotorów Jakości i Innowacji; Regionalne Forum Innowacyjne; Kieleckie Forum Jakości;

W ramach Projektu powstały następujące publikacje:

19. PERSPEKTYWY RSI ŚWIĘTOKRZYSKIE (I ETAP) – RAPORT Z BADAŃ, pod. red. A. Piotrowskiej – Piątek, WSEiP, Kielce 2009.

Opracowanie to zostało przygotowane w oparciu o szczegółowe raporty z badań i ekspertyzy, które zostały opisane w serii siedmiu zeszytów, stanowiących integralną część tego wydawnictwa. Poszczególne części noszą następujące tytuły: Analiza rozwoju innowacyjności w regionie świętokrzyskim; Analiza struktury podmiotów gospodarczych w regionie świętokrzyskim; Rola gmin w kreowaniu innowacyjności regionu; Potencjał instytucji otoczenia biznesu w województwie świętokrzyskim a proces tworzenia partnerstwa regionalnego, Analiza polityki jednostek finansowych wobec przedsiębiorców, Analiza kierunków rozwoju wiedzy w regionie świętokrzyskim, Analiza wydatkowania środków unijnych w regionie świętokrzyskim. Opracowanie to zawiera kwintesencję

wniosków i uwag członków zespołów pracujących w ramach poszczególnych obszarów tematycznych.

20. ANALIZA ROZWOJU INNOWACYJNOŚCI W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

pod. red. K. Grysy, WSEiP, Kielce 2009.

Autorzy opracowania stawiają tezę, iż aby nastąpił rzeczywisty postęp techniczny w województwie świętokrzyskim, trzeba mieć wykwalifikowaną, związaną z regionem kadre inżynierów i techników, a nade wszystko – ośrodki, kształcące tę kadre i wspomagające postęp techniczny. Tymczasem w statystykach dotyczących rozwoju gospodarczego województwo świętokrzyskie plasuje się na jednym z końcowych miejsc w Polsce, a liczba podmiotów gospodarczych, zatrudniających 50 lub więcej osób (czyli średnich i dużych) w 2007 roku przekraczała 600, w tym tylko 415 w sferze produkcji i usług.

Dokonano tu analizy rozwoju nauki i postępu technicznego w województwie świętokrzyskim na tle całego kraju. Wynikają z niej następujące wnioski:

1. Pod względem liczby jednostek B+R region świętokrzyski zajmuje 13 miejsce w kraju. Oceniając zaś liczbę osób zatrudnionych w tym sektorze, region zajmuje przedostatnie miejsce w kraju (2007 rok).
2. W roku 2007 nakłady (wewnętrzne) poniesione na B+R były najniższe lub prawie najniższe w Polsce zarówno co do kwoty całkowitej jak i w przeliczeniu *per capita*. To wskazuje na tendencję do zanikania w województwie świętokrzyskim działalności B+R, opartej na badaniach wymagających nowoczesnego sprzętu. Nakłady wewnętrzne ponoszone na działalność B+R w województwie świętokrzyskim w latach 1999-2007 malały, co nie rokuje dobrze postępowi technicznemu w regionie. Ostatecznie wysokość nakładów na działalność B+R w świętokrzyskim pokazuje relacja tych nakładów do PKB. O ile średnio w Polsce było to od 0,56% do 0,58% PKB, o tyle w świętokrzyskim w latach 2002-2005 nakłady te stanowiły od 0,06% do 0,08% PKB. Działalność badawczo-rozwojowa w województwie świętokrzyskim jest zjawiskiem marginalnym, a przeznaczane na nią nakłady nie rokują większych nadziei rozwoju tej działalności w przyszłości.
3. Nakłady zewnętrzne na B+R (składają się na nie m.in. składki dla organizacji międzynarodowych, prace nabyte od placówek naukowych PAN, prace nabyte od jednostek badawczo-rozwojowych, prace nabyte od szkół wyższych, prace nabyte od przedsiębiorstw, prace nabyte od prywatnych instytucji niedochodowych, prace nabyte od instytucji zagranicznych) miały w latach 1999 – 2007 marginalne znaczenie. Niewielkie środki budżetowe przekazywane są także na działalność innowacyjną. W 2006 roku województwo świętokrzyskie zajmowało w skali całego kraju - 16 pozycję – określającą poziom innowacyjności. Stąd wysuwa się wniosek, iż istnieje pilna potrzeba podjęcia działań zmierzających do zmniejszenia dystansu regionu świętokrzyskiego, oddzielającego go od bardziej innowacyjnych województw. Powinna temu sprzyjać odpowiednia

polityka wewnętrzna województwa, ukierunkowana na wykorzystanie potencjału endogenicznego oraz mocnych stron województwa, przy jednoczesnym umiejętnym wykorzystaniu wsparcia zewnętrznego.

4. Bardzo niskie nakłady na B+R i istnienie nielicznej kadry naukowej w regionie świętokrzyskim, wpływają negatywnie na efektywność strefy B+R. W województwie świętokrzyskim na 44 zgłoszone w 2005 r. wynalazki, 12 otrzymało ochronę patentową. Pod względem zgłaszanych wynalazków region zajął 14 miejsce w stosunku do innych województw. W 2006r. do opatentowania zgłoszono już tylko 30 wynalazków, przy czym uzyskano 14 patentów. Lokowało to region świętokrzyski również na jednym z ostatnich miejsc wśród województw w Polsce. Mała liczba działających jednostek sektora B+R, mało liczna kadra naukowo-badawcza oraz niewielkie nakłady przeznaczane na badania, powodują iż region ma znikomy udział w pozyskiwaniu nowych technologii. Widoczny jest brak kontaktów świętokrzyskich MŚP z nauką, który w połączeniu z niskimi nakładami na działalność B+R, zmniejsza szanse tych przedsiębiorstw na wprowadzanie innowacji. Warto podkreślić natomiast, że innowacyjność świętokrzyskich firm usługowych oraz regionalnych małych przedsiębiorstw na tle Polski jest dość wysoka.
5. Istnieje potrzeba wzmocnienia instytucji transferu technologii tak, aby przedsiębiorcy województwa świętokrzyskiego mogli korzystać z ich wsparcia w procesie transferu technologii. Wszelka pomoc szkoleniowo- doradcza, techniczna i finansowa mogłaby bowiem zminimalizować lęk przedsiębiorców przed działaniami innowacyjnymi i stymulować rozwój transferu technologii. Stwierdzono, iż województwo świętokrzyskie ma duże perspektywy rozwojowe przy zastosowaniu dostępnych na rynku nowych technologii (zwłaszcza w branżach przetwórstwo przemysłowe, górnictwo, informatyka i działalność B+R, ale również budownictwo). Sektory te (z wyjątkiem górnictwa) mają również duże szanse na współpracę z międzynarodowymi podmiotami, co za tym idzie, dostępu do nowych technologii. Infrastruktura instytucjonalna, której misją jest wspieranie transferu technologii, czyni to w niewystarczający sposób dla wiodących branż regionu. Należy spodziewać się innowacyjnego rozwoju regionu przede wszystkim w zakresie budownictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego i turystyki, w tym turystyki sanatoryjnej. Tego typu rozwój jest jednak silnie uzależniony od działań jednostek samorządów terytorialnych i ich dbałości o środowisko, o czystą wodę czy o właściwe, zgodne z potrzebami, kształcenie kadr dla regionu.
6. Poziom infrastruktury badawczej w województwie świętokrzyskim nie jest wystarczający dla efektywnego pozyskiwania technologii ze źródeł wewnętrznych, a perspektywy rozwojowe w tym zakresie największe są dla informatyki i działalności B+R.
7. Słaba jakość zasobów ludzkich w wiodących branżach regionu świętokrzyskiego niekorzystnie wpływa na wydajność i ogólny wzrost w przedsiębiorstwach oraz na ich innowacyjność.

8. Województwo świętokrzyskie nie jest postrzegane jako dogodne miejsce dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Wpływa na to m.in. infrastruktura transportowa i społeczno - gospodarcza, zasoby i koszty pracy, możliwy rynek zbytu, poziom bezpieczeństwa powszechnego. Tymczasem podmioty z udziałem kapitału zagranicznego mogłoby tworzyć nowe miejsca pracy oraz przyczynić się do wprowadzenia nowoczesnych technik produkcyjnych. Dlatego władze województwa, jak również poszczególne jego gminy, powinny się skupić na działaniach zwiększających atrakcyjność regionu wobec inwestorów zagranicznych.

W opracowaniu znalazła się również charakterystyka badań prowadzonych w 27 jednostkach samorządu terytorialnego i oceniających poziom innowacyjności świętokrzyskich gmin. Wynika z nich, iż samorządowcy ocenili ten poziom powyżej 3,5. Ponieważ ankieta była wypełniana w każdej gminie tylko przez jedną osobę, będącą przedstawicielem władzy lokalnej i nie ankietowano efektów działania władzy lokalnej wśród osób reprezentujących różne grupy społeczne i środowiska lokalne oraz opozycję, zespół oceniający nie wyciągał wniosków uogólniających. Badania te zatem powinny być kontynuowane, by uchwycić rzeczywisty poziom innowacyjności w jednostkach samorządu terytorialnego oraz wiedzę w tym zakresie ich mieszkańców. Generalna konkluzja ekspertów brzmi: innowacyjny rozwój gmin czy regionu zależy od innowacyjnego podejścia samorządów terytorialnych do zarządzania posiadanymi zasobami. Dotychczasowy sposób zarządzania gminami jest bowiem (poza nielicznymi wyjątkami) skostniały, mało innowacyjny i ograniczony czasowo do czasu trwania kadencji rad gmin i wójtów, czasami powiększonego o kilka lat.

Województwo świętokrzyskie jest jednym z najmniej rozwiniętych regionów w Polsce pod względem gospodarczym i pod względem stosowania nowych technologii. Potwierdzają to dane charakteryzujące stan nauki i innowacji w stosunku do innych województw w Polsce (bardzo niskie nakłady na działalność innowacyjną, B+R, niskie wskaźniki współpracy przedsiębiorców z ośrodkami naukowymi i szkołami wyższymi, mała atrakcyjność inwestycyjna, mała liczba naukowców aktywnych zawodowo, stopień innowacyjności średnich i dużych przedsiębiorstw przemysłowych) itp. Obecny poziom wskaźników w nauce i technice może stanowić zagrożenie dla przyszłego rozwoju regionu. Istnieje zatem pilna potrzeba podjęcia działań zmierzających do zmniejszenia dystansu regionu świętokrzyskiego, dzielącego go do bardziej innowacyjnych województw. Powinna temu sprzyjać odpowiednia polityka wewnętrzna województwa, ukierunkowana na wykorzystanie potencjału endogenicznego oraz mocnych stron województwa, przy jednoczesnym umiejętnym wykorzystaniu wsparcia zewnętrznego, zwłaszcza funduszy strukturalnych UE. Ważnym czynnikiem determinującym rozwój regionu powinien stać się proces transferu technologii i napływ kapitału zagranicznego pozwalającego na tworzenie nowych miejsc pracy oraz przyczyniającego się do wprowadzenia nowoczesnych technik produkcyjnych.

21. ANALIZA STRUKTURY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

pod. red. K. Grysy, WSEiP Kielce 2009.

Struktura opracowania przedstawia się następująco: Metodyka badań – Krzysztof Grysa, Dorota Miłek, Nauka i postęp techniczny w województwie świętokrzyskim na tle Polski – Krzysztof Grysa, Ilona Molenda-Grysa, Ocena poziomu innowacyjności regionu świętokrzyskiego na tle kraju w 2006 roku – Dorota Miłek, Ocena transferu technologii w województwie świętokrzyskim – Aneta Masternak-Janus, Ocena innowacyjności w gminach w opinii przedstawicieli wylosowanych jednostek administracji województwa świętokrzyskiego – Marek Szewczyk, Porównanie wskaźników innowacyjności województwa świętokrzyskiego i Polski z Irlandią, Finlandią i Niemcami – Aneta Masternak-Janus, Bezpośrednie inwestycje zagraniczne i firmy z udziałem kapitału zagranicznego w województwie świętokrzyskim – Aneta Masternak-Janus, Określenie obszarów zmarginalizowanych i wiodących regionu świętokrzyskiego – Paulina Nowak, Wiodące kierunki rozwoju regionu świętokrzyskiego – Krzysztof Grysa, Ilona Molenda-Grysa.

Celem badania była szczegółowa analiza rozwoju innowacyjności w województwie świętokrzyskim wraz z oceną jej na tle pozostałych regionów. Przedstawiony materiał, w opinii autorów, powinien posłużyć do skorygowania strategii rozwoju poszczególnych jst., ale także mogą być pomocne dla władz samorządowych województwa świętokrzyskiego przy rozdziale środków unijnych.

Kolejne opracowanie i raport, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – projekt pn. „Perspektywy RSI Świętokrzyskie – I etap”, to:

22. ANALIZA KIERUNKÓW ROZWOJU WIEDZY W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – RAPORT Z REALIZACJI ZADANIA,

pod red. A. Piotrowskiej – Piątek, WSEiP Kielce 2009.

Przedstawione tu badania prowadzone były w oparciu o studia literaturowe, badania empiryczne oraz analizę prac ekspertów w ramach dwóch Regionalnych Forów Innowacji: Edukacja dla społeczeństwa wiedzy oraz Nauka dla biznesu. Celem RFI Edukacja dla społeczeństwa wiedzy było poznanie opinii przedstawicieli wszystkich poziomów systemu oświaty i szkolnictwa wyższego na temat jakości kształcenia, wykorzystania ICT w dydaktyce, problemów z jakimi borykają się menedżerowie jednostek edukacyjnych, nauczyciele i wykładowcy. RFI Nauka dla biznesu zgromadziło menedżerów i pracowników działów HRM. Oceniali oni jakość kształcenia w regionie na poziomie wyższym i ponadgimnazjalnym. Wskazali oni z jednej strony na pozytywne cechy poziomu kształcenia (bogata oferta dydaktyczna, wysoki poziom kształcenia – zwłaszcza na uczelniach publicznych, dobre teoretyczne przygotowanie absolwentów szkół wyższych do podejmowanej pracy zawodowej) z drugiej jednak podkreślili negatywne cechy (brak w regionie uczelni o profilu

rolniczym i medycznym, brak studiów doktoranckich). Pokreślono konieczność stałej, sieciowej współpracy szkół wyższych z przedsiębiorstwami, której celem powinno być wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej, optymalnie odpowiadającej potrzebom lokalnego i regionalnego rynku pracodawcy. Istnieje potrzeba współpracy w formie organizowania konkursów i finansowania stypendiów dla studentów. Dotychczasowe korzyści tych kontaktów, to: poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzrost innowacyjności przedsiębiorstw oraz poprawa organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem. Nie odnotowano zaś korzyści (lub niewielkie) w zakresie transferu technologii.

Wskazano również na najbardziej poszukiwane zawody i profile kształcenia na poziomie wyższym. Na pierwszych miejscach znalazły się kierunki inżynierskie oraz informatyka. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych, najbardziej oczekiwanymi kierunkami kształcenia są: wykwalifikowani pracownicy budowlani (elektrycy, spawacze, hydraulicy), zaś najmniej poszukiwanymi zawodami są cukiernicy, elektrotechnicy i farmaceuci. Zapotrzebowanie na konkretne profile kształcenia jest w naszym regionie zróżnicowane terytorialnie. Przedsiębiorcy wskazali również rodzaje działań innowacyjnych, których oczekują od systemu oświaty i szkolnictwa wyższego. Wśród nich m.in.: stworzenie możliwości prowadzenia badań i doradztwa w zakresie wprowadzania nowych rodzajów usług; tworzenie grup kreatywnych wśród studentów, umożliwiających zdobycie praktyki zawodowej; koordynacja teorii polityki gospodarczej z praktyką poprzez zaangażowanie do pracy na uczelni osoby mające wiedzę praktyczną z danej dziedziny; nauczanie w większym zakresie zasad przedsiębiorczości oraz lepsze przygotowanie i motywowanie do zakładania własnej działalności gospodarczej; tworzenie platformy wymiany wiedzy i informacji oraz dialogu społecznego przez przedstawicieli oświaty, szkolnictwa wyższego, przedsiębiorców i władz województwa świętokrzyskiego; pomoc w tworzeniu przedsiębiorstw spin – off i spin out przez pracowników naukowych uczelni oraz placówek naukowych, doktorantów, studentów oraz absolwentów zamieszkałych na terenie województwa świętokrzyskiego, zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej typu spin - off lub spin – out; prowadzenie stałego monitoringu przemian gospodarki w celu tworzenia nowych kierunków jej specjalizacji na bazie wypracowanych i stosowanych odpowiednich narzędzi badawczych, organizowania forum wymiany opinii w ramach wielostronnej współpracy na płaszczyźnie samorząd – szkoły wyższe – biznes.

Respondenci przeprowadzonego wśród szkół ponadgimnazjalnych i wyższych badania ankietowego zwracali uwagę na potrzebę wprowadzenia kształcenia zawodowego, opartego na współpracy z przedsiębiorstwami, dostosowanego do wymogów rynku pracy. Podkreślono brak koordynacji działań szkół ponadgimnazjalnych i wyższych w zakresie budowy strategii rozwoju wiedzy zgodnie z potrzebami gospodarki i rynku pracy. Badanie wykazało dobrą współpracę uczelni wyższych z potencjalnymi partnerami (szkoły ponadgimnazjalne, Kuratorium Oświaty, przedsiębiorstwa) w ramach kształtowania programów studiów oraz całej oferty edukacyjnej. Podmioty prowadzące działalność edukacyjną muszą dostosować ofertę dydaktyczną, programy oraz

metody kształcenia do potrzeb budowy społeczeństwa wiedzy (e-learning). Konieczne są: rozwój i implementacja nowoczesnych technologii, tak w procesie kształcenia, jak i samej organizacji pracy jednostek.

Generalnie, badanie nie odpowiedziało na szereg nurtujących problemów. Zdaniem autorów istnieje potrzeba stałego diagnozowania rynku edukacyjnego i rynku pracy oraz kierunku ich rozwoju.

23. ANALIZA POLITYKI JEDNOSTEK FINANSOWYCH WOBEC PRZEDSIĘBIORCÓW pod red. A. Szplita, WSEiP Kielce 2009.

To kolejne opracowanie w ramach projektu pn. „Perspektywy RSI Świętokrzyskie – I etap” Z analizy wynika, iż w regionie świętokrzyskim należy wspierać niewielkie inicjatywy, w wyniku których pojawiają się na rynku różnego rodzaju lokalne instytucje finansowe (mimo niewielkiej skali działalności) oraz zintensyfikować współpracę z bankami spółdzielczymi (najlicniejsza grupa banków w województwie świętokrzyskim). Ponadto należy integrować i budować sieć współpracy osób i instytucji z sektora finansowego na szczeblu regionalnym.

24. ANALIZA WYDATKOWANIA ŚRODKÓW UNIJNYCH W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM. RAPORT Z BADANIA, praca zbiorowa, w ramach projektu pn. „Perspektywy RSI Świętokrzyskie – I etap”, WSEiP Kielce 2009.

Celem analizy było poznanie i ocena wydatkowania środków unijnych z programów operacyjnych w okresie programowania 2004 -2006 oraz 2007 – 2013 pod kątem rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim.

W ramach ZPORR przedsiębiorcy mogli sięgać po środki w działaniu 2.5 i 3.4 (nie wymagano od beneficjentów spełnienia kryterium innowacyjności lub nie było ono brane pod uwagę). Spośród wszystkich złożonych wniosków do działania 3.4, 37% zakwalifikowano do grupy generującej innowacje. Firmy te działają przede wszystkim w branży przetwórstwa przemysłowego oraz sektora usług i budownictwa. W realizowanych projektach przeważały innowacje procesowe. Firmy kupowały maszyny i urządzenia, usprawniające procesy produkcyjne w skali lokalnej oraz regionalnej. Autorzy opracowania wskazali, że w ramach projektów innowacyjnych wygenerowano 29 miejsc pracy, co stanowi 8,8% wszystkich miejsc pracy w ramach działania 3.4 ZPORR. Utworzenie jednego, innowacyjnego miejsca pracy kosztowało średnio 179310, 34 zł.

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006: Działanie 2.1 Wzrost Konkurencyjności Małych i Średnich Przedsiębiorstw poprzez doradztwo był skierowany do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Na 72 złożone projekty – 42 otrzymały wsparcie. Spośród wszystkich dofinansowanych, generujące innowacje stanowią 24 projekty. Na projekty innowacyjne przeznaczono 38% wartości alokacji. Realizowane projekty generowały innowacyjność organizacyjną. Były to projekty doradcze, w ramach których część przedsiębiorstw

dokonała zmian organizacyjnych we własnej firmie, np. na skutek wdrożenia systemu zarządzania jakością. Uwzględniając liczbę projektów, zrealizowanych z działania 2.1 SPO WKP, województwo świętokrzyskie plasuje się w dolnych wynikach rankingu. Tylko 0,9 % projektów zrealizowanych w ramach całego działania to projekty zrealizowane na terenie województwa świętokrzyskiego. Jest to przedostatnie miejsce (przed województwem opolskim).

Przeważały tu głównie firmy działające w branży przetwórstwa przemysłowego. Drugą grupę stanowiły przedsiębiorstwa z branży budowlanej oraz handlu i usług. Dominujące branże w województwie świętokrzyskim to handel i naprawy, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe, a zatem w przypadku innowacyjnych przedsięwzięć, w działaniu 2.1 projekty składane były przez przedstawicieli najliczniejszych branż wojewódzkich. Wskazane branże są również szansą dla województwa świętokrzyskiego z punktu widzenia rozwoju wiodących technologii i kierunków działań zdefiniowanych w wyniku realizacji projektu badawczego FORESIGHT, do których należą m.in.: - budownictwo i przemysł materiałów budowlanych - przemysł maszynowy, automatyzacja i monitoring procesów produkcyjnych - usługi konsultingowe, handel, targi, promocja oraz turystyka.

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006: Działanie 2.3 Wzrost Konkurencyjności Małych i Średnich Przedsiębiorstw poprzez inwestycje. Jego celem było zwiększenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez unowocześnienie ich oferty produktowej i technologicznej. Dotacje przeznaczone zostały na inwestycje w środki trwałe, związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową lub realizacją w istniejącej firmie działań polegających na dokonywaniu zasadniczych zmian produktów lub procesu produkcyjnego poprzez racjonalizację, dywersyfikację lub modernizację. Realizowane były również inwestycje w wartości niematerialne i prawne związane z transferem technologii drogą nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej. Wpłynęły 604 wnioski, z czego umowy podpisano na realizację 76. Realizowane projekty generowały przede wszystkim innowacyjność procesową (74%) oraz produktową (23%), w niewielkim stopniu organizacyjną (3%). Generowana innowacyjność polegała w szczególności na zmianie procesu technologicznego produkcji w przedsiębiorstwach w dużej mierze z punktu widzenia regionu świętokrzyskiego. Część firm w ramach realizacji projektów wytworzyła nowe produkty, często nowoczesne/ innowacyjne w regionie a nawet kraju. Przeważały projekty firm działających w branży przetwórstwa przemysłowego i branży budowlanej. W rezultacie realizacji projektów innowacyjnych w ramach Działania 2.3 w województwie świętokrzyskim powstało 519 nowych miejsc pracy. Średnio na jedno miejsce pracy wydatkowane zostało 71 872 zł dotacji. W tym programie Świętokrzyskie wypada bardzo słabo na tle innych województw i zajmuje ostatnie miejsce.

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006: *Działanie 2.2.1 Wsparcie dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji.* Główny nacisk kładziony był tu na wspieranie nowych inwestycji zwiększających innowacyjność przedsiębiorstw. Realizowane projekty (w regionie było ich 8 – wszystkie reprezentowały branżę przetwórstwa

przemysłowego) generowały innowacyjność technologiczną, procesową oraz produktową. Polegała ona w szczególności na zmianie procesu technologicznego produkcji w przedsiębiorstwach. Część firm w ramach realizacji projektów wytworzyła nowe produkty, często innowacyjne w skali regionu a nawet kraju. W ich efekcie powstały 362 nowe miejsca pracy na 371 planowanych. Średnio na utworzenie 1 nowego miejsca pracy wydatkowano 63 209,77 zł dotacji

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na Lata 2007 – 2013 Działanie 1.1 Bezpośrednie Wsparcie Mikro, Małych i Średnich Przedsiębiorstw - w ramach pierwszego konkursu podjęto decyzję o dofinansowaniu 71 innowacyjnych projektów. Najwięcej firm pochodzi z sektora przetwórstwa przemysłowego, branży budowlanej, konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych oraz hotelarstwa i gastronomii.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 4.4 Nowe Inwestycje o Wysokim Potencjale Innowacyjnym - skierowane jest do mikroprzedsiębiorstw, przedsiębiorców z sektora MŚP oraz dużych przedsiębiorstw. Rundy aplikacyjne zostały przeprowadzone w 2009 roku. Projekty realizowane w ramach Działania 4.4 nastawione są na wysoki poziom innowacyjności i wymagały od beneficjentów spełnienia minimum jednego z podstawowych kryteriów w tym zakresie. W ocenianych projektach były to: okres stosowania wdrażanej technologii na świecie (kryterium dwustopniowe: okres stosowania do 1 roku i okres stosowania poniżej 3 lat) stopień rozprzestrzenienia wdrażanej technologii na świecie w danej branży (kryterium dwustopniowe: do 5 % i do 15 %). Do Staropolskiej Izby Przemysłowo – Handlowej, pełniącej rolę Regionalnej Instytucji Finansującej wpłynęło z województwa świętokrzyskiego 11 projektów, na łączną kwotę ponad 382.357.000 zł (beneficjenci zadeklarowali utworzenie w województwie 138 nowych miejsc pracy).

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 8.1 Wspieranie Działalności Gospodarczej w Dziedzinie Gospodarki Elektronicznej - skierowane jest do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorców. W jego ramach realizowane są projekty inwestycyjne związane ze stymulowaniem rozwoju rynku e-usług poprzez wsparcie mikro- oraz małych przedsiębiorców w formie dotacji, na realizację projektu mającego na celu świadczenie usług drogą elektroniczną i ewentualne wytworzenie produktów niezbędnych do świadczenia tych usług. Do czasu powstania Analizy, do Regionalnej Instytucji Finansującej wpłynęło z województwa świętokrzyskiego 9 projektów.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka Działanie 8.2 Wspieranie Wdrażania Elektronicznego Biznesu Typu B2b - skierowane jest do mikroprzedsiębiorstw i przedsiębiorców z sektora MŚP. Do Regionalnej Instytucji Finansującej, do chwili powstania Analizy, wpłynęły z województwa świętokrzyskiego 4 projekty.

Na uwagę zasługuje fakt, iż wnioskowane kwoty znacznie przekraczały alokacje przeznaczone na wsparcie tego sektora zarówno w ramach ZPORR jak i RPO WŚ, co oznacza, że potrzeby w tym zakresie są znacznie wyższe i pozostają niezaspokojone. W ramach projektów ogólnopolskich ukierunkowanych na wsparcie innowacji, województwo świętokrzyskie jest wg stanu na pierwszy

kwartał 2009 roku na końcu pod względem liczby składanych i realizowanych projektów. Wynika to z braku promocji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, skierowanej bezpośrednio do przedsiębiorców z województwa świętokrzyskiego. Stąd też celowym jest nawiązanie współpracy pomiędzy RIF a władzami regionalnymi w celu poprawy tego stanu rzeczy.

Udział złożonych i ocenionych wniosków o dofinansowanie (dotyczy wniosków z zakończonych rund aplikacyjnych) w poszczególnych działaniach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka przypadających na województwo świętokrzyskie jest bardzo niski i stanowi procentowo odpowiednio dla poszczególnych działań: działanie 4.4 – 2,58 % , działanie 8.1 – 0,68 % , działanie 8.2 – 1,06 % .

Obszar dodatkowy: Absorpcja środków unijnych z programu operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, 2004-2006”. Działanie 1.5: Poprawa Przetwórstwa i Marketingu Artykułów Rolnych – w jego ramach podpisano 34 umowy, z czego 19 dotyczyło projektów innowacyjnych. (stanowi to 1,6% w stosunku do alokacji krajowej). Środki inwestycyjne przeznaczone były przede wszystkim na zakup maszyn i urządzeń usprawniających procesy technologiczne w danej firmie. Projekty realizowane w ramach Działania 1.5 nie wymagały od beneficjentów spełnienia kryterium innowacyjności. Najczęściej reprezentowanym rodzajem innowacyjności była innowacja procesowa.

Działanie 2.4: Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżone do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów - podpisano 352 umowy, z czego 84 dotyczyło projektów innowacyjnych. Stanowi to 1,9% w stosunku do alokacji krajowej. Projekty realizowane w ramach Działania 2.4 nie wymagały od beneficjentów spełnienia kryterium innowacyjności. Najczęściej reprezentowanym rodzajem innowacyjności jest innowacja procesowa.

25. POTENCJAŁ INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM A PROCES TWORZENIA PARTNERSTWA REGIONALNEGO. RAPORT Z BADAŃ,

pod red. D. Tekieli – Bisińska, J. Kwiecińska, P. Nowak, M. Pawłowska, E. Kapel – Śniowska, R. Zbróg, opracowanie w ramach projektu pn. „Perspektywy RSI Świętokrzyskie – I etap”, Wydawnictwo WSEiP Kielce 2009.

Kluczową rolę w wspieraniu innowacyjności firm i regionu, odgrywają instytucje otoczenia biznesu. Przeprowadzone w regionie świętokrzyskim badania, a w ich efekcie powstały raport, zawiera ich charakterystykę oraz opisuje siłę oddziaływania na regionalny poziom innowacyjności. W ramach przeprowadzonego badania zidentyfikowano 92 instytucje około biznesowe (w tej grupie, wskazuje się zaledwie 5 inkubatorów; istnieje 13 jednostek badawczo rozwojowych - przede wszystkim uczelnie, ale tylko 2 działają na podstawie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych). Wśród nich: agencje rozwoju lokalnego i regionalnego, samorzady gospodarcze, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra obsługi

inwestora, strefy gospodarcze jak również liczne organizacje pozarządowe o charakterze społecznym. W zakresie możliwości generowania innowacji, szczególnie innowacji technologicznych, zwraca uwagę Politechnika Świętokrzyska, która jako największa uczelnia techniczna w regionie dysponuje odpowiednim zapleczem kadrowym i technicznym.

Spośród nich wyłoniono grupę celową 50 podmiotów funkcjonujących w otoczeniu biznesu. Obejmują one swoim zasięgiem wszystkie powiaty w województwie świętokrzyskim, z wyraźnym akcentem na północną część regionu. Adresatami oferty świadczonych usług przez badane instytucje są firmy mikro (79%), małe (74%) i średnie (59%), samorządy, starterzy (firmy rozpoczynające działalność gospodarczą), duże firmy oraz: absolwenci / młodzież, osoby bezrobotne, osoby dorosłe pracujące, instytucje i organizacje pozarządowe, stowarzyszenia. Co budzi niepokój - najmniej instytucji otoczenia biznesu wskazało na stałą współpracę z jednostkami badawczo-rozwojowymi (10%) oraz z jednostkami edukacyjnymi (26%). Badania przeprowadzone wśród firm o potencjale innowacyjnym / rozwojowym wskazują, że instytucje otoczenia biznesu nie zabiegają w wystarczającym stopniu o współpracę z takimi firmami, a jeżeli już taka kooperacja ma miejsce to charakteryzuje się doraźnością. W kontekście możliwości tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości i innowacji, zjawisko to wydaje się niepokojące, gdyż są one kluczowymi elementami tworzenia wiedzy i innowacji.

Jak wynika z raportu, najczęściej świadczone usługi to: usługi doradcze (najczęściej podawano, że świadczone są usługi doradcze – proinnowacyjne. Jednocześnie zwraca uwagę stosunkowo wysoki udział podmiotów otoczenia biznesu (20%) wskazujących na świadczenie usług w zakresie wdrażania nowych technologii, czy też w zakresie oceny potrzeb technologicznych), usługi szkoleniowe, finansowe, informacyjne (rzadko informowano o świadczeniu usług z zakresu programów badawczych i innowacyjnych; nowych technologii czy ochrony własności intelektualnej), usługi specjalistyczne (badanie wykazało, iż bardzo rzadko instytucje otoczenia biznesu świadczą usługi kojarzone z rozwojem innowacyjnych przedsiębiorstw takich jak: tworzenie wirtualnych przedsiębiorstw; wyszukiwanie określonych technologii; w zakresie e-biznesu; czy doradztwa w zakresie tworzenia i rozwoju klastrów. Bardzo rzadko świadczą również usługi związane z organizacją misji gospodarczych, kojarzeniem partnerów, nawiązywaniem kontaktów kooperacyjnych, organizowaniem kampanii promocyjnych określonego produktu lub usługi). Wyniki analizy wskazują na nieduże zaangażowanie świętokrzyskich instytucji otoczenia biznesu w proces tworzenia Regionalnego Systemu Innowacji w województwie świętokrzyskim.

Na tym tle wyróżnia się aktywność Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej w Kielcach, polegająca na promocji postaw przedsiębiorczych i dobrych praktyk w zakresie wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach („Lider innowacyjności”, „Animator gospodarki”).

Instytucje otoczenia biznesu intensywnie włączyły się także w realizację projektów finansowanych ze środków unijnych (projekty realizowane w partnerstwie stanowią zaledwie 12% - 124 projekty – głównie projekty „miękkie”, spośród całkowitej liczby realizowanych i

przygotowywanych przez te instytucje projektów. Najwięcej, bo aż 62% projektów przygotowywano na zlecenie klientów, a pozostałe 26% - realizowane samodzielnie przez świętokrzyskie instytucje otoczenia biznesu.). W tym kontekście, jak piszą autorzy projektu, zastanawia niewielka liczba projektów związanych z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka i może wskazywać na niską znajomość instytucji otoczenia biznesu nt. potencjału innowacyjnego regionu i firm województwa świętokrzyskiego. Zdaniem autorów raportu instytucje otoczenia biznesu w niewystarczającym stopniu angażują się w tworzenie partnerstwa na rzecz rozwoju konkurencyjności i innowacji swojego województwa, o czym świadczy niewielka ilość projektów realizowanych w partnerstwie w stosunku do ilości projektów realizowanych samodzielnie. Instytucje te raczej ze sobą konkurują zarówno o klientów, jak i o pozyskanie dodatkowych środków finansowych. Fakt ten potwierdza również niewielkie zainteresowanie przynależnością do regionalnych czy krajowych sieci świadczących usługi na rzecz firm.

Generalny wniosek, jaki wypływa z w/w danych to: w województwie świętokrzyskim mamy do czynienia z niewystarczającym rozwojem regionalnego partnerstwa na rzecz budowania konkurencyjności i innowacji. Świętokrzyskie instytucje otoczenia biznesu wskazały na kilka powodów takiego stanu rzeczy: bariery mentalne: brak tradycji współpracy; niski poziom zaufania i lojalności pomiędzy potencjalnymi partnerami; skoncentrowanie na rywalizacji – nie dostrzeganie wymiernych korzyści płynących ze współpracy; bariery informacyjno-kadrowe: brak przykładów dobrych praktyk w zakresie współpracy partnerskiej; niesprawny system komunikacji i informacji (brak punktów informacyjnych, konsultacyjnych, itp.); niewystarczające kwalifikacje i wiedza (nt. rozwoju przedsiębiorczości, innowacji, tworzenia partnerstwa, komercjalizacji badań, transferu wiedzy i technologii, zarządzania) urzędników, pracowników instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorstw (dodatkowo nt. możliwości uzyskania wsparcia finansowego) w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i innowacji (kultury organizacyjnej i pro-przedsiębiorczej); nieznanostwo regionalnych dokumentów strategicznych i identyfikacji z ich zawartością, a także poczucia odpowiedzialności za ich realizację; bariery organizacyjno-finansowe: brak silnego lidera; niewystarczająco określony regionalny system współpracy partnerskiej (m.in.: nie przydzielenie zadań przez samorząd instytucjom otoczenia biznesu); brak współpracy wśród poszczególnych głównych aktorów regionalnych (wśród instytucji otoczenia biznesu, uczelni i jednostek edukacyjnych, firm) brak mechanizmów stymulowania współpracy (np. dodatkowe punkty przy ocenie projektów za realizację przedsięwzięć w partnerstwie); niedostosowanie oferty instytucji otoczenia biznesu do potrzeb firm (np. brak mechanizmów transferu wiedzy, dostępności kapitału); brak zainteresowania komercjalizacją badań / wiedzy.

Raport zawiera również wyniki badań przeprowadzonych wśród świętokrzyskich przedsiębiorstw (51 podmiotów), mających ocenić stan ich innowacyjności. I tak, działalność innowacyjna w badanych przedsiębiorstwach związana była z innowacjami produktowymi, procesowymi i organizacyjnymi. Innowacje produktowe dotyczące nowego (innowacyjnego) produktu

i/lub usługi, w badanym okresie wprowadziło 66,7%, natomiast ulepszony produkt i/lub usługę 56,9% badanych przedsiębiorstw. Wśród innowacji procesowych dominujące znaczenie w badanych przedsiębiorstwach miało zastosowanie nowych technologii/procesów technologicznych w procesie produkcji (66% badanych przedsiębiorstw) oraz nowe maszyny/urządzenia/narzędzia (78,4% ankietowanych przedsiębiorstw). Natomiast innowacje organizacyjne wprowadzone w badanych przedsiębiorstwach dotyczyły przede wszystkim zastosowania nowego sprzętu komputerowego (80,0% ankietowanych) oraz zastosowania nowego oprogramowania (76,5% ankietowanych).

Wśród barier aktywności innowacyjnej ankietowani wymienili: czas trwania procedur pozyskiwania funduszy na działalność innowacyjną, trudności w rozliczaniu przyznanych funduszy, trudności przygotowania dokumentacji aplikacyjnej, wysokie koszty pozyskania nowych technologii, trudności w dostępie do określonych zasobów ludzkich, trudności z pozyskaniem innych źródeł finansowania (np. kredytu), małe możliwości generowania własnych rozwiązań innowacyjnych w przedsiębiorstwie oraz niski poziom wiedzy na temat nowoczesnych technologii i możliwości ich pozyskania. Ponadto przedsiębiorcy wymienili dodatkowo dwa czynniki związane z polityką gospodarczą państwa: polityka fiskalna i wsparcie publiczne. 1/3 respondentów uznała mały wpływ czynników z obszaru powiązań nauki, przemysłu i instytucji otoczenia biznesu na ich aktywność innowacyjną. Do czynników o mniejszym znaczeniu zaliczono również koszty pozyskiwania patentu oraz ograniczony popyt na nowe produkty

Nieco inaczej bariery innowacyjności zdefiniowały instytucje otoczenia biznesu. W ich opinii kluczowy wpływ na podejmowanie aktywności innowacyjnej przez firmy odgrywają koszty związane z inicjowaniem i prowadzeniem działalności innowacyjnej (prowadzenie badań, pozyskiwanie nowych technologii i patentu) wewnętrzne słabości podmiotów gospodarczych tj. poziom wiedzy na temat nowoczesnych technologii i możliwości ich pozyskania. Wśród kluczowych czynników wpływających na aktywność firm, w ocenie instytucji otoczenia biznesu, nie pojawiły się elementy związane z pozyskiwaniem funduszy ze źródeł zewnętrznych, szczególnie z Unii Europejskiej. Czynniki te w ocenie przedsiębiorców odgrywają dużą rolę w kształtowaniu aktywności innowacyjnej firm. Taki stan rzeczy może wynikać, zdaniem autorów raportu, z niedostatecznej znajomości oferty instytucji otoczenia biznesu w zakresie możliwego do uzyskania wsparcia w przygotowywaniu i rozliczaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych. Może mieć na to wpływ charakter współpracy przedsiębiorstw z tymi instytucjami, który najczęściej ma charakter doraźny (trochę lepiej stan kooperacji oceniają instytucje otoczenia biznesu). Badane firmy nie wykazywały również znacznego zainteresowania współpracą z innymi firmami.

Ważne pytanie, z punktu widzenia budowania Regionalnego Systemu Innowacji w regionie, dotyczyło barier rozwoju współpracy regionalnej na rzecz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności w regionie świętokrzyskim. Ponad połowa ankietowanych upatruje barier we współpracy w czynnikach o charakterze polityczno-administracyjnym (zaangażowanie się władz centralnych, regionalnych i lokalnych na rzecz wspólnych przedsięwzięć, nadmierne obciążenia fiskalne

podmiotów gospodarczych, niespójne przepisy i upolityczniona administracja). Ponadto: czynniki informacyjno-promocyjne (brak informacji i promocji w odniesieniu do potencjalnych korzyści ze współpracy), czynnik ludzki (niski poziom wiedzy na temat innowacji, nowoczesnej technologii i wzajemnej współpracy firm oraz słaby dostęp do zasobów ludzkich z zewnątrz np. specjalistów, ekspertów, inżynierów), słabe zainteresowanie firm współpracą regionalną (walka konkurencyjna wyklucza wspólną realizację przedsięwzięć rozwojowych), niski potencjał finansowy firm, niski poziom komercjalizacji nowych rozwiązań przez jednostki naukowo-badawcze, słabe powiązania tych instytucji z biznesem oraz słabość (ilościowa i jakościowa) samych jednostek naukowo-badawczych, w tym uczelni wyższych regionu, infrastruktura transportowa, mentalność społeczna, czynniki instytucjonalne (niewystarczająca liczba instytucji i sieci koordynujących i wspierających takie działania). Problemem są ponadto: oferta instytucji w tym zakresie, mała liczba organizowanych spotkań, prelekcji i związany z tym brak zdefiniowanych potencjalnych płaszczyzn współpracy.

29 firm wdrażało, bądź wdraża przedsięwzięcia z dofinansowaniem unijnym, realizując łącznie 68 projektów. Z badanej grupy 51 podmiotów gospodarczych 43% nie korzystało w ogóle ze wsparcia funduszy UE. Blisko 18% firm realizowało projekty z funduszy przedakcesyjnych. Z programów okresu finansowego 2004-2006, 39% skorzystało z tej formy dofinansowania przedsięwzięć rozwojowych. Zaś w ramach bieżącej perspektywy, w pierwszych dwóch latach jej trwania, już 31% firm sięgnęło po środki unijne. Ankietowani przedsiębiorcy najczęściej realizowali w pierwszym okresie programowania projekty z obszaru rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu innowacyjności (SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw), zaś w bieżącym okresie programowania, największą popularnością cieszy się wsparcie rozwoju zasobów ludzkich (PO Kapitał Ludzki) oraz bezpośrednie wsparcie sektora msp (Regionalny Program Operacyjny). W kontekście niskiego poziomu innowacyjności firm świętokrzyskich, niepokojące może się wydać stosunkowo niewielkie znaczenie PO Innowacyjna Gospodarka, zarówno pod względem liczby realizowanych przez firmy projektów w ramach programu, jak i przydatności oferowanych poprzez program instrumentów wsparcia, w ocenie instytucji otoczenia biznesu.

Ogólny wniosek, wypływający z tych danych, w ocenie autorów, brzmi: przedsiębiorcy oczekują wzmocnienia roli instytucji otoczenia biznesu w zakresie inicjowania i koordynowania wspólnych przedsięwzięć regionalnych, co byłoby możliwe przy większym włączeniu tych podmiotów przez władze regionalne i lokalne, w proces kształtowania i wdrażania polityki rozwoju regionu.

Raport zawiera również wnioski wypływające z II Regionalnego Forum Instytucji Otoczenia Biznesu, odbytego w lutym 2009 roku, a mającego udzielić odpowiedzi na pytanie - jak zwiększyć potencjał instytucji otoczenia biznesu i ich oddziaływanie na kształtowanie polityki rozwoju regionu świętokrzyskiego oraz zmniejszyć ograniczenia, związane z rozwojem innowacji. Wśród wskazówek na uwagę zasługują:

utworzenie partnerstwa podmiotów tworzących innowacje (dużą szansą rozwoju jest tworzenie warunków do rozwoju współpracy sieciowej tych podmiotów w formie klastrów), tworzenie możliwości transferu wiedzy pomiędzy nauką a gospodarką, prowadzenie spójnej polityki gospodarczej regionu, powierzenie przez administrację zadań możliwych do wykonania przez IOB, ukierunkowanie działań IOB na realizację zadań wynikających z Regionalnej Strategii Innowacji, nacisk na nowe technologie, zmiana wskaźników Regionalnej Strategii Innowacji – ze wskaźnika popytu, podaży, wyniku na produkt, rezultat, oddziaływanie, zwiększenie dostępu do informacji o nowych technologiach i źródłach ich finansowania, w tym źródłach zewnętrznych, zawiązanie platformy trwałej współpracy Jednostek Otoczenia Biznesu, powstanie silnego/silnych ośrodka promocji przedsiębiorczości innowacyjnej, specjalizacja Jednostek Otoczenia Biznesu, aktywne włączenie się IOB w działalność innowacyjną poprzez ściślejszą współpracę z przedsiębiorstwami i sektorem badawczo-rozwojowym: zawiązywanie partnerstw, zakładanie klastrów oraz wspólną realizację projektów, szeroka promocja Jednostek Otoczenia Biznesu w kręgach przedsiębiorców i administracji samorządowej, silniejsze włączenie się IOB w działalność edukacyjną w regionie poprzez współpracę ze szkołami, w krzewienie przedsiębiorczości i kreatywnego myślenia, szczególnie wśród młodzieży, oraz w proces kształcenia przez całe życie dla osób w wieku produkcyjnym poprzez prowadzenie szkoleń, dostęp do informacji na temat innowacyjności, realizacja partnerskich projektów międzynarodowych, zwiększenie wykorzystania potencjału Targów Kielce (potencjał tego ośrodka nie jest wykorzystywany w wystarczającym stopniu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, a przede wszystkim transferu wiedzy i innowacji w regionie), modernizacja działania istniejących Instytucji Otoczenia Biznesu pod kątem innowacji.

26. WYNIKI BADAŃ PRZEDSIĘBIORSTW REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

pod red. Z. Olesiński, A. Predygiel, M. Leśniewski;

<http://perspektywyrsi.kielce.pl/images/stories/pliki/UJK/wyniki%20bada%20przedsiębiorstw%20regionu%20świętokrzyskiego.pdf>

W raporcie zawarto charakterystykę świętokrzyskich przedsiębiorstw (część pierwsza), dokonaną na próbie 300 spośród tu działających. W jego części drugiej, opisano ich potencjał innowacyjny. Wynika z niej, iż wdrożone zmiany innowacyjne w świętokrzyskich przedsiębiorstwach nie mają znaczenia przełomowych odkryć, czy najnowszych technologii, patenty, know how, high - tech rzadko są stosowane. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest zbyt wysoka cena innowacji technologicznych. Dominującym źródłem finansowania zmian innowacyjnych są środki własne i kredyty bankowe. Przedsiębiorcy czują się pozostawieni sobie samym, dlatego wdrażane pomysły i innowacje najczęściej finansują z kapitałów własnych, czasem korzystają z postrzeganych jako drogie, kredytów bankowych, a od niedawna rośnie liczba korzystających z funduszy europejskich. Głównym problemem przedsiębiorców, wdrażających innowacyjne, zmiany są braki zasobowe i słaby potencjał

organizacyjny, szczególnie w kreowaniu sieci współpracy z partnerami i organizacjami wsparcia biznesu.

W części trzeciej znajdują się informacje dotyczące partnerstwa i współpracy. Badaniom poddano przedsiębiorstwa współpracujące w zakresie tworzenia i wprowadzania na rynek nowego produktu, usługi, technologii, systemu organizacyjnego z innymi przedsiębiorstwami. Dominował brak współpracy (w 229 przypadkach), jedynie 66 przedsiębiorstw nawiązało w tym zakresie współpracę międzyorganizacyjną. Zbadano również charakter i zakres wsparcia wybranych organizacji otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy utrzymują częste kontakty z izbami rzemieślniczymi, instytucjami badawczymi naukowymi (Politechnika Świętokrzyska, UJK), publicznymi ośrodkami szkoleniowo – doradczymi i stowarzyszeniami zawodowymi. Istnieje duży potencjał w rozwoju sieci współpracy międzyorganizacyjnej tych podmiotów. Współpraca taka może zaowocować rozwojem synergii, zintensyfikowaniem procesu powstawania i wdrażania innowacji.

W badaniach poddano analizie potrzebę stworzenia jednostek wsparcia biznesu lub wsparcia prac na rzecz pomocy w rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości. Najwyżej oceniono potrzebę stworzenia systemu doradztwa w zakresie finansów i rachunkowości przedsiębiorstw, regionalnego systemu taniich gwarancji, pożyczek i poręczeń, doradztwa marketingowego, gdyż reklama i promocja jest słabą stroną przedsiębiorstw. Oceniono również wykorzystanie środków unijnych. Badani przedsiębiorcy najczęściej korzystali z Europejskiego Funduszu Społecznego, który wykorzystywany był do realizacji ich celów strategicznych związanych ze szkoleniami, doradztwem, zmianami innowacyjnymi. Wszelkie innowacje techniczne, organizacyjne, produktowe i badania były realizowane z ZPORR. Zmiany infrastrukturalne i zakupy sprzętu, techniki i technologii, remontów były realizowane z Sektorowego Programu Operacyjnego i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionu. Wykorzystanie funduszy europejskich przez przedsiębiorstwa jest nadal niewielkie. Analiza przyczyn nieskorzystania przez przedsiębiorców z funduszy europejskich wykazała iż istniejące na początku pierwszego okresu programowania problemy nadal hamują przedsiębiorców. Wiele zmian pozwoliło wyeliminować niektóre w problemy w Urzędzie Marszałkowskim (np.: wniosek i załączniki nie muszą być dostarczone w 4 egzemplarzach), ale też wiele zależy od postawy urzędnika. Pokonanie trudności w wykorzystaniu funduszy europejskich na rozwój innowacyjności i przedsiębiorczości, wymaga zbudowania rozwiązań systemowych, zaangażowania szkół wyższych w transfer koniecznej wiedzy, promocja form wsparcia przez instytucje otoczenia biznesu, powstanie systemu taniich gwarancji i pożyczek bankowych zabezpieczających realizację projektu. Największym problemem dla przedsiębiorców jest konieczność wniesienia zabezpieczenia projektu. Innymi utrudnieniami, często wymienianymi przez przedsiębiorców są: wysokie koszty, długi okres podejmowania decyzji, brak wiedzy i informacji, koszty przygotowania wniosku. Nowa rola instytucji wsparcia biznesu, jak wynika z ankiet, powinna polegać na stworzeniu trwałych struktur w każdej gminie, które specjalizować się będą w

pozyskiwaniu funduszy europejskich dla lokalnych przedsiębiorstw, których powstanie generuje wzrost zatrudnienia i konkurencyjności w gminie.

Przeprowadzone przez autorów badania, pomogły zidentyfikować oczekiwania świętokrzyskich przedsiębiorców w zakresie współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi i szkołami wyższymi. Przedsiębiorcy oczekują przede wszystkim pomocy w formie przeprowadzania analiz rynku i udostępnienia wyników badań, przedstawienia promocyjnej ceny szkoleń, studiów, kursów, organizowania dla studentów praktyk przygotowujących ich do pracy, doradztwa, udziału naukowców w rozwoju nowych technologii, dostosowania kierunków kształcenia do rzeczywistych potrzeb rynku. Współpraca między przedsiębiorstwami, a jednostkami naukowo-badawczymi i szkołami wyższymi wymaga większego zaangażowania kadry naukowej w praktykę zarządzania i komercjalizacji prac badawczych służących rozwojowi nowoczesnej przedsiębiorczości.

Badania wykazały (czwarta część raportu), iż poszukiwanie przewag konkurencyjnych i wdrażanie zmian innowacyjnych zmusza przedsiębiorstwa do ustawicznego kształcenia swoich pracowników. W badanej próbie 300 przedsiębiorstw 267 nie podejmowało działań szkoleniowych. Szkolenia, przekwalifikowanie, wzrost kapitału ludzkiego nadal nie należą do popularnych strategii budowania przewag konkurencyjnych przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy nie są skłonni do podwyższania kapitału intelektualnego swoich pracowników, zdobywanie nowych umiejętności traktują utylitarnie jako środek do realizacji celów strategicznych przedsiębiorstwa, rzadko motywują pracowników awansem lub finansowaniem nauki. Jedyną formą pomocy jest proponowanie pracownikom udziału w szkoleniach i konferencjach.

W piątej części raportu zawarto ocenę współpracy świętokrzyskich przedsiębiorców z jst. Badani przedsiębiorcy wskazali sposoby wsparcia przedsiębiorców przez gminy: wdrożenie ulg podatkowych, pomoc w pozyskiwaniu środków unijnych, bezpłatne doradztwo, udzielanie informacji), poprawa infrastruktury uproszczenie przepisów prawnych, pomoc w przeprowadzeniu szkoleń, bezpieczeństwo, przekazanie terenów, lokali pod inwestycje, promocja. Według przedsiębiorców gminy nie angażują się we wsparcie lokalnej przedsiębiorczości.

27. WYNIKI BADAŃ GMIN REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

pod red. Z. Olesiński, A. Predygier, M. Leśniewski;

<http://perspektywysi.kielce.pl/images/stories/pliki/UJK/wyniki%20bada%20gmin%20regionu%20wit%20krzyskiego.pdf>

Raport „Wyniki badań gmin regionu świętokrzyskiego” dostępny jest wyłącznie w formie elektronicznej. Nie zawiera wprowadzenia dotyczącego celu pracy, czy też uzasadnienia wyboru obszarów badawczych, ani opisu metodologii.

Badania zostały przeprowadzone w formie ankiet skierowanych do 100 gmin (liczba gmin w województwie wynosi 102 – brak informacji, które gminy zostały pominięte).

Ankieta zawierała 67 pytań, zgrupowanych w sześciu obszarach tematycznych:

Część pierwsza – Pozycja rynkowa, finansowanie, konkurencyjność

Część druga – Relacje z otoczeniem

Część trzecia – Partnerstwo i współpraca

Część czwarta – Wsparcie rozwoju innowacji

Część piąta – Przewidywanie powstania nowych podmiotów, technik i technologii

Część szósta – Relacje ze środowiskiem naturalnym

Z punktu widzenia ewentualnych wniosków dla Regionalnego Systemu Innowacji, bardziej szczegółowej analizie poddano wyniki badań w częściach czwartej i piątej.

W ramach części czwartej przygotowano osiem pytań z zakresu funkcjonowania ośrodków wspierania przedsiębiorczości na terenie gminy, inicjatyw wspierających przedsiębiorczość, rodzaju prowadzonych szkoleń, dostępu do Internetu, inicjatyw zachęcających do nauki języków obcych.

Wnioski (zostały sformułowane w sposób dość lakoniczny):

1. Około połowy gmin nie organizuje szkoleń z zakresu przedsiębiorczości. Może to wynikać z ewidentnego braku zainteresowania. Kwestia ta wymaga dalszego zbadania.
2. Większa część gmin nie posiada ośrodka przedsiębiorczości, należy tym gminom udzielić wsparcia w tym zakresie.
3. W 58% badanych gmin w szkołach nie jest prowadzony przedmiot „Przedsiębiorczość”.
4. Gminy kształtują postawy przedsiębiorcze w zakresie obsługi komputera tylko jest to działanie odgórne narzucone przez Państwo.
5. Na 100 gmin 96% stwierdziło, że 57% ma stały i bezpłatny dostęp do Internetu natomiast 43% nie posiada.
6. Gminy wykazują duże tendencje do współpracy, co z kolei wpływa pozytywnie na dalszy rozwój.
7. Gminy wykazują inicjatywy wspierające naukę języków obcych. Nauka ta daje dalsze możliwości rozwoju współpracy międzynarodowej gmin.
8. Nauka języków obcych szeroko jest rozwinięta. Szerokość językowa jest na tyle wskazana gdyż w UE obowiązuje wiele języków urzędowych na czele z językiem angielskim, niemieckim, francuskim itp.

W części piątej zawarto sześć pytań dotyczących: obszarów, w jakich w gminie mogą pojawić się nowe produkty, techniki, technologie, sposobów przyspieszania innowacji, rodzaju pomocy udzielanej przedsiębiorcom przez gminę, rząd, organizacje wsparcia biznesu, jednostki naukowo-badawcze i szkoły wyższe.

Wnioski:

1. Gminy szeroko upatrują możliwości wdrażania nowych produktów, techniki, technologii w różnych branżach.
2. Gminy są zorientowane na realizowanie procesu innowacji. Jednym z głównych problemów są braki środków finansowych.
3. Gminy orientują się na dbanie o swoich przedsiębiorców oferują im szeroki wachlarz zachęt.
4. Gminy mają własne zdanie na badany temat co plasuje ich w grupie gmin patrzących poważnie na przyszłość.
5. Istnieje zapotrzebowanie na wszelkiego rodzaju szkolenia, usługi konsultingowe itp.
6. Gminy tworzą stopniowo więź współpracy z otoczeniem około biznesowym. Gminy dostrzegają potrzeby generowania nowych technologii, zbliżania nauki i biznesu.

28. RAPORTY Z KONFERENCJI I SEMINARIÓW W RAMACH PROJEKTU „NAUKA DLA BIZNESU”

Marek Leszczyński

<http://www.wynalazki.kielce.pl/pl/seminaria/lista/strony/1>

Wiodącym celem projektu jest wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego województwa świętokrzyskiego dla wzrostu konkurencyjności gospodarki na poziomie regionalnym oraz krajowym. Projekt jest realizowany (w ramach PO KL) przez Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach w partnerstwie z Kieleckim Inkubatorem Technologicznym w Kielcach. Ważnym elementem projektu są cykliczne seminaria, których zadaniem jest upowszechnianie wiedzy o znaczeniu badań naukowych oraz współpracy nauki i sektora przedsiębiorstw obejmujące: innowacyjne potrzeby przedsiębiorstw, usługi około-biznesowe i transfer technologii w komercjalizacji badań naukowych, system finansowania badań naukowych i procesu wdrażania technologii, ochronę własności intelektualnej i przemysłowej. Seminaria organizowane przez kierownika projektu Pana Prof. Wiesława Kaca – kierownika projektu z udziałem środowiska naukowego regionu oraz zapraszanych gości – ekspertów z dziedziny innowacji.

1. Integracja środowisk społeczno-gospodarczych na rzecz innowacji. Stan obecny – perspektywy – konferencja inauguracyjna, Kielce, grudzień 2008

www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=18

Raport został przygotowany w układzie następujących tematów:

1. Potencjał akademicki województwa świętokrzyskiego – stan obecny i rekomendacje rozwojowe,
2. Instytucje proinnowacyjne i ich rola,

3. Projekt „Nauka dla biznesu”

- cele projektu i realizatorzy
- pierwsze seminarium – dobre praktyki (doświadczenia uczelni w trzech ośrodkach: Krakowie, Łodzi i Poznaniu) oraz wnioski z dyskusji.

Autor odwołuje się do badań przeprowadzonych w latach 2006-2007 nad strukturą gospodarki województwa świętokrzyskiego pod kątem jej innowacyjności. Między innymi analizowano potencjał badawczy województwa, sformułowano pewne ogólne wnioski i rekomendacje, które również dzisiaj zachowują duży stopień aktualności.

Wnioski te (omawiane wcześniej przy prezentacji badań prowadzonych przez autora), to m.in.: słaba „siła naukowa” regionu, brak kompleksowych multidyscyplinarnych projektów badawczych, brak wykształconej sieci powiązań pomiędzy uczelniami w regionie, słaba działalność patentowa.

Instytucje proinnowacyjne – parki naukowo-technologiczne, inkubatory i centra transferu technologii stanowią istotny komponent systemu innowacyjnego każdego kraju. Odpowiadają one za sprawny przepływ wiedzy i innowacji zapewniający generowanie korzyści zewnętrznych, będących podstawą wzrostu gospodarczego opartego na wiedzy. Specyfika parków naukowo-technologicznych i inkubatorów pozwala im pełnić role inspiratorów współpracy, zarówno między przedsiębiorstwami a sfera nauki, jak i między przedsiębiorstwami.

Z myślą o lepszym wykorzystaniu potencjału intelektualnego i technicznego uczelni oraz transferze wyników prac naukowych do gospodarki powstał projekt "Nauka dla biznesu". Jego najważniejszym założeniem jest poszerzanie wiedzy na temat komercjalizacji badań naukowych wśród pracowników sfery naukowo-badawczej (B+R) regionu świętokrzyskiego. Realizacja projektu przez uczelnie wspólnie z Kieleckim Inkubatorem Technologicznym (KIT) pozwoli na stworzenie i rozwój spójnego systemu transferu wiedzy do przemysłu. KIT przystąpił do budowy w Kielcach bazy infrastrukturalnej dla innowacyjnych przedsiębiorstw, która będzie załączkiem do powstawania firm wykorzystujących nowe technologie.

Głównym celem projektu jest wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego województwa świętokrzyskiego dla wzrostu konkurencyjności gospodarki na poziomie regionalnym oraz krajowym poprzez podniesienie świadomości pracowników sektora B+R w zakresie komercjalizacji badań naukowych, transferu technologii oraz znaczenia ochrony własności intelektualnej i przemysłowej.

W trakcie dyskusji wskazywano na:

- aktywną współpracę władz Kielc z uczelniami, w tym zwłaszcza istotną rolę w kreowaniu innowacji przez Wydział Matematyczno-Przyrodniczy UJK oraz na aktywność Świętokrzyskiego Centrum Innowacji i Transferu Technologii,

- główne kierunki ewolucji Kielce w kierunku miasta nauki i miasta otwartego dla biznesu - wg magazynu „Forbes”, Kielce obok Gdyni uznane zostały za najlepsze miasto do lokowania biznesu w grupie miast średnich (200-tysięcznych),
- inicjatywy ze strony miasta mające aktywizować gospodarczo Kielce i region. m.in. inicjatywa grona targowego, która odbyła się przy wsparciu i inicjatywie miasta, wspólne inicjatywy z UJK – takie jak: Kielecki inkubator Technologiczny, staże dla absolwentów,
- słabą dostępność komunikacyjną miasta jako przyczynę słabości miasta w przyciąganiu inwestorów,
- odpływ młodej i wykształconej kadry oraz konieczność wyzwolenia mechanizmów powstrzymujących ten proces.
- brak elastycznych metod współpracy między sferą nauki i biznesu, brak systemu „zasysania” rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa, a także słabo funkcjonujący system patentowy.
- nowe możliwości integracji środowiska i tworzenia efektów synergicznych poprzez Park Naukowo-Technologiczny i Kielecki Inkubator Technologiczny,
- intensywną współpracę między Świętokrzyskim Centrum Onkologii i Wydziałem Nauk o Zdrowiu i Wydziałem Matematyczno-Przyrodniczym UJK w zakresie rozwijania nowoczesnych technologii medycznych i usług medycznych,
- istniejące już obecnie możliwości tworzenia przez uczelnie spółek prawa handlowego i prowadzenia działalności o charakterze biznesowym.

2. Innowacyjne potrzeby przedsiębiorstw, Kielce, styczeń 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=27>

Koncentrowano się na innowacjach w przedsiębiorstwach i możliwościach powiązań między sferą przedsiębiorstw i nauką w tym zakresie. Wnioski z dyskusji:

- małe firmy są bardziej innowacyjne od dużych, przede wszystkim w obszarze innowacji organizacyjnych. Jedynie duże firmy mogą sobie pozwolić na znaczne budżety na długie badania naukowe. Małe przedsiębiorstwa nie są zdolne do wydatkowania znacznych sum na badania podstawowe. Część badań jest kupowana na rynku od twórców. Szansą firm polskich jest ścisła współpraca z uczelniami, bo badania kupowane od naukowców uniwersyteckich są w Polsce relatywnie tanie w porównaniu z zagranicznymi,
- sukcesy firm innowacyjnych wynikają z ich świadomości. Nauka natomiast nie posiada świadomości komercjalizacji badań, ważniejsze dla naukowca jest publikowanie w wysoko punktowanych czasopismach. Problemem jest jak znaleźć wspólny język. Naukowcy i praktycy operują inną skalą. Badania podstawowe mają inną specyfikę i

dynamikę niż działalność wdrożeniowa. Innowacyjność nie jest należycie postrzegana w środowisku naukowym,

- konieczne jest wypracowanie stałej formuły współpracy na poziomie regionalnym między środowiskiem nauki i biznesu. W skali województwa jest zbyt mało firm innowacyjnych, brakuje swoistego klimatu innowacyjnego. Firmy innowacyjne odniosły sukces w dużej mierze dzięki własnej inwencji, inwencji właścicieli,
- w regionach ubogich w kapitał, szczególną rolę odgrywają instytucje związane z samorządem, który staje się często głównym stymulatorem działań innowacyjnych,
- gestorzy środków na stymulowanie innowacji wykazują zbyt małe zaangażowanie w promocji tych środków oraz wiedzy o innowacjach, co wpływa na przekonanie przedsiębiorców o słabej dostępności tych środków dla większości firm,
- istnieje konieczność znalezienia nowego profilu działalności dla województwa, które powinno poszukiwać swoich specjalizacji i odkrywać nowe obszary związane m.in. z innowacyjnością w produkcji rolniczej, ekologią, wykorzystaniem terenów pod odnawialne źródła energii na terenie województwa czy rozwojem małych innowacyjnych przedsiębiorstw powiązanych sieciowo, także poza terenem samego Świętokrzyskiego.

3. Potencjał systemu badań i edukacji, powiązania nauki i przemysłu, Kielce, luty 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=35>

W części dyskusyjno-panelowej z udziałem ekspertów zidentyfikowano główne bariery zastosowań nowych technologii w praktyce oraz możliwości pokonywania tych barier.

- w Polsce występują liczne bariery prawne, instytucjonalne czy wreszcie mentalna „pieniądze mają być”, a proces wdrożenia trwa całe lata. Istotną barierą jest brak systemu ochrony własności intelektualnej (brak także zrozumienia, w wielu kręgach decydenckich, że wynalazek jest własnością, pomysłem, stanowi know-how),
- konieczne są zmiany o charakterze mentalnościowo-kulturowym w środowisku naukowym i jego otoczeniu oraz wiedza jak dotrzeć do środków na patentowanie wynalazków,
- po akcesji do UE istnieją znacznie większe możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe do włączenia się w europejską przestrzeń badawczą. Największym problemem jest to, że naukowcy nie są rozliczani z działalności użytecznej społecznie, tylko z publikacji, które (zwłaszcza w wąskich specjalnościach) nie przynoszą efektów społecznych. Prowadzenie badań i wdrożeń nie znajduje także zrozumienia wśród humanistów, którzy często stanowią kadrę kierowniczą uczelni,
- Polska musi poszukiwać nowych dróg rozwoju, a takie możliwości daje biotechnologia, której szerokie zastosowanie w produkcji rolniczej na potrzeby przemysłu jest szansą na rozwój regionów rolniczych. Należy przełamać nieufność, jaka pojawia się w przypadku

nowości - tak też jest z biotechnologią, która w rzeczywistości nie niesie takich zagrożeń, jakie jej się często przypisuje.

4. Usługi okołobiznesowe i transfer technologii w komercjalizacji badań naukowych, Kielce marzec 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=52>

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, którzy zaprezentowali główne obszary aktywności poszczególnych instytucji: KIT, SIPH, SSE Starachowice, EPRD.

Podkreślano potrzebę intensyfikacji współpracy i działań środowisk biznesowych oraz środowiska akademickiego regionu. Zwrócono uwagę na rozbieżności oczekiwań potencjalnych inwestorów i władz lokalnych. Wbrew obiegowym opiniom inwestorzy nie liczą w głównej mierze na ulgi i zwolnienia podatkowe, ważniejsze przy decyzji lokalizacyjnej jest dla nich: stabilność rozwiązań prawnych, infrastruktura i kadra na danym terenie. Akcentowano potrzebę aktywności władz publicznych, w tym samorządów w tworzeniu warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej i przyciąganiu kapitału. W Unii Europejskiej występuje dość szeroki zakres wsparcia w formie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw, „stare” kraje UE wypracowały w tym zakresie stosowne instrumenty zgodne z prawem unijnym. W Polsce póki co brak takich rozwiązań. Niezbędne są zmiany na poziomie ogólnokrajowym w zakresie elastycznego rozliczania czasu pracy. W trakcie debaty poruszono także kwestię ochrony patentowej i ochrony własności intelektualnej.

5. Tworzenie warunków i instrumentów wspierających naukę i przedsiębiorstwa w komercjalizacji wiedzy, Kielce kwiecień 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=53>

W spotkaniu wzięli udział zaproszeni eksperci w dziedzinie innowacji spoza województwa świętokrzyskiego:

- Pan dr Krzysztof Matusiak – prezes zarządu Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, ekspert w dziedzinie inkubacji przedsiębiorczości i innowacji, transferu technologii a także rozwoju regionalnego w Polsce i krajach Europy Środkowo-Wschodniej.
- Pani Małgorzata Snarska-Świdorska – specjalista i ekspert z zakresu wdrażania funduszy pomocowych i strukturalnych, była m.in. ekspertem w programie Banku Światowego – Rural Development Programme. W latach 2003-2004 kierowała pracami biura wdrażania funduszy strukturalnych w Urzędzie Marszałkowskim województwa łódzkiego.

Podczas panelu dyskusyjnego zwracano uwagę na szczególną rolę i specyfikę małych i średnich firm w tworzeniu i absorpcji innowacji oraz preferencje dla tego sektora w Programie Innowacyjna Gospodarka. Podkreślano duże zróżnicowanie wartości merytorycznej projektów oraz wskazywano na błędne podejście „są pieniądze – trzeba po nie sięgnąć”, ponieważ firma nie dokonuje właściwej diagnozy potrzeb, a projekt jest mało użyteczny w skali społecznej.

Akcentowano doświadczenia europejskie w zakresie umiędzynarodowienia projektów badawczych i tworzenia nową jakości współpracy i kooperacji między uczelniami w skali Unii. Uczestnictwo w projektach jest związane z jakością kadry akademickiej i jej motywacją do udziału i współpracy. Unia daje równe szanse udziału w projektach naukowcom i jednostkom niezależnie od miejsca ich pracy, liczy się wartość merytoryczna projektu, a nie wielkość reprezentowanej przez naukowca jednostki. Istotne jest aby projekt miał rzeczywiście charakter badawczy, dlatego powinien być tam bardzo wysoki udział pracowników naukowych a nie techniczno-administracyjnych.

Zdiagnozowano bariery wpływające na niewystarczającą aktywność naukowców w inicjatywach badawczych UE, takie jak:

- sposób organizacji pracy w uczelniach - podporządkowanie pracy dydaktyce, wysokie narzuty na badania rzędu 30%-40%, słabo rozwinięty system motywacyjny na uczelniach oraz preferowanie publikacji nad wdrożeniami,
- słabe powiązanie uczelni z otoczeniem gospodarczym i administracyjnym,
- autonomiczność uczelni i jej względne wyizolowanie z otoczenia.

Wskazano na trwające prace nad zmianami w systemie nauki i szkolnictwa wyższego, polegające na zróżnicowaniu na różne typy uczelni, na badawcze i dydaktyczne, na uczelnie o zasięgu krajowym i regionalnym. część z nich to będą uczelnie III generacji – silnie zorientowane na otoczenie społeczne i biznesowe, funkcjonujące w oparciu o reguły znane bardziej ze świata biznesu, część będzie konserwatywna i tradycyjna – będą one kontynuować tradycję europejskich uniwersytetów.

Na tle dyskusji dotyczącej nowych instytucji powstających w celu wsparcia firm innowacyjnych Pan prof. Kaca przypomniał, iż innowacja i jakość to nie jest stan a bardziej proces, który ma charakter dynamiczny, a pozytywne jest to, że w Kielcach wyłania się grupa liderów zmiany w kierunku innowacji, która zaczęła podejmować konkretne działania.

6. System finansowania badań naukowych oraz procesu wdrażania technologii, Kielce maj 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=54>

Głównym tematem panelu dyskusyjnego było efektywne pozyskiwanie środków na wdrażanie innowacji w regionie poprzez:

zawieranie umów o współpracy między uczelnią a biznesem i przedstawienia ewentualnego przedsięwzięcia jako projektu inwestycyjnego, tworzenie takich przedsięwzięć jak parki

technologiczne, inkubatory akademickie, pre – inkubatory, tworzenie sieci instytucji wsparcia informacyjnego o dostępnych środkach na badania naukowe, zlecenia krajowe i granty, korzystanie ze środków Unii Europejskiej.

Bariery:

małe zainteresowanie sektora finansowego (funduszy inwestycyjnych) finansowaniem wynalazków, ze względu na stopień ryzyka, bariera wkładu własnego firm z terenu województwa świętokrzyskiego, rzutująca na stosunkowo niewielkie zainteresowanie potencjalnych beneficjentów PO Innowacyjna Gospodarka umożliwiającego dofinansowanie dużych projektów (o wartości ok. 8 mln euro), brak możliwości dofinansowania w ramach RPO dobrych pomysłów innowacyjnych, zgłaszanych przez osoby nie prowadzące działalności gospodarczej (warunek otrzymania dotacji),

W konkluzji spotkania padała propozycja aby utworzyć forum współpracy składające się z ludzi nauki, biznesu i samorządu, które wskazałoby kierunki rozwoju i innowacji w województwie.

7. Ochrona własności intelektualnej i przemysłowej w Polsce i Unii Europejskiej, Kielce czerwiec 2009

<http://www.wynalazki.kielce.pl/download.php?id=67>

W seminarium udział wzięło troje przedstawicieli Urzędu Patentowego RP. Naukowców w trakcie dyskusji nurtował problem ochrony własności intelektualnej ze strony uczelni, tzn. na ile uczelnia zabezpiecza interesy pracowników naukowych w tym zakresie. Wskazano na inicjatywy ze strony Urzędu Patentowego, aby regulacje ochrony własności intelektualnej weszły do prawa o szkolnictwie wyższym, a także do standardów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Ponadto eksperci odpowiadali na szereg pytań z dziedziny wynalazczości, w tym m. in. dotyczących:

- metod dochodzenia do patentu – „produkt przez sposób” - w metodzie tej jeżeli nie da się określić produktu w inny sposób można go zastrzec przez sposób wytwarzania,
- pomocy Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego w zakresie rejestracji wniosku patentowego,
- kosztów rejestracji wniosku patentowego (znaku towarowego bądź wzoru przemysłowego),
- korzyści z udziału w targach dla wynalazcy,

8. Polskie i europejskie przykłady wsparcia w procesie komercjalizacji badań naukowych, Kielce lipiec 2009

Brak raportu

9. Partnerstwo naukowo - gospodarcze na rzecz komercjalizacji prac badawczo - rozwojowych, Kielce październik 2009

Brak raportu

29. EUROPEJSKA POLITYKA REGIONALNA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

Sławomir Pastuszka WSEiP, Kielce 2008, s.265 i n.

Autor nie poświęca bezpośrednio uwagi problematyce innowacyjności w województwie świętokrzyskim, jednakże w przygotowanej diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, zwraca między innymi uwagę na niski poziom rozwoju w zakresie informatyzacji oraz niską dostępność firm i mieszkańców do Internetu. „Różnice międzyregionalne w zakresie informatyzacji wpływają niekorzystnie na konkurencyjność i jakość życia mieszkańców, stąd imperatywem jest rozwój społeczeństwa informacyjnego”²⁶.

Autor zwraca również uwagę na pogarszającą się sytuację sektora badawczo-rozwojowego w regionie, o czym świadczą gwałtowne spadki nakładów na badania i rozwój w latach 1999-2004 – aż o 80% (przy wzroście nakładów w kraju o 13,6%). „Może to oznaczać, że jeśli region świętokrzyski nie podejmie wysiłku na rzecz budowy sprawnego systemu innowacyjnego, stymulującego konkurencyjność gospodarki regionalnej, to dysproporcje w jego rozwoju w stosunku do lepiej rozwiniętych regionów w Polsce mogą się jeszcze pogłębić”²⁷

30. PROBLEMY GOSPODARKI REGIONALNEJ I LOKALNEJ W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM,

pod redakcją Krzysztofa Grysy, Wydawnictwo WSH im. B. Markowskiego, Kielce 2009., zrealizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013

Celem publikacji zawierającej zbiór artykułów i referatów wygłoszonych podczas sympozjum w czerwcu 2009, było wykorzystanie badań i doświadczeń autorów – naukowców i praktyków, także reprezentujących inne województwa, do sprawniejszego działania na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.

Wydawnictwo zawiera 42 artykuły zgrupowane w 7 rozdziałach tematycznych. Z punktu widzenia zadania tworzenia Regionalnego Systemu Innowacji zostaną zaprezentowane 3 artykuły:

- **Anna Sabat: *Wpływ zarządzania wiedzą na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw regionu świętokrzyskiego*, str. 83-90**

Zdaniem autorki „Sieciowe zarządzanie wiedzą stanowi element kluczowy przy powstawaniu konkurencyjnych przedsiębiorstw i ich skupisk – klastrów.” Badania klastrów w województwie świętokrzyskim zostały przeprowadzone z uwzględnieniem wskaźnika lokalizacji pod względem

²⁶ Str.273

²⁷ str. 275

liczby zatrudnienia. Najwyższy wskaźnik uzyskuje Grono Targowe Kielce 1,48, co oznacza że udział procentowy zatrudnienia w branży targowej regionu jest o połowę wyższy niż w kraju. Wskaźnik wyższy od 1 uzyskały skupiska firm zajmujących się wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, należących do branży ogrodniczo-sadowniczej i przetwórstwa spożywczego, budowlanej oraz odlewniczej.

Wyniki badań wskazują, iż do najważniejszych barier rozwoju małych i średnich firm w regionie należą: wysokie podatki, silna konkurencja, brak kapitału, niestabilność rynku zbytu, trudności w dostępie do tanich kredytów, gwarancji i poręczeń, brak poczucia stabilności prawnej, niedobór działań wspierających przedsiębiorczość. Najważniejsze wnioski:

- kształtowanie konkurencyjności i innowacyjności sieci zdeterminowane jest przez stopień aktywności przedsiębiorstw w nich funkcjonujących w pozyskiwaniu środków Unii Europejskiej,
- docieranie uczelni do małych przedsiębiorstw oraz prorynkowe nastawienie sprzyja rozprzestrzenianiu się wiedzy z uczelni do gospodarki,
- zasadniczym elementem staje się jak najszybsza koordynacja polityk: naukowej opartej na zarządzaniu wiedzą, polityki konkurencji oraz polityki opartej o klastry w celu uzyskania pogłębionych efektów synergicznych.

▪ **Ewa Kapel-Śniowska: *Świętokrzyski Regionalny System Innowacji, str. 104- 112***

Autorka przytaczając wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektów *PROMONIT* oraz *Perspektywy RSI I etap* (omawianych także w wyżej wymienionych publikacjach powstałych w ramach tych projektów), przychyliła się do tezy iż po upływie 4 lat od rozpoczęcia procesu tworzenia Regionalnego Systemu Innowacji w województwie, pozostaje on nadal w formie załączkowej. Następnie stawia tezę o słabości poszczególnych środowisk regionalnych i niesatysfakcjonującej jakości kapitału społecznego, wynikającej z rywalizacji oraz braku tradycji współpracy pomiędzy podmiotami.

Autorka odwołuje się do koncepcji „podróży innowacyjnej” stworzonej przez Van der Ven'a. Koncepcję tę zaadaptowaną do warunków regionalnych przedstawia następująco: „mała grupa entuzjastów tworzy pomysł i odnosi kilka przyciągających uwagę sukcesów, torując sobie w ten sposób drogę do bardziej ambitnych i poważnych zmian polityczno-systemowych. Wyróżnia 5 etapów takiej „podróży”:

1. zgromadzenie entuzjastów,
2. określenie wspólnej wizji i strategii działania,
3. wdrożenia pilotażowych działań nowatorskich,
4. popularyzacja i integracja środowisk na rzecz innowacji,
5. aktualizacja strategii.

Podkreślając, iż procesy tworzenia regionalnego partnerstwa wymagają działań długofalowych, formułuje następujące warunki tworzenia efektywnej sieci współpracy:

- członkowie sieci muszą mieć wspólną wizję oraz wspólne cele i mówić „wspólnym” językiem, tzn. rozumieć się nawzajem,
- muszą być wystarczająco zmotywowani oraz zaangażowani by znajdować czas na wspólne spotkania i przygotowanie do nich, a także przygotowywać i realizować wspólne działania,
- członkowie sieci muszą być decyzyjni i rozwijać swoje specyficzne umiejętności,
- pomiędzy uczestnikami sieci musi być odpowiedni poziom zaufania oraz pozytywna komunikacja

Województwo świętokrzyskie nawiązało współpracę z Regionem Centralnej Finlandii, mającym pozytywne osiągnięcia w rozwoju przedsiębiorczości oraz postaw pro-przedsiębiorczych w społeczeństwie. Transfer wiedzy i dobrych praktyk z tego regionu i innych regionów partnerskich powinien przyczynić się do stworzenia efektywnego Regionalnego Systemu Innowacji.

- **Jerzy Baruk: *Wiedza i innowacje instrumentami zarządzania rozwojem gospodarki regionalnej, str. 305 - 312***

Autor zwraca uwagę, iż sprawność funkcjonowania regionu wymaga racjonalnego zarządzania, a więc podejmowania takich działań jak: planowanie i podejmowanie decyzji, organizowanie, przewodzenie i kontrolowanie. Zauważa iż nie wszystkie osoby pełniące funkcje kierownicze radzą sobie skutecznie z podstawową metodą zarządzania innowacjami i przez innowacje. Zarządzanie współczesnymi organizacjami (przedsiębiorstwami, regionami) jest procesem złożonym, dlatego trzeba mieć świadomość popełnianych błędów, takich jak:

- bazowanie na osiągnięciach z przeszłości i brak zmian w stylu zarządzania,
- brak szybkiej reakcji na zmiany w otoczeniu, co skutkuje niewłaściwymi decyzjami,
- niewłaściwe zachowania przełożonych, wywołujące obawy pracowników przed przekazywaniem informacji niepożądanych, których znajomość jest konieczna dla podjęcia prawidłowych decyzji,
- decydowanie w warunkach nadmiernego ryzyka, sprzyjające wejściu na ścieżkę kryzysu,
- brak koncentracji uwagi na integracji działalności, prowadzące do chaosu i bezpośredniej konkurencji w ramach organizacji,
- większe zainteresowanie kierownictwa opiniami zewnętrznych analityków niż własnych pracowników,
- ciągle zmiany strategii oraz zmiany kadrowe utrudniające systemowe doskonalenie własnej działalności, uwzględniające zmiany w otoczeniu,

- brak reakcji na przejawy działań wskazujących na pogorszenie opinii o organizacji i spadek jej wiarygodności,
- bierne zachowanie zarządzających i nadmierne uzależnienie od organów powołujących zarząd,
- brak reakcji kadry kierowniczej, mimo dostrzegania negatywnych działań w organizacji

Warunkiem podwyższenia poziomu innowacyjności organizacji (przedsiębiorstw, regionów) jest uruchomienie procesu kreowania wiedzy przetwarzanej na innowacje, które sprzyjają osiągnięciu przewagi konkurencyjnej.

31. BARIERY INNOWACJI W PRZEDSIĘBIORSTWACH PRZEMYSŁOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO,

E. Łyżwa, w : *Wiedza i innowacje w rozwoju polskich regionów: siły motoryczne i bariery*, pod red. S. Pangsy – Kania, Uniwersytet Gdański Instytut Wiedzy i Innowacji, Gdańsk 2007., s. 197 i n.

Autorka artykułu twierdzi, iż „Kielce jako stolica regionu i największy ośrodek miejski nie spełnia wystarczającej roli we wspieraniu współpracy gospodarczej nauki z przemysłem”. Analizie zostały poddane nakłady na działalność innowacyjną w latach 2003 – 2005. Wynika z niej, że, że wielkość nakładów na działania innowacyjne przedsiębiorstw przemysłowych regionu oraz ich aktywność w tym zakresie w 2005 roku, w porównaniu z dwoma wcześniejszymi latami, prezentują mało widoczną efektywność wdrażania założeń RSI w pierwszym roku. Autorka przeprowadziła badanie wśród przedsiębiorstw przemysłowych regionu świętokrzyskiego. Ze zgromadzonego materiału wynika, że kluczową barierą ograniczającą aktywność innowacyjną przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego regionu świętokrzyskiego jest brak środków finansowych lub dostępu do źródeł finansowania. Kolejną barierą jest brak wykwalifikowanego personelu oraz zbyt duża liczba regulacji (prawnych, urzędniczych). Kolejne to: ograniczony dostęp do ośrodków innowacji, brak partnerów pomocnych we wdrażaniu innowacji, brak dostatecznej ochrony praw własności intelektualnej oraz brak potrzeby lub brak zainteresowania wprowadzaniem innowacji. Poziom regionalnej innowacyjności jest zatem ograniczany z jednej strony przez brak środków na działalność innowacyjną, a z drugiej zbyt niską aktywność przedsiębiorców w ubieganiu się o środki ze źródeł zewnętrznych. W opinii autorki, uproszczenie procedur związanych z wykorzystywaniem środków z funduszy strukturalnych jest jednym z ważniejszych elementów wspierania innowacyjności przedsiębiorstw, a więc realizacji zapisów RSI.

32. DYNAMICZNE ASPEKTY OCENY INNOWACYJNEJ ATRAKCYJNOŚCI REGIONU Z UWZGLĘDNIENIEM ELASTYCZNOŚCI PROCESÓW INNOWACYJNYCH

A. Oksanycz, IV Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 31 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2002, s. 205 – 211.

Artykuł zawiera koncepcję oceny innowacyjnej atrakcyjności regionu, z uwzględnieniem zróżnicowania w czasie zjawisk przyczynowo – skutkowych w procesie innowacyjnym, na podstawie wykorzystania metod statystyki matematycznej. Czytamy w nim, iż RSI WŚ powinna zmierzać do poprawy wizerunku województwa świętokrzyskiego, pokazując faktyczne i potencjalne korzyści dla mieszkańców i inwestorów w różnych dziedzinach życia społ – gosp. Atrakcyjność to polepszanie warunków inwestowania, zwłaszcza dla inwestorów zewnętrznych, polepszanie warunków funkcjonowania firm, rozwój wszelkich dopuszczalnych ekologicznie form przedsiębiorczości oraz instytucji i organizacji funkcjonujących w regionie.

Dalej czytamy, iż władze regionalne muszą zarządzać realizacją polityki innowacyjnej w regionie, podejmować decyzje, mające na celu wzrost atrakcyjności innowacyjnej regionu i jednocześnie występować w roli inwestora tych programów innowacyjnych, które:

- nie są zbyt atrakcyjne dla prywatnego sektora, lecz niezbędne dla przyspieszenia i aktywizacji realizacji RIS, w tym procesów innowacyjnych w sektorze prywatnym;
- pozwalają wykorzystać środki unijne;
- są w stanie wypełnić lukę w kompleksowych projektach innowacyjnych;
- mają efekt mnożnikowy.

Sukces realizacji RSI, zdaniem autora, w dużym stopniu zależy od stosowania kilku podstawowych zasad:

1. zasada bilansu interesów – społecznych, państwowych, korporacyjnych i osobistych, co oznacza generowanie motywacji do intensyfikacji procesów innowacyjnych na odpowiednich poziomach;
2. zasada systemowości, co oznacza uzgodnienie działań innowacyjnych „podciągnięcie” słabych obszarów gospodarczych i rozwiązanie problemów, mających kluczowe znaczenie;
3. połączenie państwowej regulacji procesów innowacyjnych z rynkową samoregulacją, co oznacza wykorzystanie przeważnie pośrednich dźwigni regulowania procesów gospodarczych, w tym i innowacyjnych w regionie;
4. orientacji na długotrwałe pozytywne skutki i efekty mnożnikowe, co umożliwia identyfikację projektów, których realizacja jest trzonem dla rozwoju przedsiębiorstw różnych branż i gałęzi oraz punktem wyjściowym dla uruchomienia innowacji w tych przedsiębiorstwach na poziomie kilkakrotnie wyższym aniżeli innowacja pierwotna, realizowana w ramach projektu;

5. podporządkowanie RSI strategii rozwoju regionu i Państwowej Strategii Innowacji.

33. POZIOM INNOWACYJNOŚCI REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

P. Nowak, IV Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 31 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2002, s. 147 – 155.

Autorka pisze, iż poziom innowacyjności gospodarki regionu świętokrzyskiego (analizie zostały poddane lata 1999 i 2000) nie stanowi czynnika sprzyjającego wysokiej konkurencyjności województwa na arenie krajowej i międzynarodowej. Przeważają tu zjawiska, będące konsekwencją narastających trudności gospodarczych: niski poziom nakładów przeznaczonych na B+R; mała liczba instytucji prowadzących działalność B+R; mała liczba zatrudnionych w nich pracowników. Pozytywnie zaś kształtuje się działalność badawczo - rozwojowa w relacji do PKB oraz wysoki odsetek zatrudnionych w tych instytucjach pracowników z wyższym wykształceniem. Przeprowadzona przez autorkę analiza innowacyjności województwa świętokrzyskiego wskazuje, że region ma ograniczoną zdolność do tworzenia i absorpcji innowacji, stąd też najbardziej pożądanym jest rozwijanie regionalnych centrów transferu technologii, inkubatorem i centrów wspierania przedsiębiorczości przy znacznie zwiększonym udziale lokalnych środowisk biznesu.

34. NAUKOWO – INTELEKTUALNY POTENCJAŁ CZYNNIKIEM WZROSTU INNOWACYJNOŚCI REGIONU,

A. Oksanyecz, B. Sitarska, w: VII Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 34 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2006, s. 64 – 72.

Autorzy stawiają tezę, iż naukowo – intelektualny potencjał regionu (rozumiany jako zdolność regionalnych uczelni wyższych i instytucji naukowo – badawczych do prowadzenia działań, mających na celu zwiększenie innowacyjności regionu i przetwarzanie wiedzy w czynnik rozwoju społeczno – gospodarczego) jest najważniejszym elementem służącym konkurencyjności regionów. W artykule przedstawiono analizę SWOT naukowo – intelektualnego potencjału regionu. Wynika z niej, iż do **silnych stron** zaliczyć można: wzrastającą liczbę samodzielnych pracowników nauki (doktorów i doktorów habilitowanych, pracujących w uczelniach wyższych województwa świętokrzyskiego); dopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; duże zapotrzebowanie gospodarki i administracji województwa na rozmaite badania, które mogą być prowadzone przez jednostki B+R i uczelnie. Proinnowacyjne zachowania przedsiębiorców wymusi rynek i konkurencja. W tym kontekście, autorzy podkreślają znaczenie powstania przy Politechnice Świętokrzyskiej Regionalnego Centrum Badawczego, a przez to stworzyć bazę laboratoryjną dla przemysłu świętokrzyskiego. **Do słabych stron zaliczono:** niedopasowane profile popytu i podaży na rynku pracy (zwłaszcza na pracę

absolwentów specjalności humanistycznych); niedostateczny poziom praktyk i stażu absolwentów wyższych uczelni a rzez to niski poziom umiejętności zawodowych absolwentów studiów wyższych; brak infrastruktury łączenia nauki i praktyki – inkubatorów przedsiębiorczości, przedsiębiorstw doświadczalnych, parków technologicznych; brak należytej koordynacji jednostek naukowo – badawczych nie tylko pomiędzy uczelniami, jednostkami infrastruktury rynkowej i potencjalnymi odbiorcami wyników badań naukowych, lecz także pomiędzy jednostkami naukowo – badawczymi wewnątrz szkół (mała liczba pracowników naukowych skupiających się na regionalnych problemach); niska aktywność społeczeństwa w formułowaniu strategii rozwoju regionu i słaba oddolna inicjatywa społeczeństw lokalnych w poszukiwaniu sposobów aktywizacji wykorzystania własnych możliwości dla ożywienia gospodarki w tym na podstawie innowacji; brak należytego finansowania dużych projektów regionalnych, powoduje niską motywację naukowców, mała liczba uczelni i wydziałów, które mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora i doktora habilitowanego. **Szanse regionu to:** wzrost poziomu (jakości) opracowania dokumentów strategicznych; istnienie jednostek o dużych tradycjach naukowych, funkcjonujących we wspólnej, europejskiej przestrzeni gospodarczej; tendencja wzrostu popytu na wykształcenie, zwłaszcza na kierunkach proinnowacyjnych. **Zagrożenia:** migracja siły roboczej o wyższym poziomie wykształcenia do silniejszych regionów Polski i za granicę; spadek atrakcyjności uczelni wyższych m.in. na skutek braku nostryfikacji dyplomów; opóźnienie rozwoju jednostek naukowo – badawczych w stosunku do liderów.

Na tym tle autorzy rysują **4 priorytetowe kierunki wzrostu efektywności wykorzystania naukowo – intelektualnego potencjału:** stymulowanie rozwoju elementów innowacyjnej infrastruktury; szersze zaangażowanie studentów do uczestnictwa w badaniach w ramach grantów i programów; zwiększenie finansowania badań i formowanie współczesnych ośrodków B+R na bazie wiodących instytucji badawczych; koordynacja działań jednostek naukowo – badawczych, uczelni wyższych, jednostek infrastruktury rynkowej i władz regionalnych w ramach regionalnych programów innowacyjnych jako składnika Regionalnej Strategii Innowacji.

35. REGIONALNE SYSTEMY INNOWACJI PODSTAWOWYM KIERUNKIEM ROZWOJU POLSKICH REGIONÓW,

P. Nowak, VII Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 34 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2006, s. 93 - 100.

Autorka scharakteryzowała innowacyjność polskich regionów oraz istotę regionalnych systemów innowacji. W świetle tych informacji ciekawe wydają się kluczowe wnioski, kierowane do województw o niskim poziomie innowacyjności. Autorka wymienia cztery priorytety, warunkujące ich rozwój: „tworzenie kultury innowacyjnej” (podnoszenie świadomości społecznej w zakresie innowacji, kształtowanie postaw innowacyjnych przedsiębiorców oraz świadomości władz publicznych na rzecz otwartości na innowacje, kształcenie dzieci i młodzieży, poszerzające ich wiedzę

w zakresie techniki i nauk ścisłych; szkolenia, wymian pracowników, studentów i naukowców między instytucjami naukowymi i przedsiębiorstwami na rzecz promowania współpracy w obszarze innowacji); partnerstwo między biznesem – nauką i administracją; wspieranie rozwoju małych średnich przedsiębiorstw (zainteresowanych wdrażaniem nowoczesnych technologii, a mających problem z dostępem do zewnętrznych źródeł finansowania); stymulowanie rozwoju regionalnych klastrów.

36. INNOWACYJNOŚĆ MAŁEGO I ŚREDNIEGO BIZNESU W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

B. Kasprzyk, VI Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 33 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 507- 514.*

Autorka artykułu wymienia problemy systemów wsparcia przedsiębiorczości i innowacji, biorąc pod uwagę infrastrukturę okołobiznesową województwa świętokrzyskiego: dotowanie usług wsparcia ze środków publicznych; brak analityków finansowych i doradców finansowych w zakresie innowacji; brak systemu wsparcia, postrzeganego jako element regionalnego systemu innowacyjnego, opartego na systemie infrastruktury rynkowej w województwie świętokrzyskim; brak uregulowań prawnych w zakresie form i metod partnerstwa publiczno – prywatnego, jako podstawowego instrumentu wsparcia projektów z finansowaniem pochodzącym z funduszy unijnych; brak wolnych środków msp na finansowanie innowacji; brak instrumentów finansowania innowacji; niedopasowanie oferty instytucji wsparcia do potrzeb przedsiębiorstw; słaby przepływ informacji na temat oferowanych usług między instytucjami wsparcia oraz między instytucjami a przedsiębiorcami; brak specjalistów – doradców technologicznych, audytorów technologicznych, doradców ds. ochrony własności intelektualnej i pośrednictwa w transferze technologii.

37. ANALIZA SWOT W REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI,

A. Oksanycz, VI Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 33 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 515 - 522.*

Artykuł ten zawiera koncepcję przeprowadzenia analizy SWOT w sferze innowacji na poziomie regionu. Autor przedstawia algorytm przeprowadzenia analizy SWOT. Jako kryterium zintegrowanej oceny poziomu innowacyjności regionu proponuje wykorzystać wskaźnik wzrostu produktu brutto na jeden złoty, wydany na przedsięwzięcia innowacyjne z uwzględnieniem luki inwestycyjnej i struktury innowacji. Artykuł nie zawiera szczegółowych odniesień do RSI WŚ.

38. ROLA ŚRODOWISKA BIZNESU W KSZTAŁTOWANIU KONKURENCYJNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO,

P. Nowak, V Symposium Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 32 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 281- 290.*

Autorka w artykule stawia tezę, iż słabością środowiska biznesu regionu świętokrzyskiego jest brak istnienia parku technologicznego, który wspomagałby działalność innowacyjnych przedsiębiorstw w transferze zaawansowanych technologii. Dalej twierdzi, iż dla zdynamizowania przedsiębiorczości (szczególnie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw) niezbędny jest wzrost aktywności otoczenia biznesu i zmiana mentalności społeczności regionu. Za konieczne uważa: przełamanie barier związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej i rozliczeniowej z „fiskusem”, zwiększenie dostępu do informacji gospodarczej, popularyzacja wiedzy technicznej, ekonomicznej i organizacyjnej w regionie, zwiększenie dostępu do środków umożliwiających wybór specjalizacji i optymalizacji wielkości produkcji, kreowanie w regionie atmosfery współpracy między firmami.

39. REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO – MONITORING SYSTEMU EDUKACJI

D. Milek, VIII Symposium Wydziału Zarządzania i modelowania komputerowego Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 3 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2007, s. 187- 194.*

Autorka zaprezentowała istotę i narzędzia, mającego się odbyć monitoringu systemu edukacji, kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze – jednego z celów RSI. Jego założeniem było określenie, w jakim stopniu istniejący system edukacji w województwie świętokrzyskim kształtuje postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze, do tego celu użyto kwestionariusza ankiety, skierowanej do jednostek edukacyjnych i instytucji szkoleniowych oraz dane pochodzące z Urzędu Statystycznego. Publikacja nie zawiera istotnych wniosków.

40. KLASTRY W REGIONALNYM SYSTEMIE INNOWACJI

P. Nowak, VIII Symposium Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 3 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2007, s. 195 – 201.*

Artykuł zawiera ogólne informacje nt. klastrów i ich miejsca w regionalnym systemie innowacji (wśród nich „Pomidor Sandomierski”). Ponadto nie odnajdujemy tu ważnych rekomendacji odnoszących się do realizacji RSI WŚ.

41. DOŚWIADCZENIA Z REALIZACJI PROJEKTU „ROZWÓJ REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO POPRZEC PROMOCJĘ I MONITORING RSI „PROMONIT”

D. Milek, P. Nowak, w: *Unia Europejska. Wpływ na rozwój Polski*, Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 117- 137.

Autorki w artykule przedstawiły doświadczenia, wynikające z pierwszego monitoringu postępów wdrażania strategii w województwie świętokrzyskim, wraz ze sformułowaniem najistotniejszych rekomendacji dla potrzeb kolejnych ocen. Autorki stwierdzają, że województwo świętokrzyskie zajmuje ostatnie lokaty w kraju pod kątem nakładów na B+R (w 2006 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca było to 17 zł, a przeciętnie w kraju 155 zł; w 2000 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 16 zł – co pokazuje stagnację w tej dziedzinie). W regionie występuje mała liczba jednostek badawczo – rozwojowych i mała liczba zatrudnionych pracowników. Tymczasem działalność badawczo-rozwojowa jest podstawowym źródłem innowacji. Niedoinwestowanie działalności badawczo – rozwojowej wyraża się spadkiem zgłaszanych patentów. W 2006 roku region zajmował 13 lokatę (14 zgłoszonych patentów). Nieco lepiej prezentuje się innowacyjność regionalnych przedsiębiorstw przemysłowych. W latach 2000-2006 32,3% tych firm wydało środki na działalność innowacyjną, zaś 37% z nich wprowadziło innowacje. Wskaźniki te plasują województwo na 13 pozycji w kraju.

Autorki twierdzą, iż Kielce – stolica regionu – pełni zbyt małą rolę w łączeniu we współpracy gospodarczej nauki i przemysłu. Regionalna Strategia Innowacji, by skutecznie wesprzeć innowacyjność regionu świętokrzyskiego, musi być bieżąco oceniana pod kątem implementacji jej głównych celów. Kompleksowy system monitoringu powinien składać się z trzech elementów:

1. struktur monitorowania wraz z dedykowanymi im zasobami zarówno po stronie kapitału ludzkiego, jak i materialnego;
2. zestawu wskaźników osiągnięć celów RSI, z określonymi poziomami bazowymi (wyjściowymi) wskaźników i ich poziomami docelowymi;
3. metod zbierania informacji w zakresie używanych wskaźników, dokonywania ocen postępów i komunikowania ich interesariuszom strategii.

Przeprowadzony pierwszy monitoring, potwierdził słabą kondycję gospodarki w regionie w aspekcie inicjowania innowacyjnych przedsięwzięć. Na tle szczegółowych wniosków, wysunięto jeden ogólny – ŚCIiTT umocnił swoją rolę jako podmiotu zarządzającego tworzącą się strukturą monitorowania RSI, dając podstawę do podejmowania kolejnych procesów monitoringu Strategii w partnerstwie najważniejszych podmiotów regionu.

Autorki wyjaśniły istotę przeprowadzonego badania oraz sformułowały wnioski:

1. Monitoring systemu edukacji kształtującego postawy otwarte, innowacyjne i przedsiębiorcze. Istnieje potrzeba szkoleń dla nauczycieli i uczniów w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnych. Należy stworzyć bazę kadry inżyniersko – technicznej – niezbędnej dla rozwoju regionu, poprzez zatrzymanie zdolnej młodzieży w regionie.
2. Monitoring rozwoju działalności badawczej na rzecz wyzwalania wewnętrznych czynników rozwoju regionu świętokrzyskiego. Województwo świętokrzyskie powinno poszukiwać endogenicznych czynników rozwoju, tak aby lepiej wykorzystać czynniki o charakterze egzogenicznym (regionie są to: zasoby ludzkie, tradycje przemysłowe i walory przyrodnicze) i tym samym umacniać przewagę konkurencyjną.
3. Monitoring budowy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Przeprowadzone badania uwidaczniają niewystarczający rozwój i wykorzystywanie narzędzi społeczeństwa informacyjnego. Instytucje tworzące RSI przejawiają niewielkie zapotrzebowanie oraz niedostateczną znajomość tego typu narzędzi. Z drugiej strony, wykazują chęć poszerzania swej wiedzy na temat możliwości wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych.
4. Monitoring rozwoju instytucji otoczenia biznesu. Oferta świadczonych przez te instytucje usług w regionie świętokrzyskim jest słabo powiązana z regionalnymi programami rozwoju, specjalizacjami regionalnymi oraz wynikającymi z nich przedsięwzięciami innowacyjnymi. Zdecydowana większość oferuje usługi szkoleniowe, usługi informacyjno – doradcze czy doradztwo dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Stąd też koniecznym jest wzrost liczby tych instytucji (centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory, centra transferu technologii) i poszerzenie zakresu ofert specjalistycznych usług wspierających endogeniczne czynniki rozwoju.
5. Monitoring budowy instytucjonalnych form współpracy środowiska akademickiego, władz regionalnych i gospodarki. Badanie pokazało brak stałej i konsekwentnej współpracy władz regionalnych z instytucjami otoczenia biznesu na rzecz zbliżenia sfery nauki biznesu. Obecnie istnieje zbyt mało inicjatyw partnerstwa i współpracy podjętych w kontekście wdrażania RSI (są to doraźne przedsięwzięcia, mało służące innowacyjnemu rozwojowi regionu).
6. Monitoring wykorzystania funduszy UE dla realizacji celów RSI WŚ. W latach 2004 – 2006 region dobrze wykorzystał środki alokowane w ramach ZPORR, natomiast był mało aktywny w pozyskiwaniu funduszy z sektorowych programów operacyjnych. Tym samym region nie nadrabia zapóźnień rozwojowych i pogłębia dystans w stosunku do rozwiniętych województw kraju.

Autorki artykułu, w świetle wiedzy zdobytej dzięki przeprowadzonej ewaluacji, sformułowały kilka rekomendacji. Są to:

1. pogłębianie partnerstwa podmiotów tworzących Regionalny System Innowacji;

2. upowszechnianie informacji o systemie innowacyjnym regionu oraz o dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania działalności innowacyjnej;
3. przeformułowanie obecnych kategorii wskaźników zdefiniowanych w RSI: popytowe, podażowe i wynikowe na wskaźniki w układzie: produktu, rezultatu i oddziaływania;
4. promowanie kształcenia w zawodach deficytowych (na świętokrzyskim rynku pracy), zwłaszcza w budownictwie i górnictwie oraz uzupełnienie kształcenia w szkołach średnich i wyższych o zagadnienia związane z innowacyjnością i przedsiębiorczością;
5. promocja RSI wśród mieszkańców regionu;
6. promocja wśród młodych mieszkańców regionu postaw przedsiębiorczych, zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych – laboratoriów, warsztatów, praktyk zawodowych;
7. zwiększenie i poszerzenie oferty instytucji wsparcia biznesu;
8. konieczność nowelizacji RSI w perspektywie 2020 roku. Wynika to z szerszego kontekstu rozumienia pojęcia Regionalnego Systemu Innowacji, tj. układu interakcji zachodzących pomiędzy sferą nauki, B+R, gospodarką, systemem edukacji, finansów i władz publicznych, sprzyjający procesom adaptacji i zbiorowego uczenia się. Ponadto zasugerowano rezygnację z celu warunkującego 6 RSI – Optymalne wykorzystanie funduszy UE dla realizacji RSI – nie posiada on bowiem cech strategicznych i jest środkiem do osiągnięcia pozostałych celów RSI;
9. dobór aparatury badawczej w przyszłości tak, aby obejmował nie tylko zagadnienia zawarte w RSI (współpracy wewnątrz regionalnej), ale także innowacyjności w regionie (kooperacji organizacji działających w regionie z ich odpowiednikami w kraju i za granicą). Monitoring RSI, obok badań statystycznych, tak by zawierał również studium przypadku (liderzy zmian w regionie, tworzący nową jakość).

42. WSKAŹNIKI EWALUACJI REGIONALNEJ STRATEGII INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W ZAKRESIE BUDOWY SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO,

B. Kaczmarska, w: *Unia Europejska. Wpływ na rozwój Polski*, Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy*, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 138- 149.

Autorka w artykule przedstawiła własną koncepcję wskaźników (produktu, rezultatu i oddziaływania) ewaluacji RSI WŚ w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego oraz dokonała określenia ich wartości na podstawie wyników badań uzyskanych z monitoringu RSI. Przeprowadzone badania, pozwoliły autorce postawić tezę, iż w regionie świętokrzyskim występuje słaby rozwój narzędzi społeczeństwa informacyjnego. Poziom infrastruktury i wykorzystania technologii

informacyjno – komunikacyjnych jest poniżej średniej krajowej. Występuje niewielka podaż oraz niedostateczna znajomość tych narzędzi wśród mieszkańców, przedsiębiorstw, jednostek otoczenia biznesu, jednostek badawczo-rozwojowych, jednostek samorządu terytorialnego i jednostek edukacyjnych. Powoduje to konieczność edukacji oraz stworzenia możliwości pobudzenia inwestycji infrastrukturalnych i wsparcia powstawania zasobów i usług społeczeństwa informacyjnego. Z drugiej strony, ankietowani uznali za ważne pogłębienie swojej wiedzy i znajdowanie nowych zastosowań technologii informacyjnych tak w życiu codziennym, jak i w pracy zawodowej, co pozwala sądzić, iż rozwój infrastruktury ICT oraz edukacja znajdzie poparcie i pobudzi aktywność społeczności regionu w coraz aktywniejszym udziale w „cywilizacji informacyjnej”.

43. METODY PROGRAMOWANIA MATEMATYCZNEGO W PROCEDURACH EWALUACJI LUB MONITORINGU PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UE, W: UNIA EUROPEJSKA. WPLYW NA ROZWÓJ POLSKI

D. Gierulski, B. Radziszewski, Symposium Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 150 - 161.*

Autorzy w artykule omówili teoretyczne podstawy metody wyważania wartości, która pozwala na wyrażenie względnej skuteczności/efektywności działania w postaci niewielkich liczb, zawartych w przedziale 0-1, gdzie 0 – oznacza brak skuteczności, a 1 – efektywność maksymalną. Przedstawiono w artykule praktyczne jej wykorzystanie na przykładzie rzeczywistych wyników uzyskanych podczas realizacji projektu „RSI PROMONIT”.

W badaniu oceniono współpracę jednostek edukacyjnych (szkół wyższych, szkół średnich oraz instytucji szkoleniowych) z innymi jednostkami (przedsiębiorstwa produkcyjne, jednostki badawczo – rozwojowe, instytucje otoczenia biznesu, jednostki samorządu terytorialnego). Określono ponadto współpracę w różnych dziedzinach: wspólne projekty związane z wdrażaniem RSI, WŚ, współpraca w zakresie szkolenia personelu związanego z działalnością innowacyjną, wspólny udział w wystawach, targach, wspólna organizacja konferencji, wspólne spotkania i wymiana doświadczeń, liczba wspólnych przedsięwzięć podjętych w latach 2005 – 2006 we współpracy z podmiotami województwa świętokrzyskiego. I tak efektywność współpracy ze szkołami wyższymi ukształtowała się średnio na poziomie 0,61 (najsłabsza jednostek badawczo – rozwojowych, najsilniejsza szkół średnich i jednostek szkoleniowych). Efektywność współpracy ze szkołami średnimi – na średnim poziomie 0,59 (najsilniejsza przedsiębiorstw produkcyjnych, najsłabsza jednostek samorządu terytorialnego). Średnia efektywność współpracy z instytucjami szkoleniowymi wyniosła 0.76 (najsilniejsza przedsiębiorstw produkcyjnych a najsłabsza szkół wyższych i średnich). Przedstawiony w artykule przykład miał jedynie zaprezentować metodę, stąd też autorzy nie podsumowali przeprowadzonej analizy.

44. POTENCJAŁ INNOWACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO A REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI,

K. Wiśniewski, w: Współczesne problemy rozwoju społeczno - gospodarczego krajów i regionów, pod red. A. Piotrowskiej – Piątek, Zeszyt Studencki Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Kielcach, Nr 6/2007, s. 117- 127.

Autor twierdzi, iż słabością regionu świętokrzyskiego jest brak parku technologicznego, który wspierałby działalność innowacyjnych przedsiębiorstw w transferze zaawansowanych technologii. Niekorzystnym zjawiskiem jest również mała liczba ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Region ma słabą zdolność tworzenia i absorbowania innowacji. Sektor przedsiębiorstw jest niedostatecznie zaangażowany w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej, sektor badawczy zaś nie jest zainteresowany potrzebami rynkowymi przedsiębiorstw. Zbyt małe nakłady na B+R przekładają się na małą liczbę zgłaszanych patentów regionie świętokrzyskim oraz niewielki odsetek zatrudnionych w tym sektorze. Z tej perspektywy wydaje się koniecznym jeszcze większe zaangażowanie ŚCITT na rzecz kojarzenia partnerów gospodarczych z placówkami naukowo-badawczymi oraz zapewnienia najnowszej informacji gospodarczej.

W opinii autora, posiadanie strategii innowacji jest ważnym krokiem w kierunku budowania świadomości społecznej mieszkańców regionu świętokrzyskiego w zakresie potrzeb innowacyjnych.

ALFABETYCZNY WYKAZ PUBLIKACJI:

1. *Analiza kierunków rozwoju wiedzy w regionie świętokrzyskim – raport z realizacji zadania*, pod red. A. Piotrowskiej – Piątek, WSEiP Kielce 2009.
2. *Analiza polityki jednostek finansowych wobec przedsiębiorców* pod red. A. Szplita, WSEiP Kielce 2009.
3. *Analiza potencjału kieleckiego obszaru metropolitalnego dla wybranych trzech sektorów gospodarki*: Zespół JODKA Consulting: Paweł Kolas Mieczysław Bąk i Jakub Rawski, 2009
http://www.invest.kielce.pl/pl/projekty/konkurencyjnosc_kielc_poprzez_innowacyjne_dzialania_coi
4. *Analiza rozwoju innowacyjności w regionie świętokrzyskim*, pod. red. K. Grysy, WSEiP, Kielce 2009.
5. *Analiza struktury podmiotów gospodarczych w regionie świętokrzyskim*, pod. red. K. Grysy, WSEiP Kielce 2009.
6. *Analiza strukturalna gospodarki regionu świętokrzyskiego i jej wykorzystanie pod kątem podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności regionu*, praca zespołowa pod redakcją Janusza Kota Kielce 2007 (projekt realizowany w ramach działania 2.6 ZPORR)
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/zporr/raport.html>
7. *Analiza wydatkowania środków unijnych w regionie świętokrzyskim. Raport z badania*, to praca zbiorowa J. Makuch, A. Borek, P. Brych, M. Chludziński, B. Grzegorzczak, J. Wolder – Mišta, A. Żońca, D. Panek), WSEiP Kielce 2009.
8. *Analiza wyników monitorowania rozwoju Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego*, ŚCITT, Kielce 2008r.
9. Gierulski D., Radziszewski B., *Metody programowania matematycznego w procedurach ewaluacji lub monitoringu projektów współfinansowanych ze środków UE*, w: *Unia Europejska. Wpływ na rozwój Polski*, Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy*, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 150 - 161.
10. *Identyfikacja wiodących technologii w województwie świętokrzyskim*, pod. red. K. Grysy, L. Płoneckiego, Politechnika Świętokrzyska, Kielce styczeń 2008.
11. *Innowacyjna strategia marketingowa dla Centrum Obsługi Inwestora w Kielcach*, Zespół JODKA Consulting: Mieczysław Bąk, Paweł Kolas, Jakub Rawski
12. Kaczmarek B., *Wskaźniki ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji województwa świętokrzyskiego w zakresie budowy społeczeństwa informacyjnego*, w: *Unia Europejska. Wpływ na rozwój Polski*, Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy*, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 138-149.
13. Kasprzyk B., *Innowacyjność małego i średniego biznesu w województwie świętokrzyskim*, VI Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe* Nr 33 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 507- 514.
14. *Koncepcja strategii promocji Kielc jako ośrodka akademickiego* Anita Kijanka – red., Agnieszka Kmiecik, Katarzyna Potoczka
http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/koncepcja%20strategii%20promocji%20kielc%20jako%20o%20B6rodka%20akademickiego.pdf
15. *Konkurencyjność i innowacyjność regionów w warunkach globalizacji i metropolizacji przestrzeni*, materiały konferencyjne pod redakcją Janusza Kota (14-15 maja 2007 r. Kielce), opublikowane w ramach działania 2.6 ZPORR, w ramach projektu Z/2.26/II/2.6/8/05 Informacje o projekcie
<http://www.ujk.edu.pl/iekon/konf4/>
16. Łyżwa E., *Bariery innowacji w przedsiębiorstwach przemysłowych województwa świętokrzyskiego*, w : *Wiedza i innowacje w rozwoju polskich regionów: siły motoryczne i bariery*, pod red. S. Pangsy – Kania, Uniwersytet Gdański Instytut Wiedzy i Innowacji, Gdańsk 2007., s. 197 i n.
17. *MAK – Metropolia Akademicka Kielce; koncepcja funkcjonalno – użytkowa* Autorzy: Łukasz Bilski – red. Arkadiusz J. Stawicki, Patryk Szczygieł
http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/koncepcja%20podmiotu%20mak.pdf
18. Miłek D., *Regionalna Strategia Innowacji województwa świętokrzyskiego – monitoring systemu edukacji*, VIII Sympozjum Wydziału Zarządzania i modelowania komputerowego Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe* Nr 3 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2007, s. 187-194.
19. Miłek D., Nowak P., *Doświadczenia z realizacji projektu „Rozwój Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego poprzez promocję i monitoring RSI PROMONIT”*, w: *Unia Europejska. Wpływ na rozwój Polski*, Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, *Ekonomia, Monografie, Studia, Rozprawy*, M 5, Monografia pod redakcją M. Kotowskiej – Jelonek, Politechnika Świętokrzyska Kielce 2008, s. 117- 137.

20. Nowak P., *Regionalne systemy innowacji podstawowym kierunkiem rozwoju polskich regionów*, VII Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 34 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2006, s. 93 - 100.
21. Nowak P., *Poziom innowacyjności regionu świętokrzyskiego na tle pozostałych województw*, IV Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 31 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2002, s. 147 – 155.
22. Nowak P., *Klasy w regionalnym systemie innowacji*, VIII Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 3 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2007, s. 195 – 201.
23. Nowak P., *Rola środowiska biznesu w kształtowaniu konkurencyjności województwa świętokrzyskiego*, V Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 32 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 281 - 290.
24. Oksanyz A., Sitarzka B., *Naukowo – intelektualny potencjał czynnikiem wzrostu innowacyjności regionu*, w: VII Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 34 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2006, s. 64 - 72.
25. Oksanyz A., *Analiza SWOT w Regionalnej Strategii Innowacji*, VI Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 33 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2005, s. 515 - 522.
26. Oksanyz A., *Dynamiczne aspekty oceny innowacyjnej atrakcyjności regionu z uwzględnieniem elastyczności procesów innowacyjnych*, IV Sympozjum Instytutu Ekonomii i Zarządzania Politechniki Świętokrzyskiej, Ekonomia, Technika, Zarządzanie, Zeszyty Naukowe Nr 31 Politechnika Świętokrzyska Kielce 2002, s. 205 – 211.
27. Pastuszka S., *Europejska polityka regionalna w Województwie Świętokrzyskim*, WSEiP, KIELCE 2008,
28. *Perspektywy RSI Świętokrzyskie (I etap) – raport z badań*, pod. red. A. Piotrowskiej – Piątek, WSEiP, Kielce 2009.
29. *Potencjał instytucji otoczenia biznesu w województwie świętokrzyskim a proces tworzenia partnerstwa regionalnego. Raport z badań*, pod red. D. Tekieli – Bisińska, J. Kwiecińska, P. Nowak, M. Pawłowska, E. Kapel – Śniowska, R. Zbróg, WSEiP Kielce 2009.
30. *PROBLEMY GOSPODARKI REGIONALNEJ I LOKALNEJ W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM*, pod redakcją Krzysztofa Grysy, Wydawnictwo WSH im. B. Markowskiego, Kielce 2009.
31. *PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ A KONKURENCJA W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – WYNIKI BADAŃ*, praca zbiorowa pod redakcją Zbigniewa Olesińskiego, Wydział Zarządzania i Administracji AŚ Kielce, 2007 zrealizowana najprawdopodobniej w ramach projektu nr Z/2.26/II/2.6/33/06 *Współpraca na rzecz wzrostu konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego*. Publikacja niedostępna w wersji elektronicznej. Informacja o projekcie <http://www.ujk.edu.pl/wzia/ProjUE/index.html>
32. *Raport kluczowych branż regionu*, pod red. K. Grysy, L. Płoneckiego, PROJEKT FORESIGHT PRIORYTETOWE TECHNOLOGIE DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO (projekt nr WKP_1/1.4.5/2/2006/20/23/601/2006/U), Politechnika Świętokrzyska, Kielce 2007.
33. *Raport Foresight wiodących technologii województwa świętokrzyskiego*, pod. red. K. Grysy, L. Płoneckiego, Politechnika Świętokrzyska, Kielce czerwiec 2008.
34. *RAPORTY Z KONFERENCJI I SEMINARIÓW W RAMACH PROJEKTU „NAUKA DLA BIZNESU”*, Marek Leszczyński
<http://www.wynalazki.kielce.pl/pl/seminaria/lista/strony/1>
35. *RAPORT Z BADAŃ: TWORZENIE SYLWETKI ABSOLWENTA – MŁODEGO PRACOWNIKA Na podstawie badań przeprowadzonych wśród firm, organizacji i instytucji województwa świętokrzyskiego* Małgorzata Krawczyk - Blicharska
http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/raport%20z%20bada%F1%20%20tworzenie%20sylwetki%20m%20odego%20pracownika.pdf
36. *RAPORT Z BADAŃ: OCZEKIWANIA I PREFERENCJE UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO CO DO DALSZYCH KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA*, Małgorzata Krawczyk – Blicharska, Kielce, maj 2009
[HTTP://MAK.IT.KIELCE.PL/IMAGES/STORIES/PLIKI_DO_POBRANIA/RAPORT%20z%20BADA%F1%20%20OCZEKIWANIA%20I%20PREFERENCJE%20UCZNI%20SZK%20PONADGIMNAZJALNYCH%20CO%20DO%20DALSZYCH%20KIERUNK%20KSZTA%20CENIA.PDF](http://mak.it.kielce.pl/images/stories/PLIKI_DO_POBRANIA/RAPORT%20z%20BADA%F1%20%20OCZEKIWANIA%20I%20PREFERENCJE%20UCZNI%20SZK%20PONADGIMNAZJALNYCH%20CO%20DO%20DALSZYCH%20KIERUNK%20KSZTA%20CENIA.PDF)
37. *STAN INNOWACYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW POWIATU KONECKIEGO*, Zbigniew Olesiński, 2007.
http://innowacyjnosc.powiat.konskie.pl/files/raport_nt_innowacyjnosci_powiat_konecki.pdf
38. *STANDARDY OBSŁUGI INWESTORA*, Zespół JODKA Consulting w składzie: Mieczysław Bąk, Paweł Kolas, Jakub Rawski

39. *STRATEGIA ROZWOJU KLASTRÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM*, Zbigniew Olesiński, Kielce 2008 Realizacja w ramach projektu nr Z/2.26/II/2.6/43/06 – działanie 2.6 ZPORR.
40. *STUDIUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 2008-2010*, Kielce 2008 Projekt nr Z/2.26/II/2.6/67/06, realizowany w ramach działania 2.6 ZPORR. <http://www.wrota-swietokrzyskie.pl/web/guest/pio/informatyzacja>
41. Wiśniewski K., *Potencjał innowacyjny województwa świętokrzyskiego a regionalna strategia innowacji*, w: *Współczesne problemy rozwoju społeczno- gospodarczego krajów i regionów*, pod red. A. Piotrowskiej – Piątek, Zeszyt Studencki Wyższej Szkoły Ekonomii i Administracji w Kielcach, Nr 6/2007.
42. *W KIERUNKU GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY: INNOWACYJNOŚĆ, KONKURENCYJNOŚĆ, WSPÓŁPRACA W REGIONIE*, materiały konferencyjne pod redakcją Janusza Kota, (23-24 kwietnia 2006 r. Wólka Milanowska)
43. *WYNIKI BADAŃ GMIN REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO „Perspektywy RSI Świętokrzyskie (I etap)”* pod red. Z. Olesiński, A. Predygier, M. Leśniewski; <http://perspektywrsi.kielce.pl/images/stories/pliki/UJK/wyniki%20bada%20gmin%20regionu%20witokrzyskiego.pdf>
44. *WYNIKI BADAŃ PRZEDSIĘBIORSTW REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO „Perspektywy RSI Świętokrzyskie (I etap)”*, Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, pod red. Z. Olesiński, A. Predygier, M. Leśniewski; dostępne na: <http://perspektywrsi.kielce.pl/images/stories/pliki/UJK/wyniki%20bada%20przedsiębiorstw%20regionu%20witokrzyskiego.pdf>